

Reservohvitseride käsiraamat

**Reservohvitseride Kesksektsooni Juhatuse
väljaanne 1939**

RESERVOHVITSERIDE KÄSIRAAMAT

A 200 1/2

~~81-1224~~

10.1

RESERVOHVITSERIDE KESKSEKTSIOONI JUHATUSE
VÄLJAANNE

OHVITSERIDE TEENISTUSKÄIGU SEADLUS.

I O S A.

ÜLDEESKIRJAD.

1. peatükk.

Seadluse ulatus.

§ 1. Käesolev seadlus määrab ohvitseride teenistuskäigu nii rahu kui ka sõja ajal.

§ 2. Käesolevat seadlust, välja arvatud paragrahvid, mis oma iseloomu poolest puudutavad ainult ohvitseri, kohaldatakse ka sõjaväeametnikele.

§ 3. Käesolevas seadluses alluvate ohvitseride teenistuskäigu alal:

- 1) diviisiülemale ettenähtud õigused ja kohused on samuti Sõjaministeeriumi ja sõjaväe keskasutiste ülematel, Sõjavägede Nõukogu asjadevalitsejal, Sõjavägede Õppeasutiste ülemal, Merejõudude juhatajal, Ohukaitse ülemal, Kaitseliidu ülemal ja Piirivalve ülemal;
- 2) sõjaväeringkonnaülemale ettenähtud õigused ja kohused on kõigil ülemail, kelle ametikohtadele on koosseisudes ette nähtud IV aste;
- 3) väeosaülemale ettenähtud õigused ja kohused on kõigil ülemail, kelle ametikohtadele on koosseisudes ette nähtud V, VI või VII aste.

§ 4. Käesolevas seadluses tarvitatud väeosa mõiste alla kuuluvad Sõjaministeeriumi, sõjaväe, kaitseliidu ja piirivalve üksused, asutised ja keskasutiste osakonnad, mille ülemate ametikohtadele on koosseisudes ette nähtud V, VI või VII aste.

§ 5. Sõjaväe Kõrgema Kohtu ja Sõjaväe Prokuratuuri koosseisu kuuluvate ohvitseride teenistuskäigu kohta on erandid ette nähtud Sõjaväekohtute seadustikus.

2. peatükk.

Üldnõuded ohvitseride kohta.

§ 6. Ohvitser on sõjaväejuht, kes on omandanud vastava ettevalmistuse ja kellele peamiselt tugineb Vabariigi iseseisvuse, sõltumatuse ja julgeoleku ning Vabariigis kehtiva seadusliku korra kaitse teostamine, milleks tema on kohustatud igal silmapilgul valmis oma elu ohverdama.

§ 7. Ohvitseri kui juhi seisukoht nõuab temalt eriliselt kogu tema mõistuse, tahte ja jõu pühendamist riigikaitsele ning alalist valvelolekut ja kõhklemata tegutsemist riigikaitse huvides igal ajal ja igas olukorras.

§ 8. Kutse vastutusrikkuse ja kõrgete ülesannete tõttu võib ohvitseriks olla ainult laitmatute elukommetega kodanik, kes tunnustab Eesti Vabariigi Põhiseadusega kehtimapanud riigikorda ning kelles on välja arenenud kõigilt sõjaväelastelt nõutavad omadused kõrgeimal määral.

§ 9. Ohvitser on kohustatud pidama saladuses asjaolusid ja andmeid, millede saladuses pidamine on ette nähtud kehtivate eeskirjadega või ülemuse korraldusega või on vajalik nende asjaolude või andmete riikliku tähtsuse tõttu. See kohustus on kehtiv nii ohvitseri tegelikus sõjaväeteenistuses olles kui ka pärast tema tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamist.

3. peatükk.

Ohvitseride liigitamine.

§ 10. Ohvitseri liigitatakse nende :

- 1) väeliigilise ettevalmistuse järgi ;
- 2) erialase ettevalmistuse järgi ;
- 3) sõjalise ettevalmistuse ulatuse järgi ;
- 4) auastmete järgi ;
- 5) sõjaväeteenistusliku seisundi järgi.

§ 11. Väeliigilise ettevalmistuse järgi (§ 10 p. 1) ohvitserid jagunevad vastavate väeliikide ohvitserideks.

Vastava väeliigi ohvitseriks loetakse ohvitser, kes on omandanud selle väeliigi alal ohvitserilt nõutava ettevalmistuse.

§ 12. Erialase ettevalmistuse järgi (§ 10 p. 2) ohvitserid jagunevad vastavate erialade ohvitserideks.

Vastava eriala ohvitseriks loetakse ohvitser, kes on omandanud selle eriala ametikohtadel teenimiseks ohvitserilt nõutava ettevalmistuse.

§ 13. Ohvitseri, kes on omandanud nõutava ettevalmistuse mitme väeliigi alal või mitmel erialal, arvestatakse iga selle väeliigi või eriala ohvitserina, mille alal ta on omandanud ohvitserilt nõutava ettevalmistuse.

§ 14. Sõjalise ettevalmistuse ulatuse järgi (§ 10 p. 3) ohvitserid jagunevad :

- 1) kutseohvitserideks ;
- 2) täiendusohvitserideks ;
- 3) administratiivohvitserideks.

Kutseohvitserideks loetakse ohvitserid, kes on lõpetanud vähemalt Sõjakooli ohvitserideklassi või Sõjaväe Tehnikakooli rahuaegse kursuse või on omandanud Sõjavägede Juhataja poolt vastavaks tunnustatud väeliigilise ettevalmistuse.

Täiendusohvitserideks loetakse ohvitserid, kes on lõpetanud vähemalt Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli või on omandanud Sõjavägede Juhataja poolt vastavaks tunnustatud väeliigilise ettevalmistuse või on ülendatud ohvitseriks vahvuse eest.

Administratiivohvitserideks loetakse ohvitserid, kes väeliigilise ettevalmistuse ulatuse poolest ei kuulu kutseohvitseride ega täiendusohvitseride liiki.

§ 15. Ohvitseride ettevalmistamise alused ja kord määratakse vastavates seadlustes.

§ 16. Auastmete järgi (§ 10 p. 4) ohvitserid jagunevad :

Maa- ja lennuväes :	Mereväes :
Kindralid ja admiralid :	
1) kindral	1) admiral
2) kindralleitnant	2) viitseadmiral
3) kindralmajor	3) kontradmiral

Vanemohvitserid :

1) kolonel	1) mereväekapten
2) kolonelleitnant	2) kaptenleitnant
3) major	3) kaptenmajor

Nooremohvitserid :

1) kapten	1) vanemleitnant
2) leitnant	2) leitnant
3) nooremleitnant	3) nooremleitnant
4) lipnik	4) lipnik

§ 17. Eriala-ametikohtadel teenivate kõrgema eriharidusega ohvitseride eriharidus tähendatakse ära nende aastmete nimetuse järel, nagu: insenerid — ins., õigus-teadlased — jur., geodeedid — geod., arstid — med., loomaarstid — vet., rohuteadlased — farm., keemikud — keem. Neid nimetusi on tähendatud ohvitserid kohustatud tarvitama ka oma ametlikus kirjavahetuses.

Kõrgemat sõjalist haridust või sõjalist eriettevalmistust võib ära tähendada ametlikus kirjavahetuses aastme nimetuse järel järgmiselt:

- 1) Kõrgema Sõjakooli või muu Kõrgemale Sõjakoolile vastava sõjaväe õppeasutise lõpetamist — KS diplom. või KS vastavalt eriseadluses ettenähtud korrale ;
- 2) Kõrgema Sõjakooli sõjamajandusliku haru või muu kõrgema sõjamajandusliku õppeasutise lõpetamist — KSM diplom. või KSM vastavalt eriseadluses ettenähtud korrale ;
- 3) Sõjaväe Tehnikakooli lõpetamist — sv. tehn.;
- 4) sõjaväelenduri kutse omamist — sv. lendur ;
- 5) sõjaväe-lendurvaatleja kutse omamist—sv. l.-vaatl.

Administratiivohvitseride liiki kuuluvus tähendatakse kohuslikult ära ohvitseri aastme nimetuse ees lühendiga: admin.

Koolivelskerite aastme nimetuse järel on kohuslik lühendi k.-velsk. tarvitamine.

§ 18. Maaväe või lennuväe ohvitser, kes on saanud nõutava väeliigilise ettevalmistuse mereväe alal ja on määratud teenima mereväkke, nimetatakse ümber tema senisele aastmele vastavasse mereväe ohvitseri aastmesse.

Mereväe ohvitser, kes on saanud nõutava ettevalmistuse mõne teise väeliigi alal ja on määratud teenima sellesse teise väeliiki, nimetatakse ümber tema senisele

auastmele vastavasse maa- ja lennuväe ohvitseri auastmesse.

Auastmes ümbernimetamine toimub :

1) rahu ajal — Vabariigi Presidendi käskkirjaga ;

2) sõja ajal :

a) noorem- ja vanemohvitseride auastmeis ümbernimetamine — Sõjavägede Ülemjuhataja käskkirjaga ;

b) kindralite (admiralide) auastmes ümbernimetamine — Vabariigi Presidendi käskkirjaga.

§ 19. Sõjaväeteenistusliku seisundi järgi (§ 10 p. 5) ohvitserid jagunevad :

1) tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitserideks ;

2) reservohvitserideks ;

3) eruohvitserideks.

§ 20. Tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitserideks (§ 19 p. 1) loetakse ohvitserid, kes teenivad sõjaväelastena Sõjaministeeriumis või sõjaväes või väljaspool Sõjaministeeriumi ja sõjaväge vastavais seadustes või seadlustes ettenähtud alustel.

Neid tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseri, kes on võetud teenistusse alaliseks teenimiseks rahu ajal kindla-kuupalgalistena, nimetatakse kaadriohvitserideks.

§ 21. Reservohvitserideks (§ 19 p. 2) loetakse tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatud sõjaväeteenistuskohuslikud ohvitserid.

§ 22. Eruohvitserideks (§ 19 p. 3) loetakse ohvitserid, kes on lõplikult vabastatud sõjaväeteenistuskohustest.

4. peatükk.

Ohvitseriks ülendamine.

§ 23. Ohvitseriks ülendamiseks nimetatakse ohvitserikutsel vääristatud kodanikule ohvitseri esimese auastme andmist.

§ 24. Ohvitseriks ülendamisel esimese auastmena antakse kas lipniku või nooremleitnandi auaste § 25—27 ettenähtud alustel.

§ 25. Lipnikuks ülendatakse :

- 1) Sõjakooli ohvitserideklassi vastuvõetud allohvitserid — ohvitserideklassi astumisel ;
- 2) Sõjaväe Tehnikakooli vastuvõetud allohvitserid— Sõjaväe Tehnikakooli astumisel ;
- 3) Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli aspirandina lõpetanud allohvitserid, kui nad tunnustatakse ohvitserikutse vääriliseks (§ 29):
 - a) rahu ajal — pärast nende vabastamist tegelikust sõjaväeteenistusest ajateenistuse lõpetamise puhul ;
 - b) sõja ajal — kohe pärast aspirantideklassi või Lennukooli lõpetamist ;
- 4) Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli aspirandina lõpetanud allohvitserid, kes pärast ajateenistuse lõppu on olnud tegelikus sõjaväeteenistuses allohvitserina alla kahe aasta, — nende vabastamise puhul tegelikust sõjaväeteenistusest, kui nad tunnustatakse ohvitserikutse vääriliseks (§ 29) ;
- 5) Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli aspirandina lõpetanud allohvitserid, keda tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamisel ei ole tunnustatud ohvitserikutse vääriliseks, — pärast vähemalt kaheaastast teenistust kaitseliidus riviala-ametikohtadel, kui nad tunnustatakse ohvitserikutse vääriliseks (§ 29).

§ 26. Sõja ajal võib ülendada lipnikuks allohvitseri ja sõjaväeametnikke ka sõjas ülesnäidatud vahvuse või erakordsete teenete eest, vaatamata sellele, kas allohvitser või sõjaväeametnik on vastava ettevalmistuskursuse lõpetanud või mitte.

§ 27. Nooremleitnantideks ülendatakse Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli aspirandina lõpetanud allohvitserid, kes pärast ajateenistuse lõppu on olnud tegelikus sõjaväeteenistuses allohvitserina vähemalt kaks aastat — nende vabastamise puhul tegelikust sõjaväeteenistusest, kui nad tunnustatakse ohvitserikutse vääriliseks (§ 29).

§ 28. Mobilisatsiooni väljakuulutamise puhul kõik tegelikus sõjaväeteenistuses olevad Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli aspirandina lõpetanud allohvitserid, kes tunnustatakse ohvitserikutse vääriliseks, ülendatakse ohvitserideks ja jäetakse edasi tegelikkus sõjaväeteenistusse ohvitseridena.

Neile antakse esimese ohvitseri-auastmena:

- 1) lipniku auaste — kui nad pärast Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli lõpetamist on veel ajateenistuses või on olnud tegelikus sõjaväeteenistuses kaadriallohviterina alla kahe aasta;
- 2) nooremleitnandi auaste — kui nad pärast Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli lõpetamist on olnud kaadriallohviterina tegelikus sõjaväeteenistuses kaks aastat või rohkem.

§ 29. Ohvitserikutsele vääristada (§ 25—28) ei või neid, kes:

- 1) ei oma vastavate seaduste alusel hääleõigust Vabariigi Presidendi ja Riigivolikogu valimistel ning rahvahääletamistel;
- 2) seisavad kohtu või eeluurimise all;
- 3) on mõistetud süüdi nendes kuritegudes või niisugusel määral, millega käib kaasas ohvitseri reameheks alandamine;
- 4) on tunnustatud maksujõuetuks, — maksujõuetuse kestel;
- 5) oma isiklikkude omaduste poolest ei vasta käesoleva seadluse § 3 nõuetele.

Ohvitserikutsele vääristamisel ei ole takistuseks asjaolu, kui isik ainult oma nooruse tõttu ei oma p. 1 tähendatud hääleõigust.

§ 30. Ohvitserikutsele vääristamise korra määrab Sõjavägede Juhataja või Sõjavägede Ülemjuhataja.

§ 31. Ohvitseriks ülendamisel antava auastme vanuseks arvatakse ülendamispäev. Erandina:

- 1) lipnikuks § 25 p. 4 või § 28 korras ülendatavale kaadriallohviterile arvatakse vanuseks päev, mil ülendatav pärast Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli lõpetamist astus tegelikku sõjaväeteenistusse kaadriallohviterina;
- 2) nooremleitnandiks § 27 või 28 korras ülendatavale arvatakse vanuseks päev, mil ülendataval pärast Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli lõpetamist täitus kaks aastat tegelikku sõjaväeteenistust kaadriallohviterina;
- 3) lipnikuks § 25 p. 1 või 2 korras ülendatavale arvatakse auastme vanuseks Sõjakooli ohvitserideklassi või Sõjaväe Tehnikakooli sisseastumise päev.

§ 32. Ohvitseriks ülendab oma käskkirjaga: rahu ajal — Vabariigi President, sõja ajal — Sõjavägede Ülemjuhataja.

II O S A.

OHVITSERIDE TEENISTUSKÄIK RAHU AJAL.

1. peatükk.

Tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik rahu ajal.

1. jagu.

Üldeskirjad.

§ 33. Rahu ajal loetakse käesoleva seadluse piirides tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitserideks:

- 1) Sõjaministeeriumis või sõjaväes teenivad kaadriohvitserid;
- 2) väljapoole Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud kaadriohvitserid (§ 170);
- 3) kaitseliidus teenivad kaadriohvitserid;
- 4) piirivalves teenivad kaadriohvitserid;
- 5) õppuste otstarbeks või katsemobilisatsiooni puhul tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitserid;
- 6) Sõjaministeeriumis, sõjaväes või kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohtadel teenivad tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitserid.

§ 34. Ohvitser loetakse tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseriks sellest päevast, millest ta on vastava käskkirjaga arvatud tegelikku sõjaväeteenistusse, kuni selle päevani, millest arvates ta on vabastatud tegelikust sõjaväeteenistusest samas korras.

2. jagu.

Ohvitseride ametikohad ja nende liigitamine.

§ 35. Sõjavägede Juhataja ametikohast madalamad ohvitseride ametikohad jagunevad 14 astmesse.

I astmesse kuuluvad Sõjavägede Staabi ülema, Sõjaministri abi ja vastavad ametikohad;

- II astmesse kuuluvad diivisiülema ja vastavad ametikohad ;
- III astmesse kuuluvad üksiku brigaadi ülema ja vastavad ametikohad ;
- IV astmesse kuuluvad brigaadiülema ja vastavad ametikohad ;
- V astmesse kuuluvad üksiku brigaadi ülema abi ja vastavad ametikohad ;
- VI astmesse kuuluvad rügemendiülema ja vastavad ametikohad ;
- VII astmesse kuuluvad üksiku pataljoni ülema ja vastavad ametikohad ;
- VIII astmesse kuuluvad rügemendiülema abi ja vastavad ametikohad ;
- IX astmesse kuuluvad pataljoniülema ja vastavad ametikohad ;
- X astmesse kuuluvad üksiku kompanii ülema ja vastavad ametikohad ;
- XI astmesse kuuluvad kompaniiülema ja vastavad ametikohad ;
- XII astmesse kuuluvad komandoülema ja vastavad ametikohad ;
- XIII astmesse kuuluvad üksiku rühma ülema ja vastavad ametikohad ;
- XIV astmesse kuuluvad rühmaülema ja vastavad ametikohad.

§ 36. Ohvitseride ametikohad ja nende astmed määratakse koosseisudega.

§ 37. Ülesannete iseloomu järgi ohvitseride ametikohad jagunevad riviala- ja eriala-ametikohtadeks.

§ 38. Riviala-ametikohtadeks loetakse Sõjavägede Juhataja ning lahingu-, õppe- ja vahiteenistuse koondeste, üksuste ja allüksuste ülemate, nende abide ja väljaõpet teostavate instruktorite ametikohad. Kõik teised ametikohad loetakse eriala-ametikohtadeks.

Kahtluse korral, kas ametikohta lugeda riviala- või eriala-ametikohaks, otsustab küsimuse Sõjavägede Nõukogu.

3. jagu.

Sõjamineisteriumis või sõjaväes teenivate kaadriohvitseride teenistuskäik.

1. jaotis.

Kaadriohvitseride koosseisu täiendamine.

§ 39. Kaadriohvitseride koosseisu Sõjamineisteriumis ja sõjaväes rahu ajal täiendatakse normaalselt Sõjakooli ohvitserideklassi või Sõjaväe Tehnikakooli lõpetajatest. Tarbe korral Sõjamineisteriumi ja sõjaväe kaadriohvitseride koosseisu rahu ajal võib täiendada ka kaitseliidust või piirivalvest kaadriohvitseride üleviimisega, kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride määramisega kaadriohvitseride ametikohtadele või reservist ohvitseride tegelikku sõjaväeteenistusse võtmisega.

§ 40. Reservist võib võtta tegelikku sõjaväeteenistusse kaadriohvitserideks ainult neid ohvitseri, kes:

- 1) ettevalmistuselt on kutseohvitserid; erandina võib võtta ka neid täiendusohvitseri, kes omavad kõrgemat haridust või erialast ettevalmistust, samuti ka neid kõrgemat haridust mitteomavaid täiendusohvitseri, keda võetakse tegelikku sõjaväeteenistusse ettevalmistamiseks kutse- või erialaohvitserideks;
- 2) vastavad sellele ametikohale määramise tingimustele (§ 88), kuhu nad teenistusse võetakse;
- 3) on oma tervisliku seisukorra poolest kõlblikud sõjaväeteenistusse; riviala-ametikohtadele teenistusse võetavad peavad olema tervislikult kõlblikud riviteenistusse;
- 4) ei ole varem tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatud ühel neist põhjustest, mis on tähendatud käesoleva seadluse § 159 p. 7 ja 9 ning § 160 p. 2—4;
- 5) ei ole käesoleva seadluse § 29 p. 1—4 tähendatud seisukorras.

§ 41. Kaadriohvitser, kes on vabastatud tegelikust sõjaväeteenistusest tervisrikke tõttu, mis on saadud sõltuvalt teenistuskohuste täitmisest, võetakse ta enda soovil tagasi tegelikku sõjaväeteenistusse kas mõnele

vakantsele kaadriohvitseri ametikohale või vastava ametikoha puudumisel üle koosseisu juhul, kui tähendatud ohvitseri tervislik seisund on paranenud niivõrd, et ta on muutunud tervislikult kõlblikuks sõjaväeteenistusse, kaotades selle tagajärjel pensionisaamise õiguse, ja kui ta vastab § 40 p. 1—3 ja 5 ettenähtud tingimustele.

§ 42. Reservist kaadriohvitseri ametikohale tegelikku sõjaväeteenistusse astuda soovija esitab kirjalikku sooviavalduse Sõjavägede Staabi ülema kaudu kas Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja nimele, vastavalt sellele, kelle alluvusse ta soovib teenistusse astuda.

Sooviavaldusele ohvitser lisandab :

- 1) lühikese elulookirjelduse selle aja kohta, mil ta on olnud reservis pärast viimast reservi arvamist;
- 2) allkirja, et ta ei ole § 29 p. 1—4 tähendatud seisukorras.

§ 43. Reservist kaadriohvitseri ametikohale tegelikku sõjaväeteenistusse võtab oma käskkirjaga :

- 1) kapteni või madalamais auastmeis olevaid — Sõjaminister või Sõjavägede Juhataja, vastavalt sellele, kelle alluvusse ohvitser teenistusse võetakse ;
- 2) majori või kõrgemas auastmeis olevaid — Vabariigi President.

§ 44. Paragrahve 40—43 kohaldatakse ka tegelikus sõjaväeteenistuses kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate ohvitseride määramisel kaadriohvitseride ametikohtadele.

2. jaotis.

Kaadriohvitseride kõrgendamine auastmeis.

1. alljaotis.

Üldeeskirjad.

§ 45. Ohvitseri kõrgendatakse auastmes auastmete järjekorras, kusjuures korraga kõrgendada võib ainult ühe auastme võrra. Erandid sellest üldreeglist on ette nähtud § 71 ja 72.

§ 46. Auastmes kõrgendada võib ainult neid ohvitseride, kes :

- 1) teenivad ülemana ametikohtadel, mis võimaldavad kõrgendamist esitatavasse auastmesse ;
- 2) on vääristatud auastmes kõrgendamiseks ;
- 3) vastavad kõigile muudele käesolevas jaotises ettenähtud tingimustele.

§ 47. Kapteni ja kõrgemasse auastmeisse kõrgendatavate ohvitseride arvud iga auastme kohta eraldi määrab igal aastal Vabariigi President Sõjavägede Juhataja ettepanekul.

§ 48. Ametikohad (§ 35) võimaldavad kõrgendada ohvitseride järgmiselt :

- 1) Sõjavägede Juhataja ametikoht — kuni kindrali (admirali) auastmesse ;
- 2) I astme ametikoht — kuni kindralleitnandi (viitseadmirali) auastmesse ;
- 3) II astme ametikoht — kuni kindralmajori (kontradmiraali) auastmesse ;
- 4) III, IV, V ja VI astme ametikohad — kuni koloneli (mereväekapteni) auastmesse ;
- 5) VII ja VIII astme ametikohad — kuni kolonelleitnandi (kaptenleitnandi) auastmesse ;
- 6) IX ja X astme ametikohad — kuni majori (kaptenmajori) auastmesse ;
- 7) XI ja XII astme ametikohad — kuni kapteni (vanemleitnandi) auastmesse ;
- 8) XIII ja XIV astme ametikohad — kuni leitnandi auastmesse.

Erandid nende ametikohtade kohta, kus ohvitserid võib kõrgendada ühe astme võrra kõrgemasse auastmesse, kui seda võimaldab ametikoha aste eelmise löike järgi, nähakse ette koosseisudes.

§ 49. Igal auastmel on vanus, mis määratakse ohvitseri auastmes kõrgendamisel.

Kõrgendamisel määratakse auastme vanuseks :

- 1) nooremohvitseridele, välja arvatud kaptenid (vanemleitnandid) ja § 53 ettenähtud kõrgendamised — auastme väljateenimise päev ;
- 2) kaptenitele (vanemleitnantidele) vanemohvitseridele ja kindralitele (admiralidele) — kõrgendamispäev.

§ 50. Järgmisse auastmesse kõrgendamiseks ettenähtud väljateenitud aeg arvatakse senise auastme vanuse päevast.

Väljateenitud aja arvele ei võeta aega, mil ohvitser :

- 1) viibis reservis või erus ;
- 2) viibis kohtuotsuse põhjal vangistuses või arestis ;
- 3) oli ametikohalt eemaldatud või vahistatud juurdluse või eeluurimise või kohtu all olemise tõttu, kui ohvitser mõisteti süüdi kohtu poolt, olgugi mitte selles süüteos, milles teda süüdistati kohtu alla andmisel ;
- 4) viibis teenistustasuta puhkusel ;
- 5) oli ära teenistuskohuste täitmiselt üle 26 nädala vahetpidamata või 30 nädala ühe kalendriaasta jooksul korduvalt, välja arvatud teenistuskohuste täitmisel saadud tervisriikete tõttu äraoldud aeg ;
- 6) oli atesteeritud mitterahuldavaks ;
- 7) viibis sõjavangis, välja arvatud juhud, kui vangilangenud ohvitser enne sõja lõppu tuli vangist põgenemise teel tagasi.

§ 51. Auastmeis kõrgendatakse üks kord aastas — Vabariigi aastapäeval. Erandina sellest üldreeglist kõrgendatakse :

- 1) Sõjakooli ohvitserideklassi lõpetanud lipnikke (§ 53 p. 1) :
 - a) kõrgema haridusega — kohe pärast ohvitserideklassi lõpetamist ;
 - b) teisi — pärast juhtimispraktika lõppu väeosaades või pärast kutsealase praktika lõppu Sõjavägede Staabi Topo-Hüdrograafia Osakonnas ;
- 2) Sõjaväe Tehnikakooli lõpetanud lipnikke (§ 53 p. 2) — kohe pärast Sõjaväe Tehnikakooli lõpetamist ;
- 3) kõrgema haridusega lipnikke, kes on võetud tegelikku sõjaväeteenistusse määramiseks oma eriala ametikohale (§ 53 p. 3) — kohe pärast tegelikku sõjaväeteenistusse võtmist ;
- 4) Sõjaväe Kõrgema Kohtu esimehe või sõjaväeprokurööri ametikohale määratavaid (§ 71 ja 72) — ühel ajal ametikohale määramisega ;
- 5) lipnikke, kes on lähetatud kõrgematesse õppeasutistesse kõrgema hariduse omandamiseks (§ 53 p. 6) — kohe pärast kõrgema õppeasutise lõpetamist.

§ 52. Auastmes kõrgendab ohvitseri Vabariigi President oma käskkirjaga.

2. alljaotis.

Kõrgendamine nooremohvitseride auastmeisse.

§ 53. Nooremleitnandiks kõrgendatakse lipnik :

- 1) kes lõpetas Sõjakooli ohvitserideklassi :
 - a) vähemalt hästi — vanusega õppekursuse algpäevast ;
 - b) rahuldavalt — vanusega päevast, mil täitus 1 aasta õppekursuse algpäevast ;
- 2) kes lõpetas Sõjaväe Tehnikakooli :
 - a) vähemalt hästi — vanusega päevast, mil täitus 2 aastat õppekursuse algpäevast ;
 - b) rahuldavalt — vanusega päevast, mil täitus 3 aastat õppekursuse algpäevast ;
- 3) kes omab kõrgemat haridust ja on võetud tegelikku sõjaväeteenistusse tema kõrgemale haridusele vastavale erialametikohale (§ 51 p. 3) — vanusega tegelikku sõjaväeteenistusse võtmise päevast ;
- 4) kes on võetud tegelikku sõjaväeteenistusse ettevalmistamiseks kutseohvitseriks, kuid kes lahkus või kes vabastati tegelikust sõjaväeteenistusest enne Sõjakooli ohvitserideklassi lõpetamist või keda pärast ohvitserideklassi lõpetamist ei vääristatud kutseohvitseriks — vanusega sellest päevast, mil tal pärast ajateenistuse lõppu täitus 2 aastat tegelikku sõjaväeteenistust kaadriallohvitserina ja kaadriohvitserina ;
- 5) kes on võetud tegelikku sõjaväeteenistusse ettevalmistamiseks kutseohvitseriks, kuid kes lahkus või kes vabastati tegelikust sõjaväeteenistusest enne Sõjaväe Tehnikakooli lõpetamist või keda pärast Sõjaväe Tehnikakooli lõpetamist ei vääristatud kutseohvitseriks, kui ta on olnud pärast ajateenistuse lõppu tegelikus sõjaväeteenistuses kaadriallohviterina ja kaadriohvitserina vähemalt 2 aastat — vanusega päevast, mil tal pärast ajateenistuse lõppu täitus 2 aastat tegelikku sõjaväeteenistust kaadriallohviterina ja kaadriohvitserina ;
- 6) kes lõpetas kõrgema õppeasutise (§ 51 p. 5) — vanusega kõrgendamise päevast.

§ 54. Leitnandiks kõrgendatakse nooremleitnant, kes :

- 1) on välja teeninud leitnandi auastmele viis aastat ;
- 2) omab vähemalt head atestatsiooni viimase aasta eest.

§ 55. Kapteniks (vanemleitnandiks) võib kõrgendada leitnanti, kes :

- 1) vahenditult enne auastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamist kapteniks (vanemleitnandiks);
- 2) on välja teeninud kapteni (vanemleitnandi) auastmele vähemalt viis aastat ;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kahe viimase aasta jooksul.

3. alljaotis.

Kõrgendamine vanemohvitseride auastmeisse.

§ 56. Majoriks (kaptenmajoriks) võib kõrgendada kaptenit (vanemleitnanti), kes :

- 1) vahenditult enne auastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamist majoriks (kaptenmajoriks) ;
- 2) on välja teeninud majori (kaptenmajori) auastmele vähemalt neli aastat ;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kolme viimase aasta jooksul.

§ 57. Kolonelleitnandiks (kaptenleitnandiks) võib kõrgendada majorit (kaptenmajorit), kes :

- 1) vahenditult enne auastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamist kolonelleitnandiks (kaptenleitnandiks) ;
- 2) on välja teeninud kolonelleitnandi (kaptenleitnandi) auastmele vähemalt neli aastat ;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kolme viimase aasta jooksul.

§ 58. Koloneliks (mereväekapteniks) võib kõrgendada kolonelleitnanti (kaptenleitnanti), kes :

- 1) vahenditult enne aastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamist koloneliks (mereväekapteniks) ;
- 2) on välja teeninud koloneli (mereväekapteni) auastmele vähemalt neli aastat ;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kolme viimase aasta jooksul.

4. alljaotis.

Kõrgendamine kindralite ja admiralide auastmeisse.

§ 59. Kindralmajoriks (kontradmiraaliks) võib kõrgendada koloneli (mereväekapteni) kes :

- 1) vahenditult enne aastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamist kindralmajoriks (kontradmiraaliks) ;
- 2) on välja teeninud kindralmajori (kontradmiraali) auastmele vähemalt neli aastat ;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks nelja viimase aasta jooksul, kui ohvitser sel ajal kuulus atesteerimisele.

§ 60. Kindralleitnandiks (viitseadmiraaliks) võib Vabariigi President omal äranägemisel kõrgendada kindralmajorid (kontradmiraalid) ja kindraliks (admiraaliks) kindralleitnante (viitseadmiraalid), kes on määratud vastavatele ametikohtadele.

5. alljaotis.

Soodustused ja kitsendused aastmeis kõrgendamisel.

§ 61. Sõjaväelenduri või -lendurvaatleja kutses kinnitatud ohvitseridele, kes teenivad lennuväes või lennuväelastele ettenähtud ametikohtadel muude väeliikide üksustes või asutistes, antakse aastmes kõrgendamisel soodustusi järgmiselt :

- 1) leitnante võib kõrgendada kapteni (vanemleitnandi auastmesse olenemata ametikohast ;

- 2) kapteneid (vanemleitnante) võib kõrgendada majori (kaptenmajori) auastmesse, kui nad on määratud ülemaks vähemalt XI astme ametikohale.

§ 62. Kõigil ohvitseridel, välja arvatud lenduri- ja lendurvaatleja-õpilased, lühendatakse järgmise auastme väljateenimise aega ühe kuu võrra iga 8 tunni eest, mis nad on viibinud senises auastmes lennus teenistusülesannete täitmisel sõjaväelennukil või väljaõppe otstarbel ka eralennukil. Seejuures auastme väljateenimise aja lühendus ei või olla suurem kui üks aasta igas auastmes.

§ 63. Allveelaevades teenivail ohvitseridel lühendatakse järgmise auastme väljateenimise aega ühe kuu võrra iga 8 tunni eest, mis nad on viibinud vee all teenistusülesannete täitmisel senises auastmes. Seejuures auastme väljateenimise aja lühendus ei või olla suurem kui üks aasta igas auastmes.

§ 64. Kõrgema Sõjakooli või mõne muu vastava kõrgema sõjalise õppeasutise või kursuse lõpetanud ohvitseridel lühendatakse lõpetamisel omatud auastmele järgneva auastme väljateenimise aega ühe aasta võrra. Seda soodustust antakse ohvitserile ainult ühe õppeasutise või kursuse lõpetamise eest.

§ 65. Eesti Vabariigis tunnustatud kõrgema eriharidusega oma erialal teenivatel ohvitseridel lühendatakse auastmes väljateenimise aega järgmiselt:

- 1) neil, kes on lõpetanud kõrgema õppeasutise, kuhu vastuvõtmisel on nõutav ülikooli astumist õigustatava õppeasutise või sellele vastav haridus ja kus õppekursus kestab vähemalt 5 aastat — leitnandi auastme väljateenimise aega kahe aasta võrra ja kapteni (vanemleitnandi) auastme väljateenimise aega ühe aasta võrra;
- 2) neil, kes on lõpetanud kõrgema õppeasutise, kuhu vastuvõtmisel on nõutav ülikooli astumist õigustatava õppeasutise või sellele vastav haridus ja kus õppekursus kestab vähemalt 4 aastat — leitnandi ja kapteni (vanemleitnandi) auastme väljateenimise aega igal ühe aasta võrra;
- 3) neil, kes on lõpetanud kõrgema õppeasutise, kuhu vastuvõtmisel on nõutav ülikooli astumist õigustatava õppeasutise või sellele vastav haridus ja

kus õppekursus kestab vähemalt 3 aastat — leitnandi auastme väljateenimise aega ühe aasta võrra.

§ 66. Leitnante, kes kuni 3. jaanuarini 1920 on võtnud osa Vabadussõjast ohvitseridena, võib kõrgendada kapteni (vanemleitnandi) auastmesse olenemata ametikohast.

§ 67. Kapteneid (vanemleitnante), kellele on annetatud Vabaduse Rist, võib kõrgendada majoriks (kaptenmajoriks) olenemata ametikohast, kui nad on tegelikult olnud kapteni (vanemleitnandi) auastmes kaadriohvitserina vähemalt 10 aastat ja on atesteeritud vähemalt heaks kolme viimase aasta jooksul.

Kapteneid (vanemleitnante), kellele ei ole annetatud Vabaduse Risti, võib kõrgendada majoriks (kaptenmajoriks) olenemata ametikohast, kui nad on tegelikult olnud kapteni (vanemleitnandi) auastmes kaadriohvitserina vähemalt 15 aastat ja on atesteeritud vähemalt heaks kolme viimase aasta jooksul.

§ 68. Kapteneid (vanemleitnante), kes on teeninud kaadriohvitserina kapteni (vanemleitnandi) auastmes vähemalt 10 aastat, võib kõrgendada majoriks (kaptenmajoriks), kui nad :

- 1) teenivad ülemana kompanii- või vastava riviüksuse ülema ametikohal ;
- 2) on kompaniiülema, vastavail või kõrgemal ametikohtadel kas igal üksikult või kokku teeninud pidevalt vähemalt 10 aastat ;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kolme viimase aasta jooksul.

§ 69. Majoreid (kaptenmajoreid), kes on teeninud kaadriohvitserina majori (kaptenmajori) auastmes vähemalt 10 aastat, võib kõrgendada kolonelleitnandiks (kaptenleitnandiks), kui nad :

- 1) teenivad ülemana pataljoni- või vastava riviüksuse ülema ametikohal ;
- 2) on pataljoniülema, vastavail või kõrgemal ametikohtadel kas igal üksikult või kokku teeninud pidevalt vähemalt 10 aastat, Vabaduse Risti kavalerid — 5 aastat ;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kolme viimase aasta jooksul,

§ 70. Kolonelleitnante (kaptenleitnante), kes on teeninud kaadriohvitserina kolonelleitnandi (kaptenleitnandi) auastmes vähemalt 10 aastat, võib kõrgendada koloneliks (mereväekapteniks), kui nad:

- 1) teenivad ülemana üksiku pataljoni ülema või vastaval ametikohal;
- 2) on üksiku pataljoni ülema või vastavatel ametikohtadel kas igal üksikult või kokku teeninud pidevalt vähemalt 10 aastat, Vabaduse Risti kavalerid — 5 aastat;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kolme viimase aasta jooksul.

§ 71. Ohvitser kõrgendatakse sõjaväeprokurööri ametikohale määramisega ühtlasi koloneliks (mereväekapteniks), vaatamata tema eelmisele auastmele või selle auastme vanusele.

§ 72. Ohvitser kõrgendatakse Sõjaväe Kõrgema Kohtu esimehe ametikohale määramisega ühtlasi kindralmajoriks (kontradmiraaliks), vaatamata tema eelmisele auastmele või selle auastme vanusele.

§ 73. Täiendus- või administratiivohvitser, välja arvatud kõrgema eriharidusega vastavalt eriala-ametikohtadel teenivad ohvitserid, võib kõrgendada ainult kuni majori (kaptenmajori) auastmesse.

§ 74. Täiendusohvitser, kes Väeliigi ohvitseride ettevalmistamise seadluse alusel on võetud tegelikku sõjaväeteenistusse ettevalmistamiseks Sõjakooli ohvitserideklassi, et kõrgendada auastmeis ettevalmistamise aja kestel, kuigi nad vastavad auastmes kõrgendamise tingimustele. Samuti ei kõrgendada auastmeis õppeaja kestel Sõjakooli ohvitseriklassi, Sõjaväe Tehnikakooli ega topo-hüdrograafiakursuse õpilasi-täiendusohvitseri ega neid täiendusohvitseri, kes on võetud tegelikku sõjaväeteenistusse ettevalmistamiseks eriala-ohvitserideks ja on lähetatud kõrgematesse õppeasutistesse kõrgema hariduse omandamiseks.

§ 75. Sõjaväelisse vangistusse mõistetud ohvitseri võib esitada auastmes kõrgendamisele ainult Vabariigi Presidendi erilisel otsusel, et mõistetud karistus ei ole takistuseks asjaomase ohvitseri kõrgendamisele teenistuses.

6. alljaotis.

Auastmes kõrgendamise ettepanekute esitamise kord.

§ 76. Auastmes kõrgendamise ettepanekuid (vorm lisas nr. 1) teevad: väeosaülemad — neile alluvate kohta, väeosaülemast kõrgemad ülemad — neile vahenditult alluvate kohta.

Sõjaväekohtu-uurijate kohta auastmes kõrgendamise ettepanekud teeb Sõjaväe Kõrgema Kohtu korraldav istung. Sõjaväe Kõrgema Kohtu esimehe ja alatiste liikmete kohta auastmes kõrgendamise ettepanekud teeb Sõjaminister.

§ 77. Auastmes kõrgendamise ettepanekud saadetakse Sõjavägede Staapi 15. jaanuariks.

Erandina § 51 ettenähtud kõrgendamiste puhul:

- 1) nooremleitnandi auastmesse kõrgendamise ettepanekud esitatakse kohe pärast seda, kui on selgunud § 51 tähendatud lipnikkude vastavus kõrgendamiseks;
- 2) Sõjaväe Kõrgema Kohtu esimehe või sõjaväeprokuröri auastmes kõrgendamise ettepanekud esitatakse ühel ajal nende ametikohale määramise ettepanekutega.

§ 78. Kõrgendamise ettepanekud § 76 tähendatud ülemate poolt esitatakse alluvuse korras ühes vahepealsete ülemate seisukohtadega vastavalt Sõjaministrile või Sõjavägede Juhatajale Sõjavägede Staabi ülema kaudu kõigi nende ohvitseride kohta, kes on täitnud kõrgendamise eeltingimused.

§ 79. Vabariigi Presidendile tehakse auastmeis kõrgendamise ettepanek Vabariigi Presidendi poolt relevantatud jõududele antava käskkirja kava kujul, kuhu kantakse kõigi, ka väljaspool Sõjaministeeriumi ja sõjaväe teenivate ohvitseride nimed, kes kõrgendamiseks esitatakse. Seejuures:

- 1) kaptenist (vanemleitnandist) madalamaisse auastmisse kõrgendamiseks esitatakse kõik ohvitserid, kes vastavad kõigile kõrgendamistingimustele ja vastavalt alluvusele Sõjaministri, Sõjavägede Juhataja või Siseministri poolt on leitud väärilisteks auastmes kõrgendamiseks;

- 2) kapteni (vanemleitnandi) ja kõrgemaisse auastmeisse kõrgendamiseks esitatakse ohvitseri ainult Vabariigi Presidendi poolt iga auastme kohta määratud arvul.

§ 80. Kui kapteni (vanemleitnandi) ja kõrgemaisse auastmeisse kõrgendamiseks ettepanud ja vastavalt alluvusele Sõjainistri, Sõjavägede Juhataja või Sise-
ministri poolt kõrgendamise väärilisteks tunnustatud ohvitseride arv ületab Vabariigi Presidendi poolt kindlaksmääratud arvu, esitatakse igas auastmes vastav arv ohvitseri auastmele väljateenitud aja suuruse järjekorras, arvestades seejuures ka vastavale auastmele väljateenimise aja lühendamisi, mis käesoleva seadluse järgi antakse kõrgema õppeasutise lõpetamise, kõrgema hariduse omamise või lennuse või vee all viibimise aja eest (§ 62—65).

§ 81. Sõjaväe Kõrgema Kohtu alatise liikme või sõjaväekohtu-uurija ametikohal teeniv ohvitser, kes vastab kõigile auastmes kõrgendamise tingimustele, esitatakse auastmes kõrgendamiseks väljaspool auastmeis kõrgendamiseks määratud ohvitseride üldist arvu.

3. jaotis.

Kaadriohvitseride määramine ametikohtadele.

1. alljaotis.

Üldeeskirjad.

§ 82. Ohvitser määratakse ametikohale kas ülemaks või ajutiseks ülemaks.

§ 83. Ülemaks võib ohvitseri määrata vakantsele ametikohale.

Ajutiseks ülemaks võib ohvitseri määrata nii vakantsele kui ka mittevakantsele ametikohale.

§ 84. Kohtu või eeluurimise all olevat ohvitseri ei või määrata uuele ametikohale, mis astmelt on kõrgem tema senisest ametikohast.

Sõjaväelisse vangistusse mõistetud ohvitseri võib määrata ülemaks ametikohale, mis astmelt on kõrgem

ametikohast, mis tal oli enne kohtuotsust, ainult Vabariigi Presidendi erilisel otsusel, et mõistetud karistus ei ole takistuseks tema kõrgendamisele teenistuses.

§ 85. Kohtuotsusega ametikohalt tagandatud ohvitseri võib määrata uuesti ülemaks tema endisele, sama- või kõrgemaastmelisele ametikohale Vabariigi Presidendi eriloal, kui vabastamisest on möödunud vähemalt üks aasta ja kui ohvitser on atesteeritud vähemalt heaks üldises atesteerimise korras.

§ 86. Esimese ja teise astme sugulased ja hõimlased ei või teenida vahenditu alluvuse vahekorras.

Esimese, teise, kolmanda ja neljanda astme sugulased ja hõimlased ei või teenida majanduslikku del ametikohtadel koos ühes väeosas ega vahenditu alluvuse vahekorras mitmesugustes väeosades või asutistes.

Erandeid tarbe korral võib teha: IV astme ja kõrgemal ametikohtadel teenivate kohta — Vabariigi President, madalamal ametikohtadel teenivate kohta vastavalt nende alluvusele — Sõjaminister või Sõjavägede Juhataja.

§ 87. Senise ametikoha üleandmine ja uue ametikoha vastuvõtmine peab teostuma ühe kuu kestel arvates määramise otsuse teadasaamise päevast, kui vastava seadlusega või ametikohale määrava või üleviiva ülema poolt ei ole määratud eritähtaega uuele ametikohale asumiseks.

2. alljaotis.

Ülema määramine.

§ 88. Ohvitseri võib määrata ülemaks:

- 1) XIV astme ametikohale — kui ta omab ametikohale vastavat väeliigilist või erialast üldist ettevalmistust;
- 2) XIII—II astme ametikohtadele — kui ta:
 - a) omab ametikohale vastavat väeliigilist või erialast üldist ettevalmistust;
 - b) teenimisega vastavalt ametikohtadel või vastavalt kursustel või staažidel on omandanud vajalikke praktilisi oskusi ja need oskused on

ametikohale määrava või üleviiva ülema poolt tunnustatud küllaldasteks ametikohale ülemaks määramiseks;

- 3) I astme ametikohale — kui ta on olnud ülemaks vähemalt III astme ametikohal, omab vastavat sõjalist ettevalmistust ning vajalikku sõjaväeteenistuslikku vilumust ja kogemusi.

Ülemaks määramisel kõrgemaastmelisele ametikohale madalamaastmeliselt ametikohalt, kus ohvitser kuulus atesteerimisele, on ohvitserilt nõutav vähemalt hea atestatsioon kahe viimase aasta eest.

§ 89. Ülemate valikul peetakse silmas eeskätt ohvitseri vastavust ametikohale ja seejärel tema auastet ja selle vanust.

§ 90. Ülemaid XIV ja XIII astme ametikohtadele, välja arvatud rühmaülemate ametikohad kompaniides, patareides ja eskadronides, kus valmistatakse ette täiendusallohvitsere, — valitakse väeosa koosseisu kuuluvate ohvitseride hulgast, silmas pidades teenistushuvisid. Valikut teostab väeosäülem. Tarbe korral täiendatakse väeosa koosseisu teistest väeosadest ohvitseride üleviimisega või § 39—44 ettenähtud korras.

§ 91. Ülemaid XII astme ametikohtadele ning rühmaülemaid kompaniidesse, patareidesse ja eskadronidesse, kus valmistatakse ette täiendusallohvitsere, valib diviisiülem kõigi väekoondise koosseisu kuuluvate vastavate ohvitseride hulgast. Kohase ohvitseri mitteleidmisel pöörduv diviisiülem Sõjavägede Staabi ülema poole, kes selgitab välja vastava ohvitseri kõigi kaadriohvitseride hulgast ja tarbe korral esitab selle ohvitseri üleviimiseks vastavasse väeossa.

§ 92. Ülemad XI ja kõrgema astme ametikohtadele valitakse kõigi vastavate kaadriohvitseride hulgast.

§ 93. XI—II astme ametikohtade vabanemisest väeosade ja kõrgemad ülemad kannavad ette alluvuse korras Sõjavägede Staabi ülema kaudu, kusjuures diviisiülemad iga kord esitavad ka nende ohvitseride nimed, kes väekoondise koosseisu kuuluvaist ohvitseridest on kõige kohasemad neile ametikohtadele määramiseks. Kui ametikoha vabanemine on ette teada, tehakse vastav ettekanne otsekohe pärast ametikoha vabanemise selgumist.

Sõjavägede Staabi ülem selgitab, kes kõigist vastavatest kaadriohvitseridest on kõige kohasemad ametikohale ülemaks määramiseks, ära kuulates ka vastava diviisiülema või eriteenistuse juhi ja tarbe korral ka vastava väeliigi inspektori arvamuse, ja teeb ettepaneku ametikoha täitmiseks vastavalt ametikoha alluvusele Sõjaministrile või Sõjavägede Juhatajale.

§ 94. Ohvitseri valik Sõjavägede Juhataja või Sõjainistri abi ametikohale teostub Riigikaitse rahuaegse korralduse seaduse kohaselt.

Sõjavägede Staabi ülema ametikohale valib ja esitab määramiseks ohvitseri Sõjavägede Juhataja.

§ 95. Ülemaks määrab oma käskkirjaga:

- 1) Sõjavägede Juhataja ja I—VII astme ametikohtadele — Vabariigi President Riigikaitse rahuaegse korralduse seaduses ettenähtud korras;
- 2) VIII—XI astme ametikohtadele — vastavalt ametikoha alluvusele Sõjainister või Sõjavägede Juhataja;
- 3) XII astme ametikohtadele ning rühmaülemate ametikohtadele kompaniides, patareides ja eskadronides, kus valmistatakse ette täiendusallohvitser, — diviisiülem;
- 4) XIII ja XIV astme ametikohtadele, välja arvatud rühmaülemate ametikohad kompaniides, patareides ja eskadronides, kus valmistatakse ette täiendusallohvitser, — väeosaülem.

3. alljaotis.

Ajutise ülema määramine.

§ 96. Ohvitser määratakse ajutiseks ülemaks:

- 1) vakantsele ametikohale — ametikoha vabanemise puhul kuni ülema määramiseni;
- 2) mittevakantsele ametikohale — ülema ajutise äraoleku ajaks.

§ 97. Ajutised ülemad määratakse võimalikult samas väeosas teenivate ohvitseride hulgast ülemuse valikul, silmas pidades teenistushuviseid.

§ 98. Ajutisi ülemaid määrab oma käskkirjaga:

- 1) Sõjavägede Juhataja ametikohale — Vabariigi President;
- 2) I—III astme ametikohtadele — vastavalt ametikoha alluvusele — Sõjaminister või Sõjavägede Juhataja;
- 3) IV—VII astme ametikohtadele — diviisiülem;
- 4) VIII—XIV astme ametikohtadele — väeosaülem.

Kuni 7 päevaks lahkumise korral määravad väeosaülemad ja neist kõrgemad ülemad endi asemele ajutised ülemad ise.

§ 99. Ohvitserile, kes on määratud ajutiseks ülemaks, jääb alale tema alaline ametikoht.

4. jaotis.

Kaadriohvitseride vabastamine ametikohtadelt.

1. alljaotis.

Ülema vabastamine.

§ 100. Ülem vabaneb tema ametikohalt:

- 1) üleviimisega kõrgemaastmelisele ametikohale;
- 2) üleviimisega samaastmelisele ametikohale;
- 3) lähetamisega § 170 määratud juhtudel;
- 4) tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamisega.

§ 101. Ülem vabastatakse tema ametikohalt:

- 1) pärast 26-nädalast vahetpidamata või pärast ühe kalendriaasta jooksul 30-nädalast korduvat äraolekut teenistuskohuste täitmiselt tervislikkudel põhjustel, välja arvatud teenistuskohuste täitmisel saadud tervisrikete või taudide ajal haigusse haigestumise tõttu äraolemine;
- 2) ametikoha ärakaotamise puhul;
- 3) mitterahuldavaks atesteerimise puhul, kui ohvitser on ülemaks XIII või kõrgemaastme ametikohal;
- 4) distsiplinaarkaristusena Sõjaväe distsiplinaarkaristuste seadluses määratud korras;

- 5) seadusjõusse astunud kohtuotsuse põhjal, millega ta on tagandatud ametikohalt.

§ 102. Ülema võib vabastada tema ametikohalt teenistushuvide kohaselt:

- 1) XIII ja kõrgemaastmelistelt ametikohtadelt — ühe aasta jooksul pärast ametikohale ülemaks määramist, kui ohvitser oli määratud ülemaks endisest kõrgemaastmelisele ametikohale ja ta ei osutu kõigiti kohaseks sellele ametikohale, kuid eduga võib teenida mõnel teisel ametikohal;
- 2) koosseisu vähendamise korral, silmas pidades § 104 eeskirju;
- 3) pärast 26-nädalast vahetpidamata või pärast ühe kalendriaasta jooksul 30-nädalast korduvalt äraolekut teenistuskohuste täitmiselt teenistuskohuste täitmisel saadud tervisrikete või taudide ajal taudilisse haigusse haigestumise tõttu;
- 4) teenistustasuta puhkusel viibimise puhul, kui ohvitser on olnud teenistustasuta puhkusel vahetpidamata üle 12 kuu;
- 5) ohvitseri enese soovil.

§ 103. Ohvitseri ametikohtadel teenivaid sõjaväeametnikke võib vabastada ametikohalt, kui sellele määratakse ülemaks ohvitser.

§ 104. Koosseisu vähendamise korral (§ 102 p. 2) toimub ametikohalt vabastamine atestatsiooni halvemuse järjekorras nende ohvitseride hulgas, kes teenivad samas väeosas samaastmelistel sama ala ametikohtadel, missugune ametikoht ära kaotati.

§ 105. Kohtuotsuse põhjal (§ 101 p. 5) või distsipliinaarkorras (§ 101 p. 4) ametikohalt vabastatud ohvitserid viiakse üle teise väeossa. Muil juhtudel ametikohalt vabastatud ohvitseride üleviimine toimub vajaduse järgi.

§ 106. Ülema vabastamine ametikohalt teostub sama võimuga ja korras, kui tema määramine ametikohale (§ 95).

2. alljaotis.

Ajutise ülema vabastamine.

§ 107. Ajutine ülem vabastatakse tema ajutiselt ametikohalt ülema tagasi- või kohaleilmumise korral või ülemuse otsusel teenistushuvide kohaselt ka varem. Vabastamine ajutiselt ametikohalt teostub sama võimuga ja korras kui määramine sellele ametikohale (§ 98).

5. jaotis.

Kaadriohvitseride üleviimine.

§ 108. Üleviimiseks loetakse ohvitseri paigutamine alaliseks teenimiseks:

- 1) ühelt ametikohalt teisele ametikohale või üle koosseisu;
- 2) ühest väeosast teise väeosas.

§ 109. Üleviimine võib teostuda:

- 1) teenistushuvides;
- 2) ohvitseri enese soovil.

§ 110. Teenistushuvides viiakse ohvitser üldreeg-
lina üle samaastmelisele või kõrgemale ametikohale.
Erandina viiakse ohvitser teenistushuvides üle:

- 1) mitte madalamaastmelisele ametikohale, kui oli ohvitseri eelviimane ametikoht — ohvitseri vabastamise puhul seniselt ametikohalt § 102 p. 1 ettenähtud juhul;
- 2) vastavalt võimalustele ja ohvitseri võimetele ning ametikohale vastavusele — samaastmelisele, kõrgemaastmelisele või madalamaastmelisele ametikohale või üle koosseisu, kui ohvitseri seniselt ametikohalt vabastamise põhjuseks oli terviserike (§ 101 p. 1 ja § 102 p. 3), ametikoha ära-kaotamine (§ 101 p. 2), koosseisu vähendamine (§ 102 p. 2) või teenistustasuta puhkusel viibimine (§ 102 p. 4);
- 3) senisest ametikohast vähemalt ühe astme võrra madalamaastmelisele ametikohale, kui seniselt ametikohalt vabastamise põhjuseks oli kohtuotsus

(§ 101 p. 5), distsiplinaarkaristus (§ 101 p. 4) või mitte rahuldav atestatsioon (§ 101 p. 3).

Teenistushuvides üleviimise korral, välja arvatud üleviimine käesoleva paragrahvi p. 3 ettenähtud juhtudel, kuulatakse ära ka üleviidava ohvitseri enese seisukoht üleviimise suhtes.

Käesoleva paragrahvi p. 2 kohaldatakse ka sõjaväeametnikule, kes vabastatakse ametikohalt § 103 ettenähtud korras.

§ 111. Teenistushuvides üleviimine toimub vajaduse kohaselt vaatamata sellele, kas ohvitser ja asjaosalised ülemad (§ 114) üleviimisega nõustuvad või mitte.

§ 112. Üleviimise korral ohvitseri enese soovil võib teda määrata vastavalt võimalustele ja ohvitseri ametikohale vastavusele — samaastmelisele või ohvitseri enese soovil madalamaastmelisele ametikohale või ülekoosseisu.

§ 113. Enese soovil üleviimise korral esitab ohvitser sooviavalduse alluvuse korras, ette tuues põhjendused, milleks on vaja üleviimine.

§ 114. Ohvitseri võib tema enese soovil üle viia ainult siis, kui üleviimisega nõustuvad vastavate väekoondiste ja väeosade ülemad.

§ 115. Ohvitseri viib üle oma käskkirjaga ametikohale määrav ülem. Erandina ohvitseri üleviimine ühest väeosast teise väeossa, kui ametikohale määrajaks on diviisiülem või väeosaulem, toimub vastavalt alluvusele Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja käskkirjaga.

§ 116. Üleviimisega ühtlasi saadetakse endisest väeosast uude väeossa ohvitseri kohta järgmised dokumendid:

- 1) väeosas peetav teenistuskiri;
- 2) atestatsioonilehed;
- 3) väljavõtte kiidu- ja karistusraamatust;
- 4) dokumendid teenistustasuga varustamise kohta;
- 5) tervisleht ja ambulantsikaart.

6. jaotis.

Kaadriohvitseride lähetamine.

1. alljaotis.

Üldeeskirjad.

§ 117. Lähetamiseks loetakse ohvitseri väljasaatmine oma väeosast või allüksusest järgmistel eesmärkidel:

- 1) teenistusalase ülesande täitmiseks ;
- 2) hariduse täiendamiseks ;
- 3) teenistusalaste kogemuste omandamiseks ;
- 4) ajutiseks teenimiseks mujal.

Lähetamine võib teostuda ainult teenistushuvides.

§ 118. Teenistusalase ülekande täitmiseks (§ 117 p. 1) lähetatud ohvitser jääb lähetuse kestel lähetaja käsutusse, kui lähetamise ettekirjutises selle kohta muud korraldust ei ole. Muul otstarbel (§ 117 p. 2, 3 ja 4) lähetatud ohvitser läheb üle selle väeosa või allüksuse ülema või ametkonna käsutusse, kuhu ta on lähetatud, kui lähetamist otsustava ülema poolt ei ole määratud teisiti.

§ 110. Lähetatud ohvitserile antakse ettekirjutis, milles tähendatakse :

- 1) lähetatava auaste, nimi, perekonnanimi ja ametikoha või väeosa nimetus ;
- 2) mis otstarbeks ohvitser lähetatakse ja tarbe korral, kui lähetamine teostub § 117 p. 1 korras, ka lähem ülesanne, mille täitmiseks ohvitser lähetatakse ;
- 3) lähetamise algus ja tarbe korral ka lähetamise kestus ;
- 4) kelle käsutusse lähetatav peab ilmuma — juhul, kui ta ei jää lähetaja käsutusse.

Kui § 117 p. 2, 3 või 4 korras lähetatav läheb teise ülema käsutusse, lisandatakse ettekirjutisele väljavõtte kiidu- ja karistusraamatust, ning kui lähetuse kestus on vähemalt 4 kuud, saadetakse vastavale ülemale ka ärakiri lähetatava viimase aasta atestatsioonist (vorm nr. 2).

§ 120. Lähetatud ohvitserile jääb alale tema alaline ametikoht, millele määratakse ajutine ülem üldises korras.

Erandid sellest üldreeglist on ette nähtud § 173 ja eriseadlustes.

2. alljaotis.

Lähetamine teenistusalase ülesande täitmiseks.

§ 121. Teenistusalase ülesande täitmiseks ohvitseride lähetamise õigus on väeosaülematel ja neist kõrgematel ülematel.

Erandina, kui lähetus ei kesta üle kolme päeva ja ei nõua riigilt kulusid, võivad väeosaülema nõusolekul lähetada alluvaid ohvitseri ka väeosaülemast madalamad ülemad.

§ 122. Lähetamine teenistusalase ülesande täitmiseks avaldatakse lähetaja käskkirjas.

Sõjainistri ja Sõjavägede Juhataja viibimised lähetamisel, samuti nende korraldusel teostatud lähetamised avaldatakse Sõjavägede Staabi ülema käskkirjas.

Väeosaülemale alluvate ülemate poolt ettevõetud lähetamised (§ 121 teine lõige) avaldatakse väeosaülema käskkirjas lähetaja sellekohase ettekande põhjal.

3. alljaotis.

Lähetamine hariduse täiendamiseks.

123. Lähetamiseks hariduse täiendamiseks loetakse ohvitseri lähetamist vastavatesse õppeasutistesse või kursustele tema teadmiste täiendamiseks või tema ettevalmistamiseks teise väeliigi või eriala ametikohtadele.

§ 124. Lähetamine hariduse täiendamiseks teostub vastavalt lähetatava alluvusele Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja otsusel. Sellekohased ettepanekud lähetamist otsustajatele tehakse alluvuse korras. Väljaspoolt Sõjavägede Staabi tehtud ettepanekud esitatakse Sõjavägede Staabi ülema kaudu.

Neil juhtudel, kui vastavaid kursusi korraldab koha peal väekoondise ülem oma väekoondise koosseisu kuuluvatele ohvitseridele, teostub lähetamine kursustele diviisiülema otsusel.

Lähetamine avaldatakse lähetamist otsustava ülema käskkirjas.

§ 125. Kodumaa kõrgemasse õppeasutistesse hariduse täiendamiseks lähetatud ohvitser on kohustatud teenima kaadriohvitserina iga lähetuskuu eest 2 kuud.

Välismaale hariduse täiendamiseks lähetatud ohvitser on kohustatud teenima kaadriohvitserina iga lähetuskuu eest 3 kuud.

Tegelikust sõjaväeteenistusest § 159 p. 2—11 ja § 160 määratud korras vabastamisega ohvitser ühtlasi vabaneb ka eespool-määratud kohustest selle täitmata osas.

§ 126. Lähetamisi, mille eest ohvitserilt nõutakse järelteenimist kaadriohvitserina (§ 125), võib teostada ainult ohvitseri enese nõusolekul.

4. alljaotis.

Lähetamine teenistusalaste kogemuste omandamiseks.

§ 127. Lähetamiseks teenistusalaste kogemuste omandamiseks loetakse ohvitseri lähetamist teistele ametikohtadele või teiste üksuste või asutiste juurde eesmärgiga võimaldada ohvitseril:

- 1) täiendada oma teadmusi ja praktilisi oskusi teenimiseks oma väeliigi või eriala ametikohtadel;
- 2) omandada vajalikke teadmusi ja praktilisi oskusi teenimiseks mõne teise väeliigi või eriala ametikohtadel;
- 3) tutvuda teenistusega teistes väeliikides või erialadel.

§ 128. Teenistusalaste kogemuste omandamiseks lähetamisel viibitud aega nimetatakse staažiks. Ohvitseride liigid, kellelt ja millised staažid on nõutavad, staažide kestuse ning staažide teostamise alused ja korra, kui need ei ole ette nähtud vastavais seadustes või seadlustes, määrab Sõjavägede Juhataja, kokku leppides seejuures Sõjaministriga:

- 1) nende ohvitseride staažide suhtes, kes teenivad Sõjaministeeriumis;
- 2) selliste staažide suhtes, mis kuuluvad teostamisele Sõjaministeeriumi asutistes.

§ 129. Lähetamise korral § 127 p. 1 ja 2 ettenähtud juhtudel ohvitser määratakse staažil viibimise ajaks uutele ametikohtadele ajutiseks ülemaks, kusjuures need ametikohad võivad olla madalama-, sama- või kõrgema astmelised võrreldes ohvitseri senise ametikohaga. Eel-

tähendatud ametikohtade alatistele ülematele antakse ajutiselt uus ülesanne või nad määratakse ajutisteks ülemateks teistele ametikohtadele üldises korras, silmas pidades teenistushuvisid.

Staaži teostamisel § 127 p. 3 ettenähtud juhtudel loetakse ohvitser lähetamisel viibivaks ilma tema määrata uuele ametikohale.

§ 130. Kui ohvitser lähetatakse staažile teise väeliiki või erialale eesmärgiga teda ette valmistada selle teise väeliigi või eriala ametikohtadel teenimiseks, ilma et ohvitser oleks saanud selle teise väeliigi või eriala ohvitserilt nõutavat ettevalmistust mõnes õppeasutises või kursusel, siis kestab lähetus vähemalt ühe aasta. Lähetuse lõpul korraldatakse ohvitserile katse vastava väeliigi või eriala ohvitseridelt nõutava ettevalmistuse ulatuses. Katsete kavad ja läbiviimise korra määrab Sõjavägede Juhataja, kokku leppides Sõjaministriga nende erialade katsetes, millised erialad kuuluvad Sõjaministri juhtimisele. Katsed õiendanud ohvitser loetakse Sõjavägede Juhataja käskkirjas avaldamisega ka selle teise väeliigi või eriala ohvitseriks.

§ 131. Teenistuslaste kogemuste omandamiseks lähetab ohvitseri alluvuse järgi Sõjaminister, Sõjavägede Juhataja või ülem, kellele Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja poolt on pandud lähetamine.

Lähetamine teenistuslaste kogemuste omandamiseks avaldatakse lähetava ülema käskkirjas.

5. alljaotis.

Lähetamine ajutiseks teenimiseks.

§ 132. Ajutiseks teenimiseks lähetatakse ohvitseri ühest väeosast või allüksusest teise väeossa või allüksusse juhtudel, kui see teine väeosa või allüksus oma alaloleva koosseisuga ei suuda täita kõiki pealepandud ülesandeid.

§ 133. Ajutiseks teenimiseks lähetatud ohvitserile kas antakse eriülesanne või ta määratakse ajutiseks ülemaks ametikohale, mis on vakantne või mille ülem ei ole kohal. Seejuures teenimine ajutise ülemana uuel ametikohal loetakse võrdseks staažiga sellel ametikohal.

§ 134. Teise ministeeriumi ajutiseks teenimiseks lähetatakse ohvitseri vastavais seadustes, seadlustes või Vabariigi Presidendi käskkirjades määratud juhtudel ja korras.

§ 135. Lähetamine ajutiseks teenimiseks teise väeossa või allüksusse ei või kesta vahetpidamata üle 6 kuu, välja arvatud lähetamine laevadele navigatsioonijaks. Erandeid võib tarbe korral teha vastavalt lähetatava alluvusele Sõjaminister või Sõjavägede Juhataja.

§ 136. Lähetamine ajutiseks teenimiseks teostub :

- 1) samas väeosas — väeosatülema otsusel ;
- 2) ühest väeosast teise väeossa samas sõjaväeringkonnas — sõjaväeringkonnaülema otsusel ;
- 3) ühest sõjaväeringkonnast teise sõjaväeringkonda samas diviisis — diviisiülema otsusel ;
- 4) ühest diviisist teise diviisi — alluvuse järgi Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja otsusel.

Lähetamine ajutiseks teenimiseks avaldatakse lähetaja käskkirjas.

7. jaotis.

Kaadriohvitseride puhkused.

1. alljaotis.

Üldeeskirjad.

§ 137. Puhkuseks loetakse ohvitseri teatavaks ajaks ametikohuste täitmisest vabastamine, kusjuures ohvitser võib kasutada seda aega oma äranägemise järgi.

§ 138. Puhkus jaguneb :

- 1) korraliseks ;
- 2) erakorraliseks ;
- 3) terviseparanduslikuks ;
- 4) pühadepuhkuseks.

§ 139. Puhkusele, välja arvatud terviseparanduslik puhkus, ei või lubada :

- 1) kohtu või eeluurimise all olevat ohvitseri ;

2) väeosa või selle allüksuse moodustamisest või likvideerimisest osavõtvat ohvitseri.

Sellest üldreeglist võib puhkusele lubaja erakorralistel juhtudel teha erandeid: p. 1 tähendatute kohta — kohtu või prokuratuuri nõusolekul, p. 2 tähendatute kohta — diviisiülema nõusolekul.

§ 140. Puhkusele asumiseks välismaale on nõutav peale muude tingimuste veel igakordne eriluba alluvuse järgi Sõjaministriilt või Sõjavägede Juhatajalt.

§ 141. Mobilisatsiooni korral kõik puhkusel viibijad on kohustatud viivitamata tagasi ilmuma oma väeossa.

§ 142. Puhkuselt tagasitulekul ei loeta hiljaksjäämist süüks siis, kui see on tingitud haigusest, õnnetusest või mõnest muust äravõitmatust takistusest. Nii-sugustel juhtudel tuleb talitada Garnisonimäärustikus ettenähtud korras.

§ 143. Puhkusele minek ja puhkuselt tagasitulek, välja arvatud puhkused kestusega mitte üle 36 tunni, avaldatakse puhkusele lubaja käskkirjas.

2. alljaotis.

Korraline puhkus.

§ 144. Korralist puhkust võib saada iga ohvitser, kes on olnud teenistuses kaadriohvitserina vahetpidamata vähemalt ühe aasta. Selle aja hulka ei arvata Sõjakooli ohvitserideklassis, Sõjaväe Tehnikakoolis või topo-hüdrograafiakursusel õpilasena teenitud aega.

§ 145. Korralisele puhkusele võib lubada ohvitseri ühest väeosast korraga ainult niisugusel arvul, mis ei mõju takistavalt väeosa normaalsele tegevusele.

Sõjaminister ja Sõjavägede Juhataja vastavalt alluvusele määravad tarbe korral kindlaks ajajärgud ja normid, millal ja kuipalju ohvitseri korraga võib puhkusele lubada.

§ 146. Korralist puhkust antakse normaalselt üks kuu igal kalendriaastal.

Peale selle antakse igal kalendriaastal kaks nädalat korralist lisapuhkust järgmistele eritingimustes teenivatele ohvitseridele:

- 1) lennuväes teenivatele lenduri- või lendurvaatlejakutses kinnitatud ohvitseridele;
- 2) allveelaevades teenivatele ohvitseridele;
- 3) Sõjavägede Varustusvalitsuse Relvastusosakonna lõhkeainete-laboratooriumis, gaasikaitse-laboratooriumis ja lõhkeainetetööde alal laskemoonatöökojas teenivatele ohvitseridele;
- 4) sõjaväehaiglate röntgenikabinettides alaliselt töötavatele ohvitseridele.

§ 147. Eelmistel aastatel andmata jäänud korralist puhkust ja korralist lisapuhkust võib liita mõne järgneva aasta puhkusega, kuid liidetult antav puhkus ei või olla pikem kui 6 kuud.

§ 148. Korralisele puhkusele ja korralisele lisapuhkusele lubab:

- 1) väeosas teenivaid ohvitseri — väeosatülem;
- 2) väeosatülemaid — sõjaväeringkonnaülem;
- 3) sõjaväeringkonnaülemaid — diviisiülem;
- 4) Sõjaministrile, Sõjavägede Juhatajale või Sõjaministri abile vahenditult alluvaid ülemaid — alluvuse järgi Sõjaminister, Sõjavägede Juhataja või Sõjaministri abi.

3. alljaotis.

Erakorraline puhkus.

§ 149. Erakorralisele puhkusele ühes teenistustasu edasisaamise õigusega võib lubada ohvitseri:

- 1) kuni kaheks nädalaks järgmistel juhtudel:
 - a) abiellumise puhul;
 - b) perekonnaliikme või esimese või teise astme sugulase või hõimlase raske haiguse või surma puhul;
 - c) Sõjakooli ohvitserideklassi, Sõjaväe Tehnikakooli või mõne teise õppeasutise või kursuse lõpetamise puhul;
- 2) kuni üheks kuuks järgmistel juhtudel:
 - a) Kõrgema Sõjakooli lõpetamise puhul;

- b) pensionisaamise õigusega tegelikust sõjaväe-teenistusest vabastamise puhul;
- c) muudel käesolevas paragrahvis ettenägemata erakorralistel juhtudel.

§ 150. Peale paragrahvis 149 ettenähtud juhtude võib ohvitseridele anda veel erakorralist puhkust:

- 1) Vabariigi President:
 - a) täie teenistustasu edasisaamise õigusega — kuni kuus kuud
 - b) poole teenistustasu edasisaamise õigusega — kuni üks aasta;
- 2) alluvuse järgi Sõjaminister või Sõjavägede Juhataja — teenistustasuta puhkust kuni üks aasta.

§ 151. Paragrahvis 149 ettenähtud erakorralisele puhkusele lubab:

- 1) § 149 p. 1 lit. a ja b tähendatud juhtudel — ülem, kelle võimkonda kuulub korralisele puhkusele lubamine (§ 148);
- 2) § 149 p. 1 lit. c ja p. 2 tähendatud juhtudel — alluvuse järgi Sõjaminister või Sõjavägede Juhataja.

4. alljaotis.

Terviseparanduslik puhkus.

§ 152. Terviseparanduslikku puhkust antakse ühe kalendriaasta jooksul:

- 1) kosumiseks pärast arstimist raviasutises — kuni 2 kuud;
- 2) ravimiseks, kui puhkus on ainsaks ravimisabinõuks — kuni 6 kuud.

Ohvitser, kes on saanud terviseparanduslikku puhkust, ei või saada enam samal kalendriaastal korralist puhkust, kui terviseparandusliku puhkuse kestus oli võrdne või pikem sellest ajast, mis ohvitser oleks võinud saada korraliseks puhkuseks. Kui terviseparanduslik puhkus oli lühem, siis ohvitser võib saada puuduva osa korralise puhkusena.

§ 153. Terviseparanduslikku puhkust antakse ainult arstliku tunnistuse põhjal järgmiselt:

- 1) kuni 2 nädalaks — väeosaarsti sellekohase tunnistuse põhjal;

2) pikemaks ajaks — sõjaväehaigla arstliku komisjoni otsuse põhjal.

Sõjaväehaigla arstlikku komisjoni võib ilmuda haiglas ravimisel mitteolev ohvitser ainult väeosaülema või viimasest kõrgema ülema sellekohasel ettekirjutusel.

§ 154. Terviseparanduslikku puhkust § 152 ja 153 määratud alustel annab ülem, kelle võimkonda kuulub korralisele puhkusele lubamine (§ 148).

Kui vastav ülem väeosaarsti arvamusega (§ 153 p. 1) terviseparandusliku puhkuse vajalikkuse küsimuses ei nõustu, saadab ta ohvitseri tema tervisliku seisundi ja terviseparandusliku puhkuse vajalikkuse kindlakstegemiseks sõjaväehaigla arstlikku komisjoni.

Arstliku komisjoni otsus on puhkusele lubajale siduv.

5. alljaotis.

Pühadepuhkus.

§ 155. Pühadepuhkust võib anda ohvitseridele pühapäevadel, pühadel ja muudel puhkepäevadel ning nende eel- ja järelpäevadel, silmas pidades teenistushuvisid. Pühadepuhkust ei arvata korralise puhkuse arvele.

Pühadepuhkust annab ülem, kelle võimkonda kuulub korralisele puhkusele lubamine (§ 148).

Vajaduse korral vastavalt alluvusele Sõjaminister ja Sõjavägede Juhataja määravad kindlaks ajajärgud ja normid, millal ja kuipalju ohvitseri võib lubada pühadepuhkusele.

6. alljaotis.

Õppeasutiste ja kursuste õppetöö vaheaja arvestamine.

§ 156. Õppeasutiste ja kursuste õpilastel-ohvitseridel, riigikaitseala opetajail-ohvitseridel ja muudel õppejõududel-ohvitseridel arvestatakse õppetöö vaheaeg, mida eeltähendatud isikutel on võimaldatud kasutada oma äranägemise järgi:

- 1) pühadepuhkusena — kui õppetöö vaheaeg on määratud pühade ja puhkepäevade puhul;
- 2) korralise puhkusena — õppetöö suvise vaheaja puhul.

Ohvitser, kes on kasutanud suvist õppetöö vaheaega, ei või saada enam samal kalendriaastal korralist puhkust, kui suvise õppetöövaheaja kestus oli võrdne või pikem sellest ajast, mis ohvitser oleks võinud saada korraliseks puhkuseks. Kui õppetöö vaheaeg oli lühem, siis ohvitser võib saada puuduva osa korralise puhkusena.

8. jaotis.

Kõrvalametite pidamise tingimused.

§ 157. Kaadriohvitser võib väeosaülema nõusolekul teenida ühtlasi kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohal või võtta osa kaitseliidu tegevusest, kui see ei takista ohvitseril alatise ametikoha ülesannete täitmist.

§ 158. Kaadriohvitser võib tasulises riigi-, omavalitsus- või erateenistuses olla, isiklikult ärilisi ettevõtteid kaubanduse või tööstuse alal juhtida või neis ettevõtteis tegev olla ainult vastavalt alluvusele Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja loal, kui tähendatud teenistus või tegevus ei takista ohvitseril teenistusalaste ülesannete täitmist ja kui erateenistus, ärilise ettevõtte juhtimine või ärilises ettevõttes tegutsemine ei riiva ohvitserikutse väärikust.

9. jaotis.

Kaadriohvitseride vabastamine tegelikust sõjaväeteenistusest.

§ 159. Ohvitser vabastatakse tegelikust sõjaväeteenistusest järgmistel juhtudel:

- 1) ohvitseri enese soovil, kui ta on ära teeninud õppeasutistes õppimise eest nõutud aja;
- 2) kui ohvitser on andnud nõusoleku enda valimiseks Riigivolikogusse, Riiginõukogusse või omavalitsuse esinduskogusse või kui ta, valituna Riigivolikogusse, Riiginõukogusse või omavalitsuse esinduskogusse, ei loobu nimetatud kogude liikme volitustest 7 päeva jooksul pärast valimistagajärgede väljakuulutamist;
- 3) kui ohvitser on astunud poliitilise erakonna, mõnesuguse poliitilisi sihte taotleva ühingu või muu

säärase koondise liikmeks või on osa võtnud nende koondiste tegevusest või poliitilistest koosolekutest, miitingutest, meelevaldustest või kihutustööst ;

- 4) kui ohvitser on tunnustatud tervislikult sõjaväeteenistusse kõlbmatuks ;
- 5) koosseisu vähendamise korral, kui ei ole võimalik ohvitserile leida ametikohta või jätta teda üle koosseisu ;
- 6) vanaduse ülemmäära täitumisel (§ 163) ;
- 7) juhul, kui kohtuotsuse põhjal ametikohalt tagandatud või distsiplinaarkorras ametikohalt eemaldatud ohvitser järgmise atesteerimisaasta kestel ei ole tunnustatud vääriliseks oma endisele või mõnele teisele vähemalt samaastmelisele ametikohale ;
- 8) juhul, kui täiendusohvitser, kes on võetud tegelikku sõjaväeteenistusse ettevalmistamiseks kutse- või erialaohvitseriks, osutub tervislikult, teenistuskohuste täitmiselt, käitumiselt või edasijõudmiselt mittekõlblikuks ettevalmistamiseks kutse- või eriala-ohvitseriks või kui kutseohvitseriks ettevalmistamiseks tegeliku sõjaväeteenistusse võetud täiendusohvitseri ei väaristatud kutseohvitseriks ;
- 9) ohvitseride aukohtu otsusel ;
- 10) reameheks alandamise puhul ;
- 11) degradeerimise puhul.

Käesoleva paragrahvi p. 1 ja 6 ettenähtud juhtudel võib vabastamist otsustav ülem ohvitseri tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamise edasi lükata kuni 4 kuud, kui seda nõuavad teenistushuvid.

§ 160. Ohvitseri võib vabastada tegelikust sõjaväeteenistusest :

- 1) aja väljateenimise tõttu (§ 162) ;
- 2) pärast mittterahuldavat atestatsiooni ;
- 3) pärast seadusjõusse astunud kohtuotsust, millega ohvitserile on määratud karistus, mis ületab ühe kuu aresti garnisoni arestimajas või ühe kuu aresti Kriminaalseadustiku järgi, olgugi, et karistatu on karistuse kandmisest tingimisi vabastatud ;
- 4) teenistushuvides pärast sellekohast juurdlust ja ohvitseri enese seletuse ärakuulamist.

§ 161. Kui koosseisu vähendamise korral ohvitseri vabastamine tegelikust sõjaväeteenistusest on möödapääsmatu (§ 159 p. 5), siis teostub vabastamine atestatsiooni halvemuse järjekorras sama väeliigi või eriala samaastmelistel ja madalamatel ametikohtadel teenivate ohvitseride hulgast, kusjuures esimeses järjekorras vabastatakse need ohvitserid, kes on välja teeninud täie pensioni.

Erandina võib ohvitseri, kelle ametikoht ära kaotatakse, vabastada ilma eelmises lõikes tähendatud korras atestatsioonide võrdlust toimetamata, kui selle ohvitseri viimane atestatsioon on rahuldav või halvem.

Vabaduse Risti kavaleri võib koosseisu vähendamise korral vabastada ainult siis, kui sama väeliigi või eriala samaastmelistel või madalamail ametikohtadel ei ole ühtki teist atestatsiooni poolest temaga võrdset või temast halvemat ohvitseri.

§ 162. Aja väljateenimise tõttu (§ 160 p. 1) võib ohvitseri tegelikust sõjaväeteenistusest vabastada, kui ta on välja teeninud vähemalt puhkepensioni alammäära.

§ 163. Ohvitseride tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamist põhjustavad vanaduse ülemmäärad on järgmised :

Ametikoht või selle aste	Riviala- ametikohtadel	Eriala- ametikohtadel
Sõjavägede Juhataja	60 aastat	—
I	59 "	60 aastat
II	58 "	59 "
III	57 "	58 "
IV	57 "	58 "
V	56 "	58 "
VI	56 "	58 "
VII	54 "	57 "
VIII	52 "	57 "
IX	50 "	56 "
X	49 "	56 "
XI	48 "	55 "
XII	47 "	55 "
XIII	47 "	55 "
XIV	46 "	55 "

Tabelis tähendatud vanaduse ülemmäärdest vastavalt 5 aasta võrra lühemad on vanaduse ülemmäärad lennuväes teenivatel lenduri- või lendurvaatleja-kutses kinnitatud ohvitseridel ja mereväes allveelaevadel teenivatel ohvitseridel.

Riviala-ametikohtadele ettenähtud vanaduse ülemmäärade norme kohaldatakse ka neile eriala-ametikoh-tadele, millel teenimine annab pensioniks väljateeni-tud ajale lisateenistusaega ühe päeva iga nelja tegeliku teenistuspäeva kohta.

Erandina võib tegelikust sõjaväeteenistusest vabastava ülema otsusega edasi lükata kuni pensioni-õiguslikuks saamiseni nende ohvitseride tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamise, kes on osa võtnud Vabadussõjast ja sõjaväeteenistusse astunud enne 6. detsembrist 1919., kuid käesolevas paragrahvis ette-nähtud vanaduse ülemmäära saabumisel ei ole saanud veel pensioniõiguslikkudeks.

§ 164. Kohtu või eeluurimise all olemine ei takista ohvitseri vabastamist tegelikust sõjaväeteenistusest.

§ 165. Tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamise ettepanekud teevad väeosaülemad ja neist kõrgemad ülemad alluvuse korras.

§ 166. Tegelikust sõjaväeteenistusest vabastab oma käskkirjaga :

- 1) vanemohvitseri ja kindraleid (admirale) — Vaba-riigi President ;
- 2) nooremohvitseri — alluvuse järgi Sõjaminister või Sõjavägede Juhataja.

§ 167. Ohvitser loetakse tegelikust sõjaväeteenistu-sest vabastatuks sellest päevast, mis on tähendatud vabastamiskäskkirjas (§ 34).

Vabastamiskäskkiri antakse ja avaldatakse nii, et käskkirja avaldamise päevast kuni vabastamise päevani jääks vajalik aeg ametikoha korralikuks üleandmiseks. See aeg ei või kesta üle 6 kuu, kui eriseadluses ei ole ette nähtud muud tähtaega.

§ 168. Tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatud ohvitserid arvatakse reservi või erusse Sõjaväeteenistuse seaduses ettenähtud alustel.

§ 169. Tegelikust sõjaväeteenistusest koosseisu vähendamise tõttu vabastatud ohvitserid võetakse üles ametnikkude reservi nimekirja Riigiteenistuse seaduses ettenähtud alustel ja korras.

4. jagu.

Väljapoole Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud kaadriohvitseride teenistuskäik.

§ 170. Väljapoole Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatakse ohvitseri vastavais seadustes, seadlustes, määrustes või käesolevas seadluses ettenähtud alustel juhtudel, kui ohvitser:

- 1) kutsutakse Vabariigi Valitsuse liikmeks;
- 2) määratakse teenima ohvitseriametikohale riigiasutises või -ettevõttes või õppeasutises;
- 3) määratakse teenima kodanlikule ametikohale riigi- või omavalitsusasutises või -ettevõttes või õppeasutises.

§ 171. Väljapoole Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud ohvitseride teenistuskäik teostub ühistel alustel Sõjaministeeriumis või sõjaväes teenivate kaadriohvitseride teenistuskäiguga, välja arvatud käesolevas jaos ettenähtud erandid.

§ 172. Ohvitseride valik määramiseks § 170 p. 2 ja 3 tähendatud ametikohtadele teostub vastavate ministrite ja Sõjavägede Juhataja vahelisel kokkuleppel.

§ 173. Väljapoole Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja käsutust teenima määratud ohvitser ühes määramisega vabaneb seniselt ametikohalt ning võetakse Sõjavägede Staabi ohvitseride nimekirja ja lähetatakse Sõjavägede Juhataja poolt vastava ametikoha ülesannete täitmisele.

§ 174. Väljapoole Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja käsutust võib ohvitseri lähetada:

- 1) ohvitseriametikohtadele — kuni 5 aastaks;
- 2) muil juhtudel — määramata ajaks.

Vajaduse korral võib p. 1 tähendatud tähtaega pikendada: Vabariigi Presidendi poolt ametikohale määratuile — Vabariigi President, teistele — Sõjavägede Juhataja.

§ 175. Väljapoole Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud ohvitseri teenistus loetakse võrdseks teenistusega eriala-ametikohal Sõjainisteeriumis või sõjaväes.

Erandina teenistus riigikaitseala õpetajana loetakse võrdseks teenistusega riviala-ametikohaga Sõjainisteeriumis või sõjaväes.

§ 176. Väljapoole Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud ohvitseri võib kõrgendada auastmes:

- 1) ohvitseriametikohtadele lähetatuid — kuni sellesse auastmesse, millesse võimaldab kõrgendada koosseisus ettenähtud ametikoht;
- 2) Vabariigi Valitsuse liikmeks või kodanikkudele ametikohtadele lähetatuid — kuni sellesse auastmesse, millesse võimaldab kõrgendada koosseisus ettenähtud ametikoht, millelt ohvitser lähetamise puhul vabastati.

Erandina riigikaitseala õpetajaid-leitnante võib kõrgendada kapteniks juhul, kui nad peale vastavuse kapteniks kõrgendamise üldistele tingimustele on osa võtnud sõjaväes laagriõppustest vähemalt 2 kuud iga kolme lähetusaasta kohta.

§ 177. Auastmes kõrgendamise ettepanekud (§ 76) väljapoole Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud ohvitseride kohta teeb Sõjavägede Staabi ülem.

§ 178. Väljapoole Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud ohvitseri võib lähetuse kestel kutsuda osa võtma sõjaväelistest õppustest ja kursustest Sõjavägede Juhataja korraldusel pärast vastavat kokkulepet vastava ministriga või omavalitsus-asutisega.

§ 179. Väljapoole Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud ohvitseride tagasikutsumine Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutusse teostub:

- 1) lähetuse tähtaja möödumisel (§ 174 p. 1);

- 2) teenistushuvides;
- 3) ohvitseri enese soovil.

§ 180. Paragrahvis 179 ettenähtud tagasikutsumine toimub:

- 1) Vabariigi Presidendi korraldusel — kui lähetatu oli määratud ametikohale Vabariigi Presidendi poolt;
- 2) Sõjavägede Juhataja korraldusel kokkuleppel vastava ministriga või kohaliku omavalitsusastusega — kui lähetatu on määratud ametikohale vähema kui Vabariigi Presidendi võimuga.

§ 181. Väljapoole Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutust lähetatud ohvitserid määratakse nende tagasikutsumise korral Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutusse ametikohtadele Sõjainisteeriumis või sõjaväes üldises korras, kusjuures tagasikutsumatud ohvitseride ametikohtadele määramisel arvestatakse nende viimase ametikoha astmena selle ametikoha astet, millelt ohvitser lähetati väljapoole Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja käsutust.

Kui Vabariigi Valitsuse liikme ametist vabastatud ohvitser määratakse samale ametikohale, kus ta teenis enne Vabariigi Valitsuse liikmeks kutsumist, siis määratakse tagasi nende eelmistele ametikohtadele ka kõik tähendatud ohvitseri Vabariigi Valitsuse liikmeks kutsumise tagajärjel ametikohtadel edasiliikunud ohvitserid, kui neid ei ole võimalik määrata teistele võrdsetele või kõrgemaastmelistele ametikohtadele.

5. jagu.

Sõjainisteeriumis või sõjaväes kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik.

§ 182. Sõjainisteeriumis või sõjaväes kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate sõjaväeteenistuse ohvitseride koosseisu täiendatakse:

- 1) kaadriohvitseride ametikohtadelt vabastatud vastava kõrgema eriharidusega ohvitseride endi soovil neile ametikohtadele määramisega;

- 2) reservist või erust neile ametikohtadele vastava kõrgema eriharidusega ohvitseride tegelikku sõjaväeteenistusse võtmisega.

§ 183. Reservist või erust Sõjaministeeriumi või sõjaväkke kindla kuupalgata ametikohtadele võetavad ohvitserid peavad vastama § 40 ettenähtud tingimustele, välja arvatud tervislikult sõjaväeteenistuskõlblikkuse nõue (§ 40 p. 3).

§ 184. Reservist või erust Sõjaministeeriumi või sõjaväkke kindla kuupalgata ametikohtadele võtab ohvitseri tegelikku sõjaväeteenistusse ja määrab ametikohtadele oma käskkirjaga:

- 1) VII ja kõrgemaastmelistele ametikohtadele — Vabariigi President;
- 2) madalamaastmelistele ametikohtadele — vastavalt ametikoha alluvusele Sõjaminister või Sõjavägede Juhataja.

Sama võimuga teostub ka kaadriohvitseride ametikohtadelt vabastatud ohvitseride määramine kindla kuupalgata ametikohtadele (§ 182 p. 1).

§ 185. Sõjaministeeriumis või sõjaväes kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride kõrgendamine aastmeis teostub samadel alustel ja korras nagu Sõjaministeeriumis või sõjaväes teenivate kaadriohvitseride kõrgendamine aastmeis, välja arvatud paragrahvis 186 ettenähtud erandid.

§ 186. Sõjaministeeriumis või sõjaväes kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride aastmes kõrgendamisel ei ole nõutavad kaadriohvitseride aastmes kõrgendamisel ettenähtud tingimused atestatsioonide suhtes.

§ 187. Sõjaministeeriumis või sõjaväes kindla kuupalgata ametikohtadel teenivaid tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseri võib lähetada ainult teenistusalaste ülesannete täitmiseks, kusjuures neile kohaldatakse kaadriohvitseride kohta kehtivaid norme (121 ja 122).

§ 188. Sõjaministeeriumis või sõjaväes kindla kuupalgata ametikohtadel teenivad tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitserid võivad vabatahtlikult osa võtta sõjaväelistest õppustest ühistel alustel reservohvitseridega.

§ 189. Sõjaministeeriumis või sõjaväes kindla kuu-palgata ametikohal teeniv tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitser vabaneb tema ametikohalt:

- 1) uuele ametikohale määramisega;
- 2) tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamisega.

§ 190. Sõjaministeeriumis või sõjaväes kindla kuu-palgata ametikohal teeniv ohvitser vabastatakse tege-likust sõjaväeteenistusest:

- 1) tema enese soovil;
- 2) vanaduse ülemmäära — 70 aasta — täitumisel;
- 3) ametikoha kaotamise korral, kui teda ei määrata uuele ametikohale;
- 4) ohvitseride aukohtu otsuse põhjal;
- 5) kui ta on andnud nõusoleku enda valimiseks Riigivolikogusse, Riiginõukogusse või omavalit-suse esinduskogusse või kui ta, valituna Riigi-volikogusse, Riiginõukogusse või omavalitsuse esinduskogusse, ei loobu nimetatud kogude liikme volitustest 7 päeva jooksul pärast valimistagajär-gede ametlikku väljakuulutamist;
- 6) kui ta on astunud poliitilisi sihte taotleva ühingu või muu säärase koondise liikmeks või on osa võtnud poliitilistest koosolekutest, miitingutest, meelevaldustest või kihutustööst;
- 7) seadusjõusse astunud kohtuotsuse põhjal, millega ta on tagandatud ametikohalt;
- 8) reameheks alandamise korral;
- 9) degradeerimise korral.

§ 191. Sõjaministeeriumis või sõjaväes kindla kuu-palgata ametikohal teenivat ohvitseri võib vabastada tegelikust sõjaväeteenistusest:

- 1) pärast seadusjõusse astunud kohtuotsust, millega ohvitserile on määratud karistus, mis ületab ühe kuu aresti garnisoni arestimajas või ühe kuu aresti Kriminaalseadustiku järgi, olgugi, et ka-ristatu on karistuse kandmisest tingimisi va-bastatud;
- 2) teenistuskuvides pärast sellekohast juurdlust ja ohvitseri enese seletuse ärakuulamist.

§ 192. Sõjaministeeriumis või sõjaväes kindla kuu-palgata ametikohal teeniva ohvitseri vabastamine tege-

likust sõjaväeteenistusest teostub sama võimuga ja korras, nagu tema võtmine tegelikku sõjaväeteenistusse kindla kuupalgata ametikohale.

6. jagu.

Kaitseliidus teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik.

1. jaotis.

Kaitseliidus teenivate kaadriohvitseride teenistuskäik.

§ 193. Kaitseliidus teenivate kaadriohvitseride teenistuskäik teostub ühistel alustel Sõjaministeeriumis või sõjaväes teenivate kaadriohvitseride teenistuskäiguga.

Erandina ei põhjusta kaitseliidus teeniva kaadriohvitseri valimine Riiginõukogusse kaitseliidu esindajana tema tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamist § 159 p. 2 alusel.

§ 194. Kaitseliidus teenivate kaadriohvitseride koosseisu täiendatakse :

- 1) Sõjaministeeriumist, sõjaväest või piirivalvest kaadriohvitseride üleviimisega kaitseliitu ;
- 2) kindla kuupalgata ametikohtadelt tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride kaadriohvitseride ametikohtadele määramisega või reservist ohvitseride tegelikku sõjaväeteenistusse võtmisega.

Punktis 2 ettenähtud juhtudel kaadriohvitseri ametikohale tegelikku sõjaväeteenistusse võetav ohvitser peab vastama samadele tingimustele, milledele peab vastama Sõjaministeeriumi või sõjaväkke kaadriohvitseri ametikohale võetav ohvitser (§ 40).

2. jaotis.

Kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik.

195. Kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride koosseisu täiendatakse :

- 1) neile ametikohtadele kaadriohvitseride ametikohtadelt vabastatud tegelikku sõjaväeteenistuse ohvitseride määramisega ;

2) reservist neile ametikohtadele ohvitseride tegelikku sõjaväeteenistusse võtmisega.

§ 196. Reservist kaitseliitu kindla kuupalgata ametikohtadele tegelikku sõjaväeteenistusse võetavad ohvitserid peavad vastama § 40 p. 4 ja 5 ettenähtud nõuetele.

§ 197. Reservist kaitseliitu kindla kuupalgata ametikohtadele teenistusse võtmise, vaatamata teenistusse võetava auastmele, otsustab Sõjavägede Juhataja.

§ 198. Kindla kuupalgata ametikohtadele määramine kaitseliidus teostub Kaitseliidu põhikirjas ettenähtud alustel ja korras.

§ 199. Kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohtadel teenivaid tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseri kõrgendatakse auastmeis samas korras kui kaadriohvitseri, kuid § 200—206 määratud alustel.

Erandina neid eelmises lõikes tähendatud ohvitseri, kes ei vasta § 200—206 ettenähtud tingimustele, kuid vastavad § 232—236 ettenähtud tingimustele, kõrgendatakse auastmeis ühistel alustel reservohvitseridega.

§ 200. Nooremleitnandiks võib kõrgendada lipnikku, kes:

- 1) on välja teeninud nooremleitnandi auastmele vähemalt kolm aastat;
- 2) on teeninud lipnikuna rahu ajal sõjaväes või kaitseliidus kokku vähemalt 2 aastat ja sellest ajast vähemalt rühmaülemana ühe aasta;
- 3) on läbi teinud katsed (§ 206) rühmaülematelt nõutavate teadmuste ja oskuste piirides;
- 4) on tunnustatud ülemuse poolt nooremleitnandi auastmesse kõrgendamise vääriliseks.

Erandina lipnikkudelt, kes lipnikuna on osa võtnud Vabadussõjast rindel riviala-ametikohal vähemalt neli kuud või kes omavad II liigi Vabaduse Risti, nõutakse p. 2 järgi ainult üheaastast teenistust rahu ajal sõjaväes või kaitseliidus.

§ 201. Leitnandiks võib kõrgendada nooremleitnanti, kes:

- 1) on välja teeninud leitnandi auastmele vähemalt viis aastat;

- 2) on teeninud nooremleitnandina tegelikus sõjaväeteenistuses vähemalt 3 aastat ja sellest ajast vähemalt rühmaülemana 2 aastat sõjaväes või kaitseliidus;
- 3) on nooremleitnandina läbi teinud katsed (206) rühmaülemailt nõutavate teadmiste ja oskuste piirides;
- 4) on tunnustatud ülemuse poolt leitnandi auastmesse kõrgendamise vääriliseks.

§ 202. Kapteniks (vanemleitnandiks) võib kõrgendada leitnanti, kes :

- 1) on välja teeninud kapteni (vanemleitnandi) auastmele vähemalt viis aastat;
- 2) on teeninud tegelikus sõjaväeteenistuses leitnandina vähemalt 4 aastat ja sellest ajast vähemalt rühmaülemana 3 aastat sõjaväes või kaitseliidus;
- 3) on läbi teinud katsed (§ 206) kompaniülemailt nõutavate teadmiste ja oskuste piirides;
- 4) on tunnustatud ülemuse poolt kapteni (vanemleitnandi) auastmesse kõrgendamise vääriliseks;
- 5) on ette nähtud määramiseks mobilisatsiooni korral vähemalt XI astme ametikohale.

§ 203. Majoriks (kaptenmajoriks) võib kõrgendada kaptenit (vanemleitnanti), kes :

- 1) on välja teeninud majori (kaptenmajori) auastmele vähemalt viis aastat;
- 2) on teeninud tegelikus sõjaväeteenistuses kaptenina (vanemleitnandina) vähemalt 4 aastat ja sellest ajast vähemalt kompaniülemana 2 aastat sõjaväes või kaitseliidus;
- 3) on läbi teinud katsed (§ 206) pataljoniülemailt nõutavate teadmiste ja oskuste piirides;
- 4) on tunnustatud ülemuse poolt majori (kaptenmajori) auastmesse kõrgendamise vääriliseks;
- 5) on ette nähtud määramiseks mobilisatsiooni korral vähemalt IX astme ametikohale.

§ 204. Kolonelleitnandiks (kaptenleitnandiks) võib kõrgendada kutseohvitseri õigustega majorit (kaptenmajorit), kes :

- 1) on välja teeninud kolonelleitnandi (kaptenleitnandi) auastmele vähemalt viis aastat;

- 2) on teeninud tegelikus sõjaväeteenistuses majorina (kaptenmajorina) vähemalt 4 aastat ja sellest ajast vähemalt pataljoniülemana 2 aastat sõjaväes või kaitseliidus ;
- 3) on läbi teinud katsed (§ 206) väeosaülemailt nõutavate teadmuste ja oskuste piirides ;
- 4) on tunnustatud ülemuse poolt kolonelleitnandi (kaptenleitnandi) auastmesse kõrgendamise vääriliseks ;
- 5) on ette nähtud määramiseks mobilisatsiooni korral vähemalt VII astme ametikohale.

§ 205. Kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohtadel teenivatel ohvitseridel võetakse auastmele väljateenitud aja (§ 200—204 esimesed punktid) arvele nii tegelikus sõjaväeteenistuses kui ka reservis viibitud aeg. Kõrgendamisel antud auastme vanuseks arvatakse neil kõrgendamispäev.

§ 206. Paragrahvides 200—204 tähendatud katsete kavad, aja ja korra määrab Sõjavägede Juhataja Sõjavägede Staabi ülema ettepanekul.

§ 207. Kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohtadel teenivad ohvitserid võivad vabatahtlikult osa võtta õppustest sõjaväes või Sõjaministeeriumis ühistel alustel reservohvitseridega.

§ 208. Kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate ohvitseride vabastamisel ametikohtadelt ja tegelikust sõjaväeteenistusest kohaldatakse § 189—192 eeskirju.

Erandina ei põhjusta kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohal teeniva ohvitseri valimine Riiginõukogusse kaitseliidu esindajana tema tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamist § 190 p. 5 alusel.

7. jagu.

Piirivalves teenivate kaadriohvitseride
teenistuskäik.

§ 209. Piirivalves teenivate ohvitseride teenistuskäik teostub samadel alustel kui Sõjaministeeriumis või

sõjaväes teenivate kaadriohvitseride teenistuskäik, välja arvatud käesolevas jaos ettenähtud erandid.

§ 210. Käesolevas seadluses Sõjaministrile või Sõjavägede Juhatajale ettenähtud õigused ja kohused alluvate ohvitseride teenistuskäigu alal on piirivalves Siseministril.

§ 211. Piirivalve ohvitseride ametikohtade liigitamise kohta (§ 35—36) tehtavad ettepanekud saadetakse enne kinnitamisele esitamist arvamuse avaldamiseks Sõjavägede Juhatajale ja esitatakse kinnitamiseks koos Sõjavägede Juhataja arvamusega.

§ 212. Ohvitseride koosseisu piirivalves täiendatakse:

- 1) Sõjaministeeriumist, sõjaväest või kaitseliidust kaadriohvitseride üleviimisega piirivalvesse:
- 2) kindla kuupalgata ametikohtadel teenivate tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride määramisega piirivalvesse ohvitseride ametikohtadele või reservist ohvitseride tegelikku sõjaväeteenistusse võtmisega.

§ 213. Ohvitseride üleviimine Sõjaministeeriumist, sõjaväest või kaitseliidust piirivalvesse teostub Siseministri algatusel või nõusolekul samadel alustel nagu üleviimised Sõjaministeeriumis või sõjaväes, kusjuures VII ja kõrgemaastmelistelt ametikohtadelt üleviimine teostub Vabariigi Presidendi võimuga, madalamaastmelistelt ametikohtadelt üleviimine — vastavalt Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja võimuga.

§ 214. Ohvitseride võtmine reservist tegelikku sõjaväeteenistusse piirivalvesse võib teostuda ainult Sõjavägede Juhataja nõusolekul.

§ 215. Piirivalve ohvitseride VII astme ja kõrge-
maile ametikohtadele määramine toimub Vabariigi
Presidendi käskkirjaga relvastatud jõududele.

§ 216. Auastmes kõrgendamise ettepanekud (§ 76) piirivalves teenivate ohvitseride kohta saadetakse Sise-
ministri poolt Sõjavägede Juhatajale ühise ettepaneku

esitamiseks Vabariigi Presidendile § 79 ja 80 ettenähtud korras.

§ 217. Ohvitseride üleviimine piirivalvest Sõjaministeriumi, sõjaväkke või kaitseliitu teostub vastavalt üleviidava uue ametikoha alluvusele Sõjainistri või Sõjavägede Juhataja algatusel või nõusolekul, kusjuures VII ja kõrgemaastmelistelt ametikohtadelt üleviimine teostub Vabariigi Presidendi võimuga, madalamaastmelistelt ametikohtadelt üleviimine — Siseministri võimuga.

8. jagu.

Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseride ja samadeks otsustarveteks kindla kuupalgata ametikohtadelt kindlakuupalgalisse teenistusse võetud tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik.

§ 218. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseride teenistuskäik teostub samadel alustel kui kaadriohvitseride teenistuskäik, välja arvatud § 169 ja käesolevas jaos ettenähtud erandid.

§ 219. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist ohvitseride tegelikku sõjaväeteenistusse võtmine teostub Sõjaväeteenistuse seaduses määratud alustel.

§ 220. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseri võib kõrgendada auastmeis reservohvitseride kohta ettenähtud eeskirjade järgi. Seejuures neid ohvitseri, kes õppustel osutavad häid teadmisi ja oskusi ametikohtadel, mis võimaldavad järgmisse auastmesse kõrgendamist, võib Sõjavägede Juhataja poolt antud juhtnõuade alusel esitada kõrgendamiseks ka § 232, 233 või 234 ettenähtud katseid õiendamata.

§ 221. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseride määramine ametikohtadele, samuti üleviimine ja lähendamine teostub teenistushuvide kohaselt ülemuse äranägemisel.

Ametikohtadele määratakse eeltähendatud ohvitserid ajutisteks ülemateks.

§ 222. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseridele võib anda ainult erakorralist puhkust kuni 7 päevaks. Puhkuse andmise otsustab diviisiülem.

§ 223. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseride atesteerimisel ohvitseri suhtes, kes on täitnud auastmes kõrgendamise tingimused, tähendatakse ühtlasi atestatsioonilehel, kas ohvitser on auastmes kõrgendamise vääriline.

§ 224. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseridel ei ole keelatud olla poliitiliste erakondade, poliitilisi sihte taotlevate ühingute või muude säärase koondiste liikmeiks, kuid neil on keelatud osa võtta poliitilistest miitingutest, koosolekutest, meelevaldustest ja kihutustööst.

§ 225. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseride vabastamine tegelikust sõjaväeteenistusest teostub õppuste või katsemobilisatsiooni lõpul. Enne seda vabastatakse ohvitseri tegelikust sõjaväeteenistusest õppustele kutsuja sellekohasel otsusel või ohvitseri tervislikult sõjaväeteenistuskõlbmatuks osutumisel.

§ 226. Tegelikku sõjaväeteenistuse ohvitseri võtmine õppusteks või katsemobilisatsiooniks kindla kuupalgata ametikohalt kindlakuupalgalisse teenistusse teostub sama võimuga kui reservohvitseride võtmine tegelikku sõjaväeteenistusse samaks otstarbeks.

§ 227. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks kindla kuupalgata ametikohalt kindlakuupalgalisse teenistusse võetud tegelikku sõjaväeteenistuse ohvitser loetakse kindlakuupalgalisse teenistusse võtmisega vabastatuks tegelikust sõjaväeteenistusest kindla kuupalgata ameti-

kohal ja võetaks õppusteks või katsemobilisatsiooniks kindlakuupalgalisse teenistusse kui ohvitser reservist ning õppuste või katsemobilisatsiooni ajal teostub tema teenistuskäik ühistel alustel reservist õppusteks või katsemobilisatsiooniks tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitseridega.

§ 228. Pärast õppustest või katsemobilisatsioonist vabastamist paragrahv 227 tähendatud ohvitser loetakse ilma erietsuseta tagasiastunuks tegelikku sõjaväeteenistusse endisele kindla kuupalgata ametikohale.

§ 229. Ohvitseride võtmine tegelikku sõjaväeteenistusse ja sellest vabastamine õppuste või katsemobilisatsiooni puhul avaldatakse vastava väeosa ülema käskkirjas.

2. peatükk.

Reservohvitseride teenistuskäik rahu ajal.

§ 230. Reservohvitserid võivad vabatahtlikult osa võtta sõjaväelistest õppustest Sõjavägede Juhataja poolt määratud alustel ja korras.

§ 231. Reservohvitseri võib aastmeis kõrgendada käesolevas peatükis ettenähtud alustel.

§ 232. Lipnikku võib kõrgendada nooremleitnandiks, kui ta:

- 1) on välja teeninud nooremleitnandi aastmele vähemalt neli aastat;
- 2) reservis olles on läbi teinud katsed (§ 206) rüümaülemailt nõutavate teadmuste ja oskuste piirides või lõpetades lipnikuna ülikooli on edukalt läbi teinud ülikoolis riigikaitse-õpetuse õppekavas ja töökavades ning eripäevade kavades ettenähtud riigikaitse-ainetes kõik kohuslikud harjutused, praktikumid ja eksamid;
- 3) reservlaste õppustel viibimisel on atesteeritud (§ 223) aastmes kõrgendamise vääriliseks või ülikooli lõpetamisel on vääristatud aastmes kõrgendamiseks.

§ 233. Nooremleitnanti võib kõrgendada leitnandiks, kui ta :

- 1) on väljateeninud leitnandi auastmele vähemalt seitse aastat ;
- 2) reservis olles on nooremleitnandina läbi teinud katsed (§ 206) rühmaülemailt nõutavate teadmuste ja oskuste piirides või lõpetades nooremleitnandina ülikooli on edukalt läbi teinud ülikoolis riigikaitselise õpetuse õppekavas ja töökavades ning eripäevade kavades ettenähtud riigikaitseainetes kõik kohuslikud harjutused, praktikumid ja eksamid ;
- 3) reservlaste õppustel viibimisel on atesteeritud (§ 223) auastmes kõrgendamise vääriliseks või ülikooli lõpetamisel on vääristatud auastmes kõrgendamiseks.

§ 234. Leitnanti võib kõrgendada kapteniks (vanemleitnandiks), kui ta :

- 1) on välja teeninud kapteni (vanemleitnandi) auastmele vähemalt seitse aastat ;
- 2) on reservis olles leitnandina läbi teinud katsed (§ 206) kompaniiülemailt nõutavate teadmuste ja oskuste piirides ;
- 3) on ette nähtud mobilisatsiooni korral määramiseks vähemalt XI astme ametikohale ;
- 4) reservlaste õppustel viibimisel on atesteeritud (§ 223) auastmes kõrgendamise vääriliseks.

§ 235. Reservohvitser, kes teenivad kaitseliidus rühmaülemate, vastavail või kõrgemal riviala-ametikohtadel, võib kergendada auastmeis § 200—206 ettenähtud alustel ja korras.

Reservohvitseridel, kes kuuluvad kaitseliitu, kuid ei vasta eelmises lõikes ettenähtud tingimustele, lühendatakse § 232—234 esimestes punktides tähendatud auastme väljateenimise aega ühe aasta võrra, kui nad senises auastmes on teeninud kaitseliidus vähemalt 3 aastat.

§ 236. Auastmele väljateenimise aja väljaarvutamisel võetakse arvesse nii tegelikus sõjaväeteenistuses kui ka reservis viibitud aeg.

§ 237. Auastmeis kõrgendusi antakse üks kord aastas — Vabariigi aastapäeval.

§ 238. Auastmeis kõrgendamise ettepanekud teeb Sõjavägede Staap.

§ 239. Kõrgendamisel antud auastme vanuseks arvatakse kõrgendamispäev.

§ 240. Auastmeis kõrgendamine toimub samas korras kus kaadriohvitseride kõrgendamine auastmeis.

3. peatükk.

Eruohvitseridest.

§ 241. Eruohvitseri võib rahu ajal võtta tegelikku sõjaväeteenistusse ainult nende eneste soovil ja ainult kindla kuupalgata ametikohtadele.

III O S A.

OHVITSERIDE TEENISTUSKÄIK SÕJA AJAL.

1. peatükk.

Tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride teenistuskäik sõja ajal.

1. jagu.

Üldeeskirjad.

§ 242. Tegelikku sõjaväeteenistuse ohvitseride sõja- aegne teenistuskäik on samasugune, kui nende rahu- aegne teenistuskäik, välja arvatud käesolevas osas määratud erandid. Seejuures mobiliseerituna või omal soovil sõja ajal tegelikku sõjaväeteenistusse kindlakuupalgalisse teenistusse astunud ohvitseride teenistuskäik teostub ühistel alustel kaadriohvitseride teenistuskäiguga.

Tegelik sõjaväeteenistus loetakse sõjaaegseks sõjategevuse algpäevast kuni rahuaja olukorrale ülemineku päevani, missugused päevad määrab kindlaks Vabariigi President.

§ 243. Ohvitseride teenistuskäigu alal on Sõjavägede Ülemjuhatajal kõik õigused ja kohused, mis on ette nähtud Sõjavägede Juhatajale rahu ajal, ning peale selle veel käesolevas osas ettenähtud õigused ja kohused.

§ 244. Sõja ajal võib tegelikku sõjaväeteenistusse võtta iga ohvitseri, keda seal on võimalik kasutada. Seejuures:

- 1) sunduslikult tegelikku sõjaväeteenistusse võtmine teostub Sõjaväeteenistuse seaduse alusel;
- 2) ohvitseri enese soovil tegelikku sõjaväeteenistusse võtmise otsustab Sõjavägede Ülemjuhataja.

§ 245. Ametikohtadele määratakse ja ametikohtadelt vabastatakse ohvitseri sõja ajal teenistushuvide kohaselt.

§ 246. Ohvitseridele ettenähtud ametikohtadele nii sõjaväes kui ka väljaspool sõjaväge määrab ja tähendatud ametikohtadelt vabastab sõja ajal:

- 1) ülemaid:
 - a) I astme ametikohtadel — Vabariigi President;
 - b) II—VII astme ametikohtadel — Sõjavägede Ülemjuhataja;
 - c) VIII—X astme ametikohtadel — diviisiülem;
 - d) XI astme ja madalamail ametikohtadel — väeosauülem;
- 2) ajutisi ülemaid:
 - a) I—III astme ametikohtadel — Sõjavägede Ülemjuhataja;
 - b) IV—VII astme ametikohtadel — diviisiülem;
 - c) VIII astme ja madalamail ametikohtadel — väeosauülem.

§ 247. Ohvitseride üleviimisi ühes väeosast või väekoondisest teise väeossa või väekoondisse, Sõjami-

nisteeriumist või sõjaväest kaitseliitu või piirivalvesse või vastupidi, kaitseliidust piirivalvesse või vastupidi, võib sõja ajal teostada ainult teenistushuvides Sõjavägede Ülemjuhataja võimuga.

§ 248. Puhkused reguleeritakse sõja ajal Sõjavägede Ülemjuhataja eeskirjadega.

§ 249. Ohvitseri vabastatakse sõja ajal tegelikust sõjaväeteenistusest ainult tervisekaotuse korral, mis ei võimalda ohvitseri edaspidist kasutamist tegelikus sõjaväeteenistuses.

Tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamise otsustab Sõjavägede Ülemjuhataja.

§ 250. Demobilisatsiooni korral vabastatakse ohvitseri tegelikust sõjaväeteenistusest vajaduse kohaselt.

2. jagu.

Ohvitseride aastmeis kõrgendamine sõja ajal.

§ 251. Sõja ajal võib ohvitseri kõrgendada aastmeis:

- 1) sõjas ülesnäidatud vahvuse eest;
- 2) erakorraliste teenete eest;
- 3) väljateenitud aja eest.

§ 252. Sõjas ülesnäidatud vahvuse eest võib kõrgendada aastmeis ohvitseri, kes on korda saanud erakorralist meeiekindlust, osavust või vaprust nõudva vägiteo, millest sõltus järgnev sõjaline edu. Peale vägiteo ohvitserilt kõrgendamiseks mingisuguseid muid eeltingimusi ei nõuta.

Kõrgendamisel antud aastme vanuseks arvatakse vägiteo kordasaatmise päev.

§ 253. Teenete eest võib ametikohtadele vastavasse aastmeisse kõrgendada ohvitseri, kes sõja ajal on teenistuses osutanud erakorralist algatust, püsivust, meeiekindlust ja julgust. Peale teenete ja ametikoha ei nõuta ohvitserilt kõrgendamiseks muid eeltingimusi.

Kõrgendamisel antud aastme vanuseks arvatakse kõrgendamispäev.

§ 254. Aastmeis kõrgendamine väljateenitud aja eest on sõja ajal, välja arvatud käesolevas jaos määratud erandid, ühesugune aastmeis kõrgendamisega rahu ajal.

§ 255. Sõja ajal ei ole nõutav rahu ajal aastmeis kõrgendamise eeltingimusena ettenähtud kõrgendatava hinnang atestatsiooni järgi. Seda hinnangut asendab vääristus kõrgendamisetepanekus, kui Sõjavägede Ülemjuhataja ei ole sel alal kehtima pannud erieeskirja.

§ 256. Kõrgendamiseks väljateenitud aja eest kapteni (vanemleitnandi) ja kõrgemaisse aastmeisse, kaasa arvatud kindralmajori (kontradmirali) auaste, peab ohvitser sõja ajal olema teenitud vahenditult enne aastmes kõrgendamist vahetpidamata ülemana ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamise sellesse aastmesse, vähemalt:

- 1) rindel või sõjategevust juhtivail ametikohtadel:
 - a) kapteni aastmesse kõrgendamiseks — 3 kuud ;
 - b) vanemohvitseri ja kindralmajori (kontradmirali) aastmesse kõrgendamiseks — 4 kuud ;
- 2) tagalas kõigisse eelpool-nimetatud aastmeisse kõrgendamiseks — 6 kuud.

§ 257. Paragrahvi 73 eeskiri ei ole kohaldatav sõja ajal.

§ 258. Nooremleitnandiks võib kõrgendada kindla-kuupalgalises teenistuses olevat lipnikku, kes on välja teeninud nooremleitnandi aastmele kaks aastat ja on ülemuse poolt vääristatud aastmes kõrgendamiseks.

§ 259. Aastmele väljateenitud aja väljaarvutamisel arvatakse sõjaaegne teenistus järgmiselt:

- 1) teenistus rindel või sõjategevust juhtivatel ametikohtadel: nooremohvitseridel — üks päev neljaks päevaks; vanemohvitseridel ja kindralitel (admiralidel) — üks päev kolmeks päevaks ;

2) teenistus tagalas — kõigil ohvitseridel üks päev kaheks päevaks.

Sõjategevust juhtivad ametikohad määrab oma käskkirjaga Vabariigi President.

Sõjaaegne teenistus liigitatakse teenistuseks rindel ja teenistuseks tagalas Sõjavägede Ülemjuhataja eeskirjadega. Pärast Sõjavägede Ülemjuhataja instituudi likvideerimist ohvitseride sõjaaegse teenistuse liigitamise ja arvestamise alal tekkinud küsimused, mida ei saa lahendada Sõjavägede Ülemjuhataja poolt antud eeskirjade järgi, otsustab Sõjavägede Nõukogu.

§ 260. Auastmeis kõrgendamise ettepanekute esitamine ja auastmeis kõrgendamise teostamine sõja ajal ei ole seotud mingisuguste tähtaegadega ega ole piiratud kõrgendatavate arvuga. Kõrgendamisettepanekud esitatakse võimalikult kohe pärast vägiteo või teene kordasaatmist või auastme väljateenimist.

§ 261. Koloneli ja madalamaisse auastneisse kõrgendab ohvitseri sõja ajal Sõjavägede Ülemjuhataja, kõrgemaisse auastmeisse — Vabariigi President.

2. peatükk.

Reserv- ja eruohvitseride teenistuskäik sõja ajal.

§ 262. Reservohvitseride teenistuskäik sõja ajal teostub ühistel alustel nende teenistuskäiguga rahu ajal.

§ 263. Erus olevaid ohvitseri võib sõja ajal tegelelikku sõjaväeteenistusse võtta ainult nende endi soovil kõigile ametikohtadele — vastavalt nende võimetele.

IV OSA.

EESTI VABARIIGI SÕJAVÄE OHVITSERI AUASTME ANDMINE VÄLISRIIKIDE SÕJAVÄGEDES OHVITSERIKUTSE OMANDANUD ISIKUTELE.

§ 264. Eesti Vabariigi kodakondsusse kuuluvatele välisriikide sõjavägedes ohvitserikutse omandanud sõjaväeteenistuskohuslikele isikutele, kes valdavad va-

balt eesti keelt ja ei ole § 29 tähendatud seisukorras, võib nende soovil anda vastavaid Eesti Vabariigi sõjaväe ohvitseri auastmeid § 265—270 ettenähtud tingimustel ja korras.

§ 265. Lipniku, nooremleitnandi või leitnandi auastme saamiseks tuleb § 264 tähendatud isikutel õiendada katse rühmaülemailt, kapteni (vanemleitnandi) auastme saamiseks — kompaniülemailt, majori (kaptenmajori) auastme saamiseks — pataljoniülemailt ja kolonelleitnandi (kaptenleitnandi) või koloneli (mereväekapteni) auastme saamiseks — väeosaülemailt nõutavate teadmuste ja oskuste piirides.

Katset võib õiendada mitte kõrgema auastme saamiseks, kui isik omas välisriigi sõjaväes.

§ 266. Paragrahvis 265 tähendatud katsete kavad ja katsete teostamise korra määrab Sõjavägede Juhataja.

§ 267. Auastme saamiseks on õigus katset õiendada mitte üle 2 korra.

§ 268. Sooviavaldused § 265 nimetatud katseist osavõtmiseks esitatakse kirjalikult Sõjavägede Juhataja nimele. Sooviavaldusele lisandatakse dokumendid sooviavaldaja üldise ja sõjalise hariduse ning sõjaväelise teenistuskäigu kohta, kodakondsustunnistus, perekonna-seisutunnistus ja politsei tõend selle kohta, et sooviavaldaja ei ole § 29 p. 1—4 tähendatud seisukorras.

§ 269. Kõik Eesti Vabariigi kodakondsusse kuuluvad välisriikide sõjavägedes ohvitserikutse omandanud sõjaväeteenistuskohuslikud isikud, kes ei valda vabalt eesti keelt või § 265 ettenähtud katseil osutuvad nõrkadeks või kes ei ole veel õiendanud katset, arvestatakse reameestena, kui nad ei oma reamehe auastmest kõrgemat Eesti auastet.

§ 270. Auaste antakse § 264 tähendatud isikutele Vabariigi Presidendi käskkirjaga. Auastme vanuseks loetakse auastme andmise päev.

V O S A.

OHVITSERIDE DEGRADEERIMINE JA REAMEHEKS ALANDAMINE.

1. peatükk.

Degradeerimine.

§ 271. Ohvitseri degradeerimiseks nimetatakse ohvitserilt kõigi sõjaväeliste auastmete äravõtmist.

§ 272. Ohvitser degradeeritakse kohtuotsusega, kui karistusega käib kaasas või on ühendatud kõigi sõjaväeliste auastmete äravõtmine ohvitserilt.

§ 273. Ohvitser loetakse degradeerituks kohtuotsuse seadusjõusse astumise päevast.

§ 274. Degradeeritu arvestatakse tööteenistuskohuslasena.

§ 275. Degradeerimine avaldatakse Sõjavägede Juhataja käskkirjas.

§ 276. Degradeeritu võib saada uuesti ohvitseriks armuandmise korras Vabariigi Presidendi otsusel.

Armuandmise korras võib degradeeritu tagasi saada oma endise või sellest madalama auastme, kusjuures tagasiandud auastme vanus loetakse auastme tagasiandmise otsuse tegemise päevast.

§ 277. Degradeeritule auastmete tagasiandmine avaldatakse Sõjavägede Juhataja käskkirjas.

2. peatükk.

Reameheks alandamine.

§ 278. Ohvitseri alandamine reameheks teostub :

- 1) kohtuotsusega, kui ohvitserile on määratud karistus, millega käib kaasas alandamine reameheks ;
- 2) Ohvitseride aukohtute seadluses määratud alustel ja korras ;

- 3) § 280 ettenähtud võimuga, kui ohvitser on mõistetud süüdi võõra varanduse omastamises, usalduse kuritarvitamises, varguses, röövimises, väljapressimises või keelmuses — juhul, kui süüdimõistetud ei ole juba reameheks alandatud p. 1 järgi.

Peale eelmises lõikes tähendatud juhtude võib reservohvitseri, kes on osutunud kõlbmatuks ohvitseri ülesannete täitmiseks tegelikus sõjaväeteenistuses, välja arvatud kõlbmatus tervislikkudel põhjustel, reameheks alandada § 280 ettenähtud võimuga pärast kõlbmatuse selgitamist juurdlusega.

Peale selle võib sõja ajal ohvitseri reameheks alandada § 280 ettenähtud võimuga kohusetundeta tegutsemise või mitteväärika teo või ülalpidamise eest.

Kohtuotsusega reameheks alandamine avaldatakse Sõjavägede Juhataja käskkirjas.

§ 279. Ohvitser loetakse reameheks alandatuks :

- 1) § 278 p. 1 ja 3 ettenähtud juhtudel — kohtuotsuse seadusjõusse astumise päevast ;
- 2) § 278 p. 2 ja sama paragrahvi teises ja kolmandas lõikes ettenähtud juhtudel — Vabariigi Presidendi või Sõjavägede Ülemjuhataja vastava käskkirja avaldamise päevast.

§ 280. Ohvitseri alandab reameheks oma käskkirjaga :

- 1) rahu ajal — Vabariigi President ;
- 2) sõja ajal :
 - a) kindraleid — Vabariigi President ;
 - b) kolonele ja madalamais auastmeis olevaid ohvitseri — Sõjavägede Ülemjuhataja.

§ 281. Reameheks alandatu võib saada uuesti ohvitseriks :

- 1) armuandmise korras Vabariigi Presidendi otsusel ;
- 2) sõjalise vägiteo või erakorralise teene eest, kui ta ei ole kaotanud Kriminaalseadustiku § 18 või 19 ettenähtud õigusi või kui ta nimetatud õigused on küll kaotanud, kuid on need jälle tagasi saanud :
 - a) rahu ajal — Vabariigi Presidendi otsusel ;
 - b) sõja ajal : kindralite auastmetesse — Vabariigi Presidendi otsusel ja koloneli ning ma-

dalamatesse auastmetesse — Sõjavägede Ülemjuhataja otsusel.

Armuandmise korras võib reameheks alandatu tagasi saada oma endise või sellest madalama auastme, kusjuures tagasiantud auastme vanus loetakse auastme tagasiandmise otsuse tegemise päevast.

Sõjalise vägiteo eest võib reameheks alandatu tagasi saada oma endise või sellest madalama auastme, kusjuures tagasiantud auastme vanus loetakse vägiteo toimepanemise päevast.

Erakorralise teene eest võib reameheks alandatud uuesti ülendada ohvitseriks, andes temale esimese ohvitseri auastme üldistel alustel ja korras.

§ 282. Reameheks alandatule auastmete tagasiandmine avaldatakse vastavalt Vabariigi Presidendi või Sõjavägede Ülemjuhataja käskkirjas.

VI O S A.

OHVITSERIDE TEENISTUSKIRJADE PIDAMINE.

§ 283. Iga sõjaväeteenistuskohusliku ohvitseri kohta peetakse teenistuskirja käesolevale paragrahvile lisandatud vormi (lisa nr. 2) järgi.

§ 284. Teenistuskirja märgitakse ohvitseri kohta järgmised andmed:

- 1) auaste, nimi ja perekonnanimi;
- 2) sünniaeg;
- 3) rahvus;
- 4) perekonnaregistri pidamise koht;
- 5) perekonnaseis;
- 6) üld- ja sõjaline haridus;
- 7) milliseid võõrkeeli valdab;
- 8) teenistuskäigu kirjeldus kronoloogilises järjekorras.

§ 285. Teenistuskäigu alal (§ 284 p. 8) märgitakse teenistuskirja:

- 1) ohvitseriks ülendamine;

- 2) tegelikku sõjaväeteenistusse võtmine ja sellest vabastamine ;
- 3) auastmes kõrgendamised, alandamised ja degradeerimised ;
- 4) ametikohale määramised ja ametikohalt vabastamised ;
- 5) üleviimised ja üle 3 päeva kestvad lähetamised ;
- 6) sõjategevusest osavõtmised rindel ja tagalas ;
- 7) teenistuskohuste täitmisel saadud haavamised, vigastused, põrutused, mürgitused ja haigused ;
- 8) puhkused, välja arvatud : puhkused, mis ei kuulu avaldamisele käskkirjas, ja kõik pühadepuhkused ;
- 9) kuupalga ja korteriraha norm ;
- 10) autasud ning au- ja teenetemärgid ; kiitused, mis kiituse avaldaja oma käskkirjaga on määranud teenistuskirja kandmiseks ;
- 11) kohtu poolt määratud karistused, milledega käib kaasas õiguste kaotamine või õiguste kitsendamine teenistuse alal, ja karistused, mis kuuluvad teenistuskirja kandmisele kohtuotsuse või Sõjaväe distsiplinaarkaristuste seadluse järgi ;
- 12) muud andmed, mis kuidagi võivad mõjuda ohvitseri teenistuskäigule või ohvitseri õiguste kindlaksmääramisele.

Peale eespool-tähendatud andmete, mis käivad ohvitserina teenitud aja kohta, märgitakse teenistuskäigu alal ohvitseri teenistuskirja veel need andmed sõdurina, allohvitserina ja Vabadussõjas kaitseliitlasena teenitud ning riigi- ja omavalitsusteenistuses oldud aja kohta, mis on vajalikud ohvitseri teenistustasu- või pensioniküsimuste otsustamiseks.

§ 286. Teenistuskiri koostatakse ja seda peetakse kahes eksemplaris.

§ 287. Teenistuskirja kantud andmete juurde, mis puutuvad teenistuskäiku Eesti Vabariigis sõjaväelasena, märgitakse alusena käskkirjad, milledes need andmed on avaldatud.

Kõigi muude teenistuskirja kantud andmete tõendamiseks lisandatakse teenistuskirja esimesele eksemplarile sellekohased algdokumendid (nagu omavalitsuse perekonnaseisuametnikult antud tunnistused, haridus-

tunnistused, käskkirjad, määrused, kohtuotsused) või tõestatud ära kirjad tähendatud algdokumentidest või nende algdokumentide põhjal väljaantud muud tunnistused (nagu endised teenistuskirjad, isikute tõendused) või tõestatud ära kirjad eespool-tähendatud tunnistustest.

Erandina võib tõendada andmeid teenistuskäigu kohta endise Vene sõjaväes vähemalt kahe usaldusväärse isiku allkirjaga.

§ 288. Andmed sõjaväeteenistuskäigu kohta Eesti Vabariigis sõjaväelasena ja neid andmeid tõendavad dokumendid muretseb väeosa, kes teenistuskirja koostab või seda peab. Kõik muud andmed ja neid andmeid tõendavad dokumendid muretseb ohvitser ise.

§ 289. Kõik andmed märgitakse teenistuskirja täpselt, ära tähendades sündmuse aasta ja kuupäeva ning sissekande aluse, kusjuures sündmuse sisu väljendav sõna paigutatakse võimalikult lause algusse.

§ 290. Igal ohvitseril on õigus oma teenistuskirjast järele vaadata, kas kõik andmed on sinna õieti sisse kantud.

§ 291. Teenistuskirja esmakordne koostamine teostub ohvitseriks ülendamise või ohvitserina arvelevõtmise puhul.

Ohvitseriks ülendamise puhul koostatakse teenistuskiri:

- 1) Sõjakoli ohvitserideklassi või Sõjaväe Tehnikakooli vastuvõetute kohta — Sõjavägede Õppeasutiste poolt;
- 2) portupei-aspirantidest ja aspirantidest ohvitseriks ülendatute kohta — selle väeosa poolt, kus nad teenisid tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamisel.

Ohvitserina arvelevõetavate välisriikide sõjavägedes vastava kutse omandanud isikute kohta koostatakse teenistuskiri Sõjavägede Staabis.

§ 292. Koostatud teenistuskirja (§ 291) esimene eksemplar ühes tõendavate dokumentidega saadetakse alalhoidmiseks Sõjavägede Staapi.

Teenistuskirja teine eksemplar saadetakse edaspidiseks pidamiseks sinna väeosas, kuhu ohvitser tee-

nistusse määratakse, või antakse ohvitserile, kui ta arvatakse reservi.

§ 293. Sõjavägede Staabis alalhoitavaid teenistuskirjade esimesi eksemplare täiendatakse iga aasta algul väljavõtetega väeosades peetavaist samade teenistuskirjade teistest eksemplaridest. Sellekohased väljavõtted kogu möödunud aasta sissekannete kohta saadetakse väeosade poolt Sõjavägede Staapi hiljemalt 15. jaanuariks. Väljavõte kinnitatakse väeosaülema, adjutandi ja asjaomase ohvitseri allkirjadega. Väljavõttele lisandatakse selles näidatud andmeid tõendavad dokumendid § 287 ettenähtud alustel.

§ 294. Teenistuskirja teise eksemplari pidamine teostub :

- 1) Sõjainistri, Sõjavägede Juhataja ja Sõjainistri abi ning neile vahenditult alluvate ohvitseride kohta — Sõjavägede Staabis ;
- 2) sõjaväeringkonnaülemate ja diviisiülemale vahenditult alluvate väeosaülemate ning neile vastavalt ametikohtadel teenivate ohvitseride kohta — diviisi või vastava väekoondise staabis ;
- 3) väeosaülemate ja vastavalt ametikohtadel teenivate ohvitseride kohta—sõjaväeringkonna staabis ;
- 4) väeosaülema ametikohast madalamail ametikohtadel teenivate ohvitseride kohta — selles väeosas, kus ohvitser on nimekirjas.

Erandeid eelmise lõike eeskirjadest ohvitseride teenistuskirjade teiste eksemplaride pidamise kohta võib teha vastavalt alluvusele Sõjainister või Sõjavägede Juhataja.

§ 295. Ohvitseri üleviimisel ühest väeosast teise saadetakse tema teenistuskiri uude väeosas, lõpetatuna senisest väeosast lahkumise päevaga ning kinnitatult väeosaülema, adjutandi ja asjaomase ohvitseri allkirjadega. Teenistuskirja ümberkirjutamise puhul endised allkirjad jäetakse välja.

§ 296. Ohvitseri vabastamisel tegelikust sõjaväeteenistusest koostatakse tema teenistuskiri väeosas lõplikult kahes eksemplaris, millest üks eksemplar saadetakse ühes tõendavate dokumentidega Sõjavägede Staapi ja teine eksemplar antakse vabastatavale kätte.

Kui vabastamine toimub koosseisu kitsendamise tõttu, siis saadab väeosa teenistuskirja ära kirja ametnikkude reservi.

Ohvitseri kustutamisel ametnikkude reservi nimekirjast antakse sealolev teenistuskirja ära kiri ohvitserile välja või juhul, kui ohvitser seda ei soovi, saadetakse Sõjavägede Staapi.

Reservist või erust tegelikku sõjaväeteenistusse võetud ohvitser on kohustatud tema käes oleva teenistuskirja teise eksemplari esitama selle väeosa või asutise ülemale, kuhu ta teenistusse võeti.

§ 297. Ohvitseri erusse arvamiseega lõpeb tema teenistuskirja pidamine, kusjuures teenistuskirja esimene eksemplar ühes kõigi tõendavate dokumentidega hoitakse alal Sõjavägede Staabis.

VII O S A.

LÖPPEESKIRJAD.

§ 298. Käesoleva seadluse elluviimiseks on õigus anda juhendeid Sõjavägede Juhatajal.

II.

Kõigis kehtivais seadlustes, määrustes ja muudes eeskirjades, mis on antud enne käesoleva seadluse jõustumist, nimetus „kaadriohvitser“ loetakse käesoleva seadluse jõustumisega muudetuks ja asendatuks nimetusega „kutseohvitser“.

III.

Käesoleva seadluse jõustumisega loetakse kõik ametikohtadel kohustetäitjatena teenivad ohvitserid ja sõjaväeametnikud vastavail ametikohtadel ülemateks.

IV.

Kõik ohvitseride ametikohtadel kohustetäitjatena teenivad riigiteenijad loetakse käesoleva seadluse jõustumisega neil ametikohtadel ülemateks riigiteenijatena-vabateenijatena.

Kõik pärast käesoleva seadluse jõustumist ohvitseride ametikohtadele mittesõjaväelastena teenistusse võe-

tavad isikud määratakse neile ametikohtadele ülemateks riigiteenijatena-vabateenijatena.

Peale üldises korras ametikohalt vabastamise võib eelmistes lõigetes tähendatud riigiteenijaid-vabateenijaid vabastada nende ametikohtadelt veel juhul, kui ametikohale määratakse ülemaks ohvitser.

V.

Käesoleva seadluse jõustumisega loetakse kõik ametikohtadel ajutiste kohustetäitjatena teenivad ohvitserid ja sõjaväeametnikud ajutisteks ülemateks ja ajutiste kohustetäitjate kohta kehtivaid eeskirju kohaldatakse ajutistele ülematele.

VI.

Enne käesoleva seadluse jõustumist ametikohal kohustetäitjana teenitud aeg arvestatakse vastaval ametikohal ülemana teenitud ajana.

VII.

Paragrahvi 103 eeskiri ei ole kohaldatav neile sõjaväeametnikkudele, kes teenisid Vabadussõja ajal sõjaväes sõjaväeametnikudena, sõjaaegsete sõjaväeametnikudena või sõjaväeametniku asetäitjatena ja kes käesoleva seadluse jõustumisel teenisid ametikohtadel ülemana.

VIII.

Käesolevas seadluses ettenähtud ohvitseride ametikohtade astmete (§ 35) ja enne käesoleva seadluse jõustumist kinnitatud Sõjaministeeriumi, sõjaväe, kaitseliidu ja piirivalve koosseisudes ettenähtud ohvitseride ametikohtade astmete vastavuse kuni uute koosseisude kehtimapanemiseni määrab teenistuskäigu küsimuste lahendamisel vastavalt alluvusele Sõjaminister, Siseminister või Sõjavägede Juhataja.

IX.

Ohvitseride aukohtute seadluse (RT 1928, 33, 177) § 59, 70 ja 71 muudetakse ja pannakse kehtima järgmises redaktsioonis:

§ 59. Aukohus võib otsustada:

- 1) kaebealuse õigeks mõista;
- 2) kaebealusele noomituse määrata;

3) kaebealuse tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamiseks esitada;

4) kaebealuse reameheks alandamiseks esitada.

Vormikandmise õigusega tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatud ohvitseride kohta võib aukohus otsustada kaebealuse vormikandmise õiguse äravõtmiseks esitada.

§ 70. Diviisiülem, edasi saates esitise kaebealuse tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamise kohta, lisandab oma arvamuse aukohtu otsuse seaduspärasuse kohta.

Küsimuse otsustab lõplikult ülem, kes Ohvitseride teenistuskäigu seadluse järgi on õigustatud kaebealust sõjaväeteenistusest vabastama. See ülem võib aukohtu otsuse ka tühistada, kui aukohtu seadlust on rikutud, ja asja tagasi saata ülemale, kelle korraldusel aukohus on moodustatud, asjale käigu andmiseks § 65 korras.

§ 71. On aukohus otsustanud kaebealuse esitada reameheks alandamiseks, siis see ülem, kelle korraldusel aukohus on moodustatud, kui ia § 65 korras otsust ei tühistata, teeb aukohtu otsusele vastava esitise ja saadab selle ühes § 69 teises lõikes tähendatud dokumentidega alluvuse korras edasi. Kõrgemad ülemad lisandavad asjale oma arvamuse otsuse seaduspärasuse kohta.

Küsimuse otsustab lõplikult ülem, kelle võimkonda kuulub kaebealuse reameheks alandamine. See ülem võib aukohtu otsuse ka tühistada, kui aukohtu seadlust on rikutud, ja asja tagasi saata ülemale, kelle korraldusel aukohus on moodustatud, asjale käigu andmiseks § 65 korras.

X.

Ohvitseride aukohtute seadlust (RT 1928, 33, 177) täiendatakse paragrahviga 71¹ järgmises redaktsioonis:

§ 71¹. On aukohus otsustanud kaebealuse, kes tegelikust sõjaväeteenistusest on vabastatud vormikandmise õigusega, esitada vormikandmise õiguse äravõtmiseks, siis antakse aukohtu otsusele kõik samas korras, nagu tähendatud § 71 esimeses lõikes.

Küsimuse otsustab lõplikult kas Vabariigi President või Sõjaminister, vastavalt Tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatud sõjaväelaste vormikandmise seadluse eeskirjadele.

XI.

Käesolev seadlus jõustub avaldamisega.

Selle seadluse jõustumisega kaotavad kehtivuse:

- 1) Ohvitseride teenistuskäigu seadlus (RT 1931, 85, 644; 1934, 17, 113; 1934, 19, 134; 1934, 28, 243; 1934, 39, 351; 1934. 66, 571; 1935, 8, 76; 1935, 71, 619; 1936, 13, 89; 1937, 12, 101; 1938, 18, 164;
- 2) Seadlus kaitseväe ohvitseride auastmete tabeli muutmise kohta (RT 1922, 139);
- 3) Ajutine seadlus alamkapteni ja aktiivteenistuse lipniku auastme ärakaotamise ning ohvitseride auastmete vanuse kindlakstegemise kohta (RT 1924, 37/38; 1924, 89);
- 4) Seadlus sõjakooli rahuaegse kursuse lõpetanud ja Vabariigi Valitsuse otsusel 5. augustist 1921. a. lipnikkudeks ülendatud ohvitseridele rahuaegse ohvitseri — nooremleitnandi aukraadi andmise kohta (RT 1923, 1/2);
- 5) Seadlus nende Eesti kodanikkude kaitsevärke vastuvõtmise kohta, kes ohvitseridena ja ametnikkudena välisriikide sõjavägedes teeninud (RT 1923, 18);
- 6) Ajutine seadlus sõjaväeametnikkude ohvitserideks ümbernimetamise kohta (RT 1924, 24).

Lisa nr. 1.

Ohvitseride teenistuskäigu
seadluse § 76 juurde.

E T T E P A N E K

kõrgendamiseks auastmesse
vanusega „.....“ 19..... arvates.

.....
(väeosa või asutise nimetus, ametikoht)

.....
(auaste, nimi ja perekonnanimi)

(sõjaväeringkonna- või vastavale) ulemale

” “ 19 (ettepaneku tegija allkiri)

Nr (adjutandi allkiri)

(diviisi või vastavale) ulemale

” “ 19 (sõjaväeringkonna- või vastava
ülema allkiri)

Nr. (staabiülema allkiri)

(Sõjaministrile või Sõjavägede Juhatajale)
(Sõjavägede Staabi ülema kaudu)

” “ 19 (diviisi või vastava ülema allkiri)

Nr. (staabiülema allkiri)

Nr.	Andmed aastmesse kõrgendamise ettepaneku juurde	
1	Auaste, nimi ja perekonnanimi	
2	Praegune ametikoht	
3	Sünniaeg	
4	Hari- dus	üldine
		sõjaline
5	Ülendused ja kõrgen- dused	esimesse ohvitseri aastmesse, vanusega
		praegusse aastmesse, vanusega
6	Eesti sõjaväkke astumise aeg	
7	Teenistus	tegelikult ohvitserina
		praegusel ametikohal
		praegusele vastaval ja kõrgemal ametikohal
8	Praeguse ametikoha aste ja auaste	
9	Atestatsiooni kokkuvõtted	
10	Autasud	
11	Tervislik seisund sõjaväeteenistus- kõlblikkuse suhtes (kõlblik või kõlb- matu riviteenistusse või kõlbmatu sõjaväeteenistusse)	
12	Ohv. teenist. käigu seadluse §-id, mille alusel kõrgendamiseks ette pandud	
13	Soodustused, millede alla kuulub	
14	Aeg, mida kõrgendamisel ei arves- tata (Ohv. t.-k. seadl. § 50)	

..... " 19

.....
(väeosa või asutise ülema allkiri)

.....
(adjutandi allkiri)

Sõjavägede Staabi märkmeid:

T E E N I S T U S K I R I

.....
(perekonnanimi).....
(nimi ja isanimi).....
(auaste).....
(ametikoht).....
(väeosa või asutis).....
(auaste, perekonnanimi või nimi)

I	Sünniaeg		
II	Rahvus		
III	Perekonnaseisuametli nimetus, kus peetakse perekonnaregistrit		
IV	Perekonnaseis		
V	H a r i d u s	üldine või kutseline-mittesõjaline (ära tähendada, millise õppeasutise või klassi õppeasutises või kõrgema õppeasutise teaduskonna, osakonna jne. lõpetanud ja millal)	
		sõjaline	
		milliseid võõrkeeli valdab	kõnes
			kirjas
VI	Autasud ja au- ning teenetemärgid		

auaste perekonnanimi ja nimi

VII	Teenistuskirja teenistuskäigu laht- risse sissekantud karistused	
VIII	Sõjategevusest osavõtmine ja tee- nistuskohuste täitmisel saadud ter- visrikked (Ära tähendada 1) millal loetud rindel olevaks ja millal sealt lahkunuks 2) kokku mitu aastat, kuud ja päeva viibinud rindel, 3) mitu aastat kuud ja päeva vii- binud tagala-väeosades ja -asu- tistes, 4) kui haavata või põrutada saanud või teenistuskohuste täitmisel hai- gestunud, sus millal ja kus)	

(auaste, perekonnanimi ja nimi)

Jrk nr	IX Teenistuskäik kronoloogilises järjekorras	Aasta	Kuu	Päev

Lugenud

„ „ (allkiri) 19 (pitser) (väeosa või asutise ülema (allkiri))
Nr _____ (adjutandi allkiri)

Tallinnas, 28 novembril 1938

K Päts
Vabariigi President.

J. Laidoner
kindrallleitnant,
Sõjavägede Ülemjuhataja

K Eenpalu
Peaminister

P. Lill
kindrallleitnant,
Sõjaminister.

RESERVLASTE ARVESTAMISE JUHENDID.

Antud Kaitseväge Ülemjuhataja poolt kokkuleppel
Kaitseministriga ja siseministriga 27. märtsil 1937.

Alus: Sõjaväeteenistuse seaduse § 159 (RT 15—1937).

§ 1. Reservlaste arvestamisasutisteks on :

- 1) valla piirkonnas elavate reservlaste suhtes — vastav vallavalitsus ;
- 2) alevi piirkonnas elavate reservlaste suhtes — vastav alevivalitsus ;
- 3) linna piirkonnas elavate reservlaste suhtes — reservlase elukohale vastava jaoskonna politseikomissar ;
- 4) vahi all viibivate reservlaste suhtes — vastav vangistusasutis ;
- 5) nende reservlaste suhtes, kes ei kuulu mobiliseerimisele või on vabastatud mobilisatsiooni korral kogumiskohta ilmumisest Sõjaväeteenistuse seaduse § 93 ja 95 põhjal — asutised ja ettevõtted, kus need reservlased teenivad.

Reservlaste arvestamise korraldamine valla- ja alevivalitsustes on allutatud vastava valla või alevi sekretärile, kellel lasub ka vastutus reservlaste arvestamise korralikkuse ja seadusepärasuse eest.

§ 2. Arvestamiseks on Sõjaväeteenistuse seaduse § 70 tähendatud reservlased kohustatud end registreerima arvestamisasutistes ning arvestamisasutised on kohustatud neid võtma reservi arvele :

- 1) tegelikult sõjaväeteenistusest vabastatud — seitsme päeva jooksul pärast nende ilmumist arvestamisasutise piirkonda ;
- 2) aega mitteteeninud 17-aastaseid — selle aasta 1. jaanuariks, mille jooksul nad saavad 18-aastaseks ;
- 3) aega mitteteeninud 17—35 aastaseid, kes kuuluvad arvestamisele, kuid mõnesugustel põhjustel

ei ole veel võetud reservi arvele eelmises (2) punktis tähendatud ajaks — seitsme päeva jooksul, arvates nende ilmumisest arvestamisasutise piirkonda ;

- 4) aega mitteteeninud 35-aastased ja vanemad meeskodanikud — seitsme päeva jooksul pärast nende sõjaväeteenistuskõlblikuks tunnustamist sõjaväeteenistus-komisjoni poolt.

§ 3. Aluseks reservlaste arvestamisel on :

- 1) tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatud reservlaste, samuti ajateenistust täitmata reservi arvatud 35-aastaste ja vanemate kodanikkude suhtes — sõjaväeteenistuse tunnistus (vorm nr. 1) ;
- 2) tegelikus sõjaväeteenistuses mitteteeninute 17—35-aastaste kodanikkude suhtes :
 - a) esmakordsel arvele võtmisel — vanust tõendavad dokumendid ;
 - b) edaspidisel arvestamisel — arvestamisasutise poolt neile esmakordsel arvele võtmisel välja antud vastav tunnistus (vorm nr. 2).

§ 4. Sõjaväeteenistuse tunnistusi (vorm nr. 1) annavad tegelikust sõjaväeteenistusest reservi arvamisel :

- 1) ohvitseridele, sv. ametnikkudele ja ohvitseride asetäitjatele — Sõjavägede Staabi IV Osakond ;
- 2) allohvitseridele ja sõduritele — vastav väeosa või asutis.

Ajateenistust täitmata reservi arvatavatele kodanikkudele annab sõjaväeteenistuse tunnistuse välja selle sõjaväeringkonna staap, kus kodaniku sõjaväeteenistuse vahekord lahendati.

§ 5. Tunnistusi aega mitteteeninud 17—35-aastastele reservlastele (vorm nr. 2) annavad välja arvestamisasutised tähendatud kodanikkude esmakordsel reservi arvele võtmisel.

Eelmises lõikes tähendatud üle 20 aasta vanused kodanikud, kelle kohta reservi arvele võtmisel selgub, et nad ei ole veel registreeritud kutsealustena, registreerib arvestamisasutis ühel ajal reservi arvele võtmisega ka kutsealustena (Sõjaväeteenistuse seaduse § 38) ja teatab nendele Sõjaväeteenistuse seaduse § 45 põhjal sõjaväeringkonna ülema poolt määratud koha ja aja,

kuhu ja millal nad on kohustatud ilmuma arstlikule järelevaatusele.

§ 6. Arvele võtmiseks on reservlane kohustatud esitama arvestamisasutisele oma sõjaväeteenistuse tunnistuse (vorm nr. 1) või arvestamisasutise poolt väljaantava tunnistuse (vorm nr. 2).

Ohvitserid, ohvitseride asetäitjad, sv. ametnikud ja muud reservlased, kelle teenistusdokumendid hoitakse Sõjavägede Staabis, võivad enda registreerimist reservi arvele võtmiseks valla- ja alevivalitsustes ning linna jaoskondade politseikomissaride juures teostada ka kirjalikult saates sinna kõik need andmed (sõjaväeteenistuse tunnistuse järgi), mis on tarvilikud registreerimiskaardi lõigete täitmiseks. Neil juhtudel arvestamisasutises jäävad tegemata märkmed kogumiskoha kohta sõjaväeteenistustunnistusel ja registreerimiskaardil (§ 7 p. 3 ja § 8 p. 3).

§ 7. Reservlaste arvele võtmine valla- ja alevivalitsustes ning linna jaoskondade politseikomissaride juures toimub järgmiselt:

- 1) arvele võetava reservlase kohta täidetakse registreerimiskaardi lõiked A, B ja C (vorm nr. 3) § 8 kohaselt;
- 2) registreerimiskaart registreeritakse arvelolevate reservlaste registris (vorm nr. 4) ning registri järjekorra number pannakse registreerimiskaardi lõigetele;
- 3) esitatud sõjaväeteenistuse tunnistusel või § 3 p. 2-b tähendatud tunnistusel tehakse vastava stambiga märges arvele võtmise ja kogumiskoha asukoha kohta, kuhu reservlane peab ilmuma õppuste või mobilisatsiooni korral, kui neil juhtudel ei ole määratud mõnda muud kogumiskohta, näiteks:

Arvele võetud Rae vallas 10.11.1937. nr. 365 Kogumiskoht: Suur Pärnu mnt. 90.
--

- 4) eelmises (3) punktis tähendatud märges kannab registreerimiskaardi numbrit, kuna kogumiskoha asukoht märgitakse sõjaväeringkonna staabilt antud korralduste kohaselt; registreerimismärkmed tehakse võimalikult tihedalt, et jääks rohkem

- ruumi uute märkmete tegemiseks reservlase elukoha muutmisel ;
- 5) kui arvele võetav reservlane oli varemalt arvel mõnes teises vallas, alevis või linna jaoskonna politseikomissari juures, siis arvele võtmise märkme tegemisel kustutatakse eelmine arvele võtmise märged ja teatatakse arvele võtmisest hiljemalt 7 päeva jooksul sellele asutisele, kus reservlane oli arvel senini (vorm nr. 5), tehes teatamise kohta märkme arvelolevate reservlaste registris ;
 - 6) registreerimiskaardi lõige C pannakse teiste arvelolevate reservlaste registreerimiskaardi lõigete C hulka korraldatud perekonnanimede tähesliku järgi ;
 - 7) möödunud kuu registreerimiskaardi lõiked A ja B saadetakse järgneva kuu esimesel päeval kohaliku sõjaväeringkonna staabile.

§ 8. Eelmises (7) paragrahvis tähendatud registreerimiskaartide lõigete täitmisel tuleb silmas pidada järgmist :

- 1) kõik registreerimiskaardi p. 1—12 nõutavad andmed märgitakse arvele võtmisel esitatud tunnistuse (§ 3) järgi, kusjuures aega mitteteeninute 17—35-aastaste reservlaste kohta jäävad täitmata liigi number ja p. 1 ning p. 5—11, kuna sõjaväes mitteteeninute 35-aastaste ja vanemate reservlaste kohta jäävad täitmata liigi number ja p. 1 ning 6, kuna p. 7 märgitakse „Teeninud ei ole“ ;
- 2) elukutse (p. 15) ära tähendamisel tuleb hoiduda üldistest nimetustest, nagu käsitööline, raudteelane, vabrikutööline, riigiteenija, vaid elukutse tuleb näidata täpsamalt, näiteks: kingsepp rätsep, kangur, kokk, voorimees, põllutööline, raudteelane-remonditööline, raudteelane-vedurijuht, raudteelane-arveametnik ; kui reservlane arvele võtmise ajal ei teotse oma põhielukutse alal, siis tuleb märkida registreerimiskaardile nii tema arvelevõtmisaegne amet kui ka põhielukutse ; õpilaste kohta näidata õpitav ala ;
- 3) registreerimiskaardi p. 16 täitmisel märgitakse kogumiskoht sõjaväeringkonna staabilt selleks antud korralduste kohaselt ;

- 4) kui reservlane võetakse arvele välisriigist tagasi-
sõidu või § 20 tähendatud ametikohalt (eriarvelt)
lahkumise puhul, siis tuleb see ära märkida
registreerimiskaardi p. 13 ja ühtlasi ka ära tä-
hendada missuguses arvestamisasutises reserv-
lane oli arvel enne sõitu välisriiki või enne
teenistusse astumist § 20 tähendatud ametikohale,
s. o. enne eriarvele võtmist;
- 5) tööteenistuskohusliku kodaniku registreerimis-
kaardi lõigetel pealpool sõnu „Registreerimis-
kaardi lõige“ kirjutatakse sõna „Tööteenistus-
kohuslik“ ning kõik muud andmed märgitakse
registreerimiskaardi lõigetel vastavalt töötee-
nistuse tunnistusel olevatele andmetele;
- 6) tööteenistuskohusliku kodaniku registreerimis-
kaardi lõigetel arvestamisasutis tõmbab punase
findiga diagonaalse joone lõike ülemisest vasakust
nurgast alumise parempoolse nurgani.

§ 9. Reservlase arvele võtmisel on arvestamisasutis
kohustatud valvama selle järele, et arvele võtmiseks
esitatud tunnistusel ei oleks tehtud tõestamata paran-
dusi ega võltsimisi. Kui arvestamisasutisel tekib kahtlus
tunnistuse tõepärasuses või tunnistus on muutunud
kõlbmatuks, võtab ta tunnistuse ära ja saadab selle asja
selgitamiseks sõjaväeringkonna staabile, kus hoitakse
reservlase teenistusdokumendid. Reservlasele annab
arvestamisasutis sel juhul vastava tunnistuse (vorm nr. 6),
mille numbriks pannakse number, mille all reservlane
on kandud arvelolevate reservlaste registrisse.

§ 10. Arvestamisasutis kustutab reservlase arvelt
järgmistel juhtudel:

- 1) teiste arvestamisasutise piirkonda alaliselt elama
asumisel (§ 11);
- 2) tegelikku sõjaväeteenistusse astumisel (§ 12);
- 3) välisriiki sõidu puhul (§ 13);
- 4) Sõjaväeteenistuse seaduse § 70 tähendatud või
selle alusel määratud vanaduse piiri täitumisel
(§ 14);
- 5) tervislikkudel põhjustel sõjaväeteenistusest va-
bastamisel (§ 15);
- 6) üle kolme kuu arvestamisasutise piirkonnast ära
olekul, välja arvatud ajutine äraolek kooliskäi-

miseks siseriigis ja § 19 p. 1 tähendatud juhud (§ 16);

7) kodakondsusest vabastamisel (§ 17);

8) surma puhul (§ 17);

§ 11. Oma alalise elukoha muutmise puhul ühe arvestamisasutise piirkonnast teise kustutatakse reservlane arvelt pärast teate saamist arvele võtmise kohta vastavalt arvestamisasutiselt reservlase uue elukoha järgi.

§ 12. Tegelikku sõjaväeteenistusse astunud reservlased, välja arvatud õppustele kutsutud, kustutatakse arvelt arvestamisasutises sõjaväeringkonna staabilt saadud sellekohase teate põhjal.

§ 13. Välisriiki sõidu puhul kustutatakse reservlane arvelt temalt vastava teate saamisel.

Välisriigis viibimise ajal seisab reservlane arvel selle sõjaväeringkonna staabis, kelle piirkonnas ta oli arvel enne sõitu välisriiki.

§ 14. Sõjaväeteenistuse seaduse § 70 tähendatud või selle alusel Riigivanema poolt määratud vanaduse piiri täitumisel kustutatakse reservlane arvelt arvestamisasutise algatusel, ootamata selleks korraldust või teadet mujalt.

§ 15. Reservlase tervislikkudel põhjustel sõjaväeteenistuskõlbmatuks tunnustamisel sõjaväeringkonna staap, kus ringkonnas reservlane arstlikult järele vaadati, kustutab kõlbmatuks tunnustatud reservlase sõjaväeteenistuse tunnistuse esimesel leheküljel andmed teenistuseks kõlblikkuse ja kolmandal leheküljel reservis viibimise aja kohta, tõmmates nendele andmetele punase tindiga kriipsud peale ning viiendal leheküljel teeb märkme kelle poolt, millal ja mis põhjusel reservlane on kõlbmatuks tunnustatud ja teatab reservlase arvelt kustutamiseks asutistele, kus reservlane on arvel.

§ 16. Kui arvestamisasutisel on teada, et arveolev reservlane on arvestamisasutise piirkonnast ära olnud üle kolme kuu, selgitab ta reservlase uue elukoha ja nõuab reservlase arvelt kustutamiseks teate arvele võtmise kohta asutiselt, kelle piirkonda reservlane on asunud elama, välja arvatud ajutine äraolek kooliskäimiseks siseriigis ja § 19 p. 1 tähendatud juhud.

Kui ei ole aga võimalik kindlaks teha reservlase uut elukohta või arvestamisasutis, kelle piirkonda reservlane on asunud elama, mõnesugustel põhjustel ei saada teadet arvele võtmise kohta, kustutab arvestamisasutis üle kolme kuu ära olnud reservlase arvelt.

§ 17. Surnud ja kodakondsusest lahkunud reservlased kustutatakse arvelt surma või kodakondsusest lahkumise päevast arvates.

Nende reservlaste käes olnud sõjaväeteenistuse tunnistuse ja teenistusdokumentide äravõtmine ei ole nõutav.

§ 18. Reservlaste arvelt kustutamine valla- ja alevivalitsustes ning linna jaoskondade politseikomissari juures toimub järgmiselt:

- 1) arvelt kustutatava registreerimiskaardi lõikel C p. 18 märgitakse arvelt kustutamise aeg ja põhjus, ära tähendades ka dokumendi, mis alusel reservlane arvelt kustutatakse; reservlase surma korral lisatakse juurde perekonnaseisuametniku õiendus;
- 2) arvelolevate reservlaste registris tehakse märke reservlaste arvelt kustutamise kohta;
- 3) arvelt kustutatud reservlaste registreerimiskaartide lõiked C saadetakse järgneva kuu esimesel päeval kohaliku sõjaväeringkonna staabile.

§ 19. Vangistusasutistes vahi all viibivaid reservlasi arvestavad vastavad vangistusasutised sama korra kohaselt, nagu see on ette nähtud reservlaste arvestamiseks valla- ja alevivalitsustes ning linna jaoskondade politseikomissari juures järgmiste eranditega:

- 1) administratiivkorras või kohtu poolt määratudaresti kandmisel vahi all viibivaid reservlasi, keda mobilisatsiooni korral vabastatakse vahi alt Sõjaväeteenistuse seaduse § 100 põhjal, vangistusasutised ei arvesta, vaid nad jäävad vahi all viibimise ajal edasi arvele selles arvestamisasutises, kus nad olid arvel enne vahistamist;
- 2) vahi all viibiva reservlase arvele võtmisel vangistusasutis ei märgi arvelevõetava reservlase sõjaväeteenistuse tunnistusele samuti ka registreerimiskaardi lõigetele kogumiskohta (§ 7 p.3 ja 4).

§ 20. Reservlased, kes teenivad ametikohtadel, millistel nad ei kuulu mobiliseerimisele või on vabas-

tatud kogumiskohta ilmumisest Sõjaväeteenistuse seaduse § 93 või 95 põhjal, kustutatakse valla- ja alevivalitsustes ning linna jaoskondade politseikomissaride juures ja neid võtavad eriarvele:

- 1) riigiasutistes ja -ettevõtetes teenivaid reservlasi — asutised ja ettevõtted, kus need reservlased teenivad;
- 2) omavalitsusasutistes ja -ettevõtetes teenivaid reservlasi — vastavad omavalitsused;
- 3) eraasutistes ja -ettevõtetes teenivaid reservlasi — asutised ja ettevõtted, kus need reservlased teenivad.

Vabariigi Valitsuse ja Riigikogu liikmeid arvestavad vastavalt Riigikantselei ja Riigikogukantselei.

§ 21. Eriarvele võtmiseks on asutis või ettevõtte (§ 20) kohustatud hiljemalt 14 päeva jooksul, arvates reservlase teenistusse astumisest eriarvele võtmist õigustavale ametikohale, saatma selle sõjaväeringkonna staabile, kelle piirkonnas reservlane oli arvel enne nimetatud ametikohale teenistusse astumist, eriarvele võtmise kaardi (vorm nr. 7) lõiked A ja B. Kaart registreeritakse asutises või ettevõttes peetavas eriarvel olevate reservlaste registris (vorm nr. 8). Sama number, mille all reservlane on kantud registrisse, pannakse ka kaardi lõigetele.

Kui reservlane enne teenistusse astumist ei olnud üldse reservi arvel, siis asutis või ettevõtte märgib eriarvele võtmise kaardil (p. 4) arvestamisasutise nimetuse asemel reservlase elukoha ja ka põhjuse, mis pärast reservlane ei olnud end senini registreerinud reservi arvele võtmiseks. Sel juhul eriarvele võtmise kaardi lõiked saadetakse sõjaväeringkonna staabile reservlase elukoha järgi.

§ 22. Sõjaväeringkonna staap, saades reservlase eriarvele võtmise kaardi:

- 1) kontrollib, kas reservlase eriarvele võtmine on seadusepärane;
- 2) teeb eriarvele võtmise kaardi lõigetele märkme eriarvele võtmise kohta ja saadab lõike B tagasi asutisele, kust on selle saanud;
- 3) teatab vastavale valla- või alevivalitsusele või linna jaoskonna politseikomissarile, et reservlane tuleb arvelt kustutada eriarvele võtmise puhul.

Kui reservlase eriarvele võtmine ei ole seadusepärane, siis sõjaväeringkonna staap saadab eriarvele võtmise kaardi mõlemad löiked tagasi ühes põhjendustega.

§ 23. Eriarvele võetud reservlaste eriarvele võtmise kaardi löiked B hoitakse arvestamisasutises grupeeritult perekonnanimede tähestiku järgi.

§ 24. Eriarvele võetud reservlaselt võtab eriarvele võtja asutis või ettevõtte ära sõjaväeteenistuse tunnistuse ja annab reservlasele selle tõenduseks vastava tunnistuse (vorm nr. 6).

Tunnistuse numbriks pannakse number, mille all reservlane on kantud eriarvel olevate reservlaste registrisse.

Äravõetud sõjaväeteenistuse tunnistus hoitakse asutises või ettevõttes, kus reservlane on võetud eriarvele.

Reservlase eriarvelt kustutamisel (§ 26) antakse sõjaväeteenistuse tunnistus temale tagasi, kuna selle äravõtmise tõenduseks antud tunnistus (vorm nr. 6) hävitatakse.

§ 25. Eriarvel oleva reservlase elukoha muutmistest ja ümberpaigutustest teistele ametikohtadele neil juhtudel, kui reservlane jääb edasi eriarvele samas asutises või ettevõttes, teadete saatmine sõjaväeringkonna staabile ei ole nõutav.

§ 26. Eriarvelt kustutatakse reservlane :

- 1) lahkumisel asutise või ettevõtte teenistusest, kus ta on eriarvel ;
- 2) määramisel ametikohale, mis ei õigusta eriarvel olemist ;
- 3) Sõjaväeteenistuse seaduse § 70 tähendatud või selle alusel määratud vanaduse piiri täitumisel ;
- 4) tervislikkudel põhjustel sõjaväeteenistusest vabastamisel ;
- 5) surma puhul.

§ 27. Reservlase eriarvelt kustutamiseks eelmises (26) paragrahvis tähendatud juhtudel arvestamisasutis saadab hiljemalt 14 päeva jooksul eriarvele võtmise kaardi löike B ühes märkmega eriarvelt kustutamise põhjuste kohta selle sõjaväeringkonna staabile, kuhu oli saadetud reservlase kohta kaardi löige A ning teeb

ühtlasi märkme eriarvelt kustutamise kohta eriarvel olevate reservlaste registrisse.

§ 28. Tööteenistuskohuslike reservlaste arvestamine sünnib sama korra kohaselt nagu see on ette nähtud käesolevates juhendites sõjaväeteenistuskohuslike reservlaste arvestamiseks.

§ 29. Sõjaväeteenistuskohusliku reservlase sunnitööle mõistmisel vangistusasutis, kus reservlane viibib vahi all, võtab temalt ära sõjaväeteenistuse tunnistuse ja saadab selle kohaliku sõjaväeringkonna staabile ühes teatega missuguse kohtu otsusega reservlane on sunnitööle mõistetud. Ühtlasi võtab vangistusasutis reservlase arvele tööteenistuskohuslasena.

Kui nimetatud reservlane oli eeluurimise ajal samas vangistusasutises arvel sõjaväeteenistuskohuslikuna, siis vangistusasutis reservlase sunnitööle mõistmisel parandab selle reservlase registreerimiskaardi lõike C § 8 p. 5 ja 6 kohaselt ja teatab sellest hiljemalt 7 päeva jooksul kohaliku sõjaväeringkonna staabile ühes eelmises lõikes tähendatud sõjaväeteenistuse tunnistuse saatmisega.

§ 30. Sõjaväeringkonna staap saades eelmises (29) paragrahvis tähendatud teate ühes sõjaväeteenistuse tunnistusega :

- 1) nõuab vastavalt kohtuasutiselt kohtuotsuse ära kirja, kui seda ei ole veel saadud ;
- 2) parandab sõjaväeteenistuse tunnistuse, muutes selle tööteenistuse tunnistuseks ja saadab selle tagasi vangistusasutisele ;
- 3) eelmise (29) paragrahvi teises lõikes tähendatud juhul parandab ka registreerimiskaardi lõike A § 8 p. 5 ja 6 kohaselt.

§ 31. Sunnitööle mõistmisega kaotatud kodanikuõiguste tagasisaamisel kustutab arvestamisasutis reservlaste tööteenistuskohuslike arvelt ja võtab tema sõjaväeteenistuskohuslike reservlaste arvele. Tööteenistuse tunnistuse saadab arvestamisasutis kohaliku sõjaväeringkonna staabile, kust saadetakse reservlasele sõjaväeteenistuse tunnistus arvestamisasutise kaudu. Äravõetud tööteenistuse tunnistus kuulub hävitamisele.

Kui kohalikul sõjaväeringkonna staabil puuduvad vajalikud andmed sõjaväeteenistuse tunnistuse täitmi-

seks, siis ta saadab tööteenistuse tunnistuse sõjaväeteenistuse tunnistuse väljaandmiseks sellele asutisele, kus hoitakse nimetatud reservlase teenistusdokumendid.

§ 32. Sõjaväeteenistuse tunnistusse kantud andmete muudatusi ja parandusi võivad teha vaid sõjaväeringkonna staabid ja need asutised, kus hoitakse reservlaste teenistusdokumendid. Sõjaväeteenistuse tunnistusel tehtud muudatused ja parandused kantakse ka reservlase teenistusdokumentidesse.

§ 33. Reservlasele väljaantud sõjaväeteenistuse või tööteenistuse tunnistuse hävinemise, kadumise või kõlbmatuks muutumise korral on tunnistuse omanik kohustatud sellest teatama hiljemalt 7 päeva jooksul kohalikele arvestamisasutisele, kes nõuab välja uue tunnistuse asutiselt, kus hoitakse reservlase teenistusdokumendid. Tunnistuse kõlbmatuks muutumise korral lisandatakse eespool tähendatud teatele ka kõlbmatuks muutunud tunnistus.

§ 34. Kadumaläinud, hävinenud või kõlbmatuks muutunud sõjaväe- või tööteenistuse tunnistuse asemele koostatakse uus tunnistus teenistusdokumentide põhjal ja saadetakse reservlasele vastava arvestamisasutise kaudu, kes teeb selles märkme arvele võtmise kohta § 7 p. 3 ja 4 kohaselt.

Uue tunnistuse väljaandmise kohta tehakse sellekohane märge ka teenistusdokumentidesse.

Kõlbmatuks muutunud tunnistus kuulub hävitamisele selle asutise poolt, kes andis välja uue tunnistuse.

§ 35. Kadumaläinud sõjaväe- või tööteenistuse tunnistuse leidmisel, kui selle asemele on juba välja antud uus tunnistus, on reservlane kohustatud saatma kaotsis olnud tunnistuse kohaliku sõjaväeringkonna staabile.

Reservlaselt eespool tähendatud juhul tagasi saadetud tunnistuse hävitab sõjaväeringkonna staap, tehes sellekohase märkme reservlase teenistusdokumentidesse või teatades tunnistuse hävitamisest sellele asutisele, kus hoitakse reservlase teenistusdokumendid.

§ 36. Käesolevates juhendites reservlaste arvestamiseks vajalikkude blankettidega varustab arvestamisasutisi kohalik sõjaväeringkonna staap arvestamisasutiste nõudmisel.

§ 37. Sõjaministeeriumi ja sõjaväe-üksustele ning asutistele annab vajalikke juhendeid reservlaste arvestamise alal Sõjavägede Staabi ülem.

§ 38. Üleminek seni kehtinud arvestamise korralt uuele arvestamise korrale sünnib järgmiselt:

- 1) 55—60-aastased reservlased, kes Sõjaväeteenistuse seaduse § 70 ja 24 kohaselt kuuluvad arvestamisele, kuid seni kehtinud korra järgi on arvelt juba kustutatud vanaduse tõttu, võetakse uuesti reservi arvele vaid Sõjavägede Staabi vastaval korraldusel;
- 2) reservlased, kes seni kehtinud korra järgi ei olnud arvel valla- ja alevivalitsustes ning linna jaoskondade politseikomissaride juures (ohvitserid, sv. ametnikud, ohvitseriasetahtjad, arstid) võetakse arvele nimetatud arvestamisasutistes sõjaväeringkonna staabis täidetud ja neile saadetud registreerimiskaardi lõigete C järgi, kusjuures arvestamisasutis paneb lõikele ka oma registri järjekorra numbri murruna;
- 3) kuni käesolevate juhendite kehtimahakkamiseni arvele võetute kohta koostatakse registreerimiskaardi kolmandad (C) lõiked arvestamisasutistes sõjaväeringkonna staabilt antud korralduste kohaselt;
- 4) senise vormi kohaseid registreerimiskaardi blankette kasutavad arvestamisasutised kuni nende tagavara lõppemiseni nende reservlaste arvele võtmisel, kellel on sõjaväeteenistuse (vabastamise) tunnistused vana vormi järgi; endise vormi kohaste registreerimiskaardi blankettide kasutamisel tehakse juurde kolmas (C) lõige senise kaardi lõigetest A või B, neid vastavalt ära parandades („A“ või „B“ asemel kirjutades „C“);
- 5) reservlased, kes vastaval ametikohal teenimise tõttu on võetud eriarvele kuni käesolevate juhendite kehtimahakkamiseni, kustutatakse arvelt valla- ja alevivalitsustes ning linna jaoskondade politseikomissaride juures sõjaväeringkonna staabilt saadud nimestikkude järgi ja võetakse eriarvele käesolevate juhendite § 20—24 kohaselt vastavates asutistes ja ettevõtetes 1937. aasta jooksul.

§ 39. Käesolevad juhendid hakkavad kehtima avaldamisega ja nende kehtimahakkamisega kaotavad kehtivuse:

- 1) Juhatuskiri kaitseväeteenistus- ja tööteenistuskohuslike kodanikkude arvestamiseks (RT 51—1927 ja 67—1930);
- 2) Juhatuskiri tagavaraväe ohvitseride arvestamiseks ja tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumiseks § 1—27 (RT 75—1929).

Tallinnas, 27. märtsil 1937.

J. Laidoner
kindral-leitnant
Kaitsevägede Ülemjuhataja.

N. Reek
kindral-leitnant
Kaitsevägede Staabi ülem.

Vorm nr. 1.

**Sõjaväeteenistuse
tunnistus.**

Liik nr.

Auaste

Perekonnanimi

Ees- ja isanimi

Sündinud

Üldharidus

Riviteenistuseks

.....
(kõlblik või kõlbmatu)

Sõjaväeline ettevalmistus

.....

.....

Sõjaväes teeninud (missugustel ametikohtadel ja millal):

Kust väeosast reservi arvatud
ja millal

Teenistus reservis lõpeb
31 detsembril 19 a
Teenistusdokumendid holtakse

Nr

" " 19 a

(pitser) (allkiri)
(allkiri)

3

Märkmed õppuselolemise
kohta

4

Märkmed riviteenistus- ja sõja-
väeteenistuskõlbmatuks tun-
nustamise kohta:

5

Märkmed varustise kohta

Igasugused muud märkmed

6

Märkmed arvele võtmise ja kogumiskoha kohta.

7

Märkmed arvele võtmise ja kogumiskoha kohta.

8

Märkmed arvele võtmise ja kogumiskoha kohta.

9

Märkmed arvele võtmise ja kogumiskoha kohta.

10

Märkmed arvele võtmise ja kogumiskoha kohta.

Märkmed arvele võtmise ja kogumiskoha kohta.

11

12

Vorm nr. 2.

TUNNISTUS.

aega mitteteeninud 17—35 a. reservlastele.

Perekonnanimi

Ees- ja isanimi

Sündinud „ 19 a.

Reservlasena arvele võetud
(arvestamisasutise nimetus)

Kutsealusena peab end registreerima oma elukoha järgi valla- või alevivalitsuses või linna jaoskonna politseikomissari juures augustikuu jooksul 19 a.

„ 19... a.

Nr. (pitser) (arvele võtja allkiri)

Vorm nr. 2 tagakülg.

Märkmed arvele võtmise kohta elukoha muutmisel:

Vorm nr. 3.

Liik nr.

Sünniaasta

.....
(arvestamisasutise nimetus)**Registreerimiskaardi lõige C**

1. Auaste
2. Perekonnanimi
- Ees- ja isanimi
3. Sündinud
4. Üldharidus
5. Riviteenistuseks
-
(kõiblik või kõlbmatu)
6. Sõjaväeline ettevalmistus
-
7. Missugustel ametikohtadel ja mil-
lal sõjaväes teeninud
-

Vorm nr. 3.

Liik nr.

Sünniaasta

.....
(arvestamisasutise nimetus)**Registreerimiskaardi lõige B**

1. Auaste
2. Perekonnanimi
- Ees- ja isanimi
3. Sündinud
4. Üldharidus
5. Riviteenistuseks
-
(kõiblik või kõlbmatu)
6. Sõjaväeline ettevalmistus
-
7. Missugustel ametikohtadel ja mil-
lal sõjaväes teeninud
-

Vorm nr. 3.

Liik nr.

Sünniaasta

.....
(arvestamisasutise nimetus)**Registreerimiskaardi lõige A**

1. Auaste
2. Perekonnanimi
- Ees- ja isanimi
3. Sündinud
4. Üldharidus
5. Riviteenistuseks
-
(kõiblik või kõlbmatu)
6. Sõjaväeline ettevalmistus
-
7. Missugustel ametikohtadel ja mil-
lal sõjaväes teeninud
-

8	Kust väeosast reservi arvatud ja millal	8	Kust väeosast reservi arvatud ja millal
9	Sõjaväeteenistuse tunnistus nr välja antud (aeg)	9	Sõjaväeteenistuse tunnistus nr välja antud (aeg)
10	Teenistus reservis lõpeb 31 detsembril 19 a	10	Teenistus reservis lõpeb 31 detsembril 19 a
11	Teenistusdokumendid hoitakse	11	Teenistusdokumendid hoitakse
12	Õppustel olnud (kus ja millal)	12	Õppustel olnud (kus ja millal)
13	Kust arvele tulnud ja millal	13	Kust arvele tulnud ja millal
14	Elukoht ja aadress	14	Elukoht ja aadress
15	Elukutse	15	Elukutse
16	Kogumiskoht	16	Kogumiskoht
17	End arvestamisasutisele teatatud (millal ja mis nr all)	17	End arvestamisasutisele teatatud (millal ja mis nr all)
"	" 19 a	"	" 19 a
	Nr _____		Nr _____
	(arvelevotja allkiri)		(arvelevotja allkiri)
18	Arvele kustutatud	18	Arvele kustutatud
"	" (millal ja mis põhjusel)	"	" (millal ja mis põhjusel)
"	" 19 a	"	" 19 a
	(arvele kustutaja allkiri)		(arvele kustutaja allkiri)

TUNNISTUSE Nr juur
Välja antud reservlasele

(auaste perekonna- ja eesnimi)
kes sündinud „ “ 19 a
tõenduseks et temalt on ära
võetud sõjaväeteenistuse tun-
nistus nr

(põhjus)

„ “ 19 a
pitser

(allkiri)

Sõjaväeteenistuse tunnistus on
antud tagasi 19 a

TUNNISTUS Nr
Välja antud reservlasele

(auaste, perekonna- ja eesnimi)
kes sündinud „ “ 19 a
tõenduseks, et temalt on ära
võetud sõjaväeteenistuse tun-
nistus nr

(põhjus)

„ “ 19 a
pitser

(allkiri)

Sõjaväeteenistuse tunnistuse
tagasisaamisel käesolev tun-
nistus tagasi anda

Vorm nr 7

sõjaväeringkonna staabile
ERJARVELE VÕTMISE
KAARDI LÕIGE B

- 1 Auaste
- 2 Perekonnanimi
Ees- ja isanimi
- 3 Sündinud
- 4 Kus arvel (vallas, alevis,
pol jsk) või elukoht
- 5 Asutise (ettevõtte) nimetus,
kus teenib
- 6 Ametikoha nimetus
- 7 Palgaaste või palgamäär
kuus (kui see on mõõdu
andev eriarvele võtmiseks)

„ “ 19 a
Nr

(allkiri)

Eelpool tähendatud reservlane
on võetud eriarvele
sõjaväeringkonna staabis

„ “ 19 a

(allkiri)

sõjaväeringkonna staabile
ERJARVELE VÕTMISE
KAARDI LÕIGE A

- 1 Auaste
- 2 Perekonnanimi
Ees- ja isanimi
- 3 Sündinud
- 4 Kus arvel (vallas, alevis,
pol jsk) või elukoht
- 5 Asutise (ettevõtte) nimetus,
kus teenib
- 6 Ametikoha nimetus
- 7 Palgaaste või palgamäär
kuus (kui see on mõõdu-
andev eriarvele võtmiseks)

„ “ 19 a
Nr

((allkiri)

Eelpool tähendatud reservlane
on võetud eriarvele
sõjaväeringkonna staabis

„ “ 19 a

(allkiri)

..... sõjaväeringkonna staabile.

Palun pöördel tähendatud
reservlane eriarvelt kustutada

.....
(põhjus)

Reservlase elukoht eriarvelt
kustutamisel

..... " 19... a.

.....
(allkiri)

Vorm nr. 8.

Eriarvelovate reservlaste register.

Jrk. nr. (iga aasta algab nr. 1-st)	Auaate, perekonna- ja eesnimi	Sünniaeg	Missuguses sõjaväeringkonnas arvel	Eriarvele võtmise aeg	Eriarvelt kustutamise aeg	Märkmeid

JUHENDID RESERVLASTE ÕPPUSTELE KUTSUMISEKS.

Antud Sõjavägede Ülemjuhataja poolt kokkuleppel Sõjaministriga ja Siseministriga 12. aprillil 1937.

Alus: Sõjaväeteenistuse seaduse (RT 15—1937) § 159.

§ 1. Reservlaste õppustele kutsumine toimub Sõjaväeteenistuse seaduse § 25 ja 78—83 kohaselt.

§ 2. Õppustele kutsutavad reservlased ning nende õppustele ilmumise aja ja õppuste kestuse määrab õppustele kutsuja.

§ 3. Reservlaste õppustele kutsuja käsu tegelikuks teostajaks on sõjaväeringkonna staap. Viimane määrab ka õppustele kutsutud reservlaste kogumiskoha ja kogumiskohta ilmumise täpse aja, kui need ei ole määratud õppustele kutsuja poolt.

§ 4. Õppustele kutsumisest teatab sõjaväeringkonna staap õppustele kutsutavatele reservlastele valla- ja alevivalitsuste ning linna jaoskondade politseikomissaride kaudu kas nimeliste kutsetega või õppustele kutsumise käsuga (ilma nimeliste kutseteta).

§ 5. Valla- ja alevivalitsused ning linna jaoskondade politseikomissarid on kohustatud võtma tarvitusele kõik abinõud selleks, et nende piirkonnas elavad õppustele kutsutavad reservlased saaksid õigel ajal kätte õppustele kutsumise korraldused ja võiksid määratud tähtajal ilmuda kogumiskohta.

§ 6. Reservlaste õppustele kutsumise käsu kiireks levitamiseks kasutatakse vajaduse korral igasuguseid side- ja liiklemisvahendeid, nagu: telegraaf, telefon, virgatsid autodel, mootorratastel, jalgratastel või ratsa. Raadioringhäälingu saatejaama kaudu võib käsku levitada ainult Sõjavägede Staabi ülema korraldusel.

Reservlaste õppustele kutsumise käsu levitamise korra määrab sõjaväeringkonna staap.

§ 7. Nimeliste kutsetega õppustele kutsutavatele reservlastele antakse kutsed kätte nende allkirjade vastu. Allkirjad kutse kättesaamise kohta, samuti kättetoimetamata kutsed ühes märkmega kutse kätte mittetoimetamise põhjuste kohta saadetakse valla- ja alevisekretäride ning linna jaoskondade politseikomissaride poolt viivitamata tagasi sõjaväeringkonna staabile, kust kutse saadud.

§ 8. Telegraafi või telefoni teel õppustele kutsumise käsu levitamisel on telegraafi-telefoniasutised kohustatud käsu kiires korras edasi andma olgu öösel või päeval, vaatamata sellele, kas asutis sel ajal on avatud üldiseks tarviduseks või mitte.

§ 9. Reservlased, kes soovivad saada vabastatud õppustest majandusliikudel põhjustel Sõjaväeteenistuse seaduse § 79 p. 2 alusel, peavad esitama sellekohase palve sõjaväeringkonna ülemale. Palvele lisandatakse paluja elukoha järgi kohaliku valla- või alevivalitsuse või linna jaoskonna politseikomissari tunnistus paluja varalise ja perekondliku seisu kohta ning vajaduse korral ka kohaliku riigi- või omavalitsusteenistuses oleva arsti tunnistus paluja ülalpidamisel olevate perekonnaliikmete töövõime kaotuse kohta.

Kui vähese aja tõttu ei ole võimalik muretseda eespool tähendatud tunnistusi enne õppustele ilmuniseks määratud tähtaega, siis võib need tunnistused esitada õppustel olles väeosa ülema kaudu.

Palved otsustab sõjaväeringkonna ülem.

§ 10. Õppustele ilmunisel on reservlased kohustatud kaasa võtma:

- 1) sõjaväeteenistuse tunnistuse ja teenistuskirja, kellel see olemas;
- 2) varustuse, mis on tähendatud sõjaväeteenistuse tunnistuses ja õppustele kutsumise korraldustes.

§ 11. Kui kogumiskohta ilmunud reservlane haiguse tõttu ei saa võtta osa õppustest, saadetakse ta järelevaatamiseks sõjaväeteenistus-komisjoni. Reservlaste järelevaatus sõjaväeteenistus-komisjonis toimub samadel alustel ja korras, kui kutsealuste järelevaatus ajateenistusse võtmisel.

§ 12. Sõjaväeteenistus-komisjoni poolt sõjaväeteenistuskõlbmatuks tunnustatud reservlased vabastatakse

sõjaväeteenistusest ja kustutatakse reservi arvelt reservlaste arvestamise juhendites ettenähtud korras.

Neid reservlasi, kes kannatavad niisuguste haiguste või kehaliste puuete all, mis ei põhjusta sõjaväeteenistusest vabanemist, kuid ei võimalda siiski õppustest osavõtmist, õppustele ei määrata, vaid lastakse koju.

Sõjaväeteenistus-komisjon võib saata haiglasse järelekatsumisele ainult neid õppustele kutsutud reservlasi, kelle suhtes kerkib üles sõjaväeteenistuskõlbmatuks tunnustamise küsimus, kui komisjon ise kohapeal ei saa lõplikku seisukohta võtta reservlase tervisliku seisukorra kohta.

§ 13. Määratud tähtjaks kogumiskohta ilmumisega hiljaks jäänud reservlased määratakse õppustele, kui nad ilmuvad õppuste kestel.

Ilma mõjuva põhjuseta õppustele ilmumisega hiljaks jäänud reservlased võetakse vastutusele Sõjaväe kriminaalseadustiku järgi.

§ 14. Haiguse tõttu õppustele mitteilmunud reservlaste poolt esitatud arstitunnistused peavad sisaldama andmeid, millest oleks näha missugust haigust reservlane põeb ja kas see haigus takistab reservlase kodust lahkumist. Need tunnistused vaatab läbi sõjaväeteenistus-komisjon ja avaldab sõjaväeringkonna ülemale oma arvamise selle kohta, kas reservlase mitteilmumine on põhjendatnd.

§ 15. Sõjaväeringkonna ülemal on õigus kas isiklikult, oma esindaja või sõjaväeteenistus-komisjoni kaudu kontrollida reservlaste kogumiskohta mitteilmumise põhjusi.

§ 16. Õppustele vastuvõetud reservlased loetakse tegelikku sõjaväeteenistusse astunuks vastuvõtmise hetkest.

§ 17. Reservlaste õppustele vastuvõtmisele järgneval päeval esitab väeosa, kus õppuseid korraldatakse, sõjaväeringkonna staabile õppustele mitteilmunud reservlaste nimestiku mitteilmumise põhjuste selgitamiseks ja vajaduse korral süüdlaste vastutusele võtmiseks.

§ 18. Need õppustele kutsutud reservlased — riigi- või omavalitsusteenijad, kes õppustel viibimise ajal, kui

see kestab üle viie päeva, soovivad saada palka sõjaväest, peavad esitama väeosale tunnistuse ametiasutiselt, kus nad teenivad, selle üle, et nemad õppustel viibimise ajal ei saa palka oma endisest teenistuskohast.

§ 19. Need reservlased, kes soovivad saada laste-abiraha ja on selleks õigustatud, peavad esitama väeosale abiraha saamiseks vastavad dokumendid.

§ 20. Õppustel viibivad reservlased jäävad edasi reservi arvele arvestamisasutistes, kus nad olid arvel enne õppustele ilmumist, kui Sõjavägede Staabi poolt ei ole selleks tehtud teistsugust korraldust.

§ 21. Iga õppustel viibinud reservlase kohta koostab väeosa, kus õppused korraldati, teenistuskirja täienduse õppustel viibimise aja kohta ja saadab selle:

- 1) õppustel viibinud reservlase kohta, kelle teenistusdokumendid hoitakse alal sõjavägede Staabis — Sõjavägede Staabi IV Osakonnale;
- 2) õppustel viibinud reservlase kohta, kelle teenistusdokumendid hoitakse alal sõjaväeringkonna staabis — vastavale sõjaväeringkonna staabile.

Vastav täiendus kantakse ka p. 1 tähendatud reservlase poolt esitatud teenistuskirja eksemplari.

§ 22. Reservlaste õppustelt vabastamisel märgib väeosa, kus õppused korraldati, õppustel viibimise aja iga reservlase sõjaväeteenistuse tunnistusse.

Samasugune mäрге kantakse ka väeosas ja sõjaväeringkonna staabis hoitavasse õppustel viibinud reservlaste registreerimiskaardi lõigetesse. Need märkmed tehakse vastavalt väeosa ja sõjaväeringkonna staabi poolt.

§ 23. Õppustel viibinud reservlaste atesteerimist teostatakse Sõjaväelaste atesteerimise seadluse kohaselt.

§ 24. Sõjaministeeriumi ja sõjaväe-üksustele ning -asutistele annab vajalikke juhendeid reservlaste õppustele kutsumise ja õppuste korraldamise alal Sõjavägede Staabi ülem.

§ 25. Käesolevad juhendid hakkavad kehtima avaldamisega ja nende kehtimahakkamisega kaotavad kehtivuse:

- 1) Määrus reserv- ja maakaitseväelaste õppustele kutsumiseks (RT 52 — 1927 ja RT 37 — 1930);
- 2) Määrus käsutusväelaste tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumiseks Sõjaministri korraldusel (RT 63 — 1927);
- 3) Juhatuskiri tagavaraväe ohvitseride arvestamiseks ja tegelikku kaitseväeteenistusse kutsumiseks (RT 75 — 1929) §.28—39.

Tallinnas, 12. aprillil 1937.

J. Laidoner
kindral-leitnant
Sõjavägede Ülemjuhataja.

N. Reek
kindral-major
Sõjavägede Staabi ülem.

JUHEND RESERVOHVITSERIDE SEKTSIOONIDE ÕPPETÖÖKS.

(J. R. S. Õ.)

1. Üldist.

§ 1. Õppetöö eesmärgiks Reservohvitseride Sektsiooni liikmetega on nende sõjaliste teadmiste ja oskuste värskendamine ja täiendamine selles ulatuses, et nad sõjakorral saaksid edukalt täita nende peale pandavaid ülesandeid.

§ 2. Õppetöö reservohvitseridega toimub väeosades või garnisonides igal aastal selleks korraldatavatel õppustel, millised jagunevad:

- 1) korralisteks õppusteks — plaanikindlad õppused aasta kestusel;
- 2) vabatahtlikkudeks õppusteks — osavõtt võimaluste piirides väeosa õppetegevusest;
- 3) eriõppusteks — ettevalmistamine aastmes kõrgendamise katseteks.

§ 3. Reservohvitseride õppetöö üldine juhtimine, korraldamine ja järelevalve lasub kaitseringkondade ülematel.

§ 4. Reservohvitseride õppetööde tegelikeks läbiviijaiks on väeosad, kes seda teostavad kokkuleppel vastava sektsiooni juhatusega kaitseringkonnalt iga aasta kohta koostatud korraliste õppetööde üldkava järgi.

§ 5. Kaitseringkonnalt koostatud aastane korraliste tööde üldkava peab sisaldama käesolevas juhendis kindlaksmääratud õppealaseid (§§ 14—20).

Läbivõetavad küsimused igal üksikul alal määratakse kaitseringkonna ülema poolt, võttes arvesse tegelikke vajadusi reservohvitseride teadmiste ja oskuste värskendamises ja nende edasijõudmist aastate kestel igal üksikul alal.

§ 6. Reservohvitseride osavõtmine väeosades või garnisonides korraldatavatest korralistest õppustest sünnib Reservohvitseride Sektsioonide kodukorras kindlaksmääratud korra kohaselt.

§ 7. Sektsiooni kuuluvad reservohvitserid võivad väeosalema äranägemisel vabatahtlikult võtta osa kõikidest väeosa õppetöödest ühisel alusel tegelikus kaitsevæeteenistuses olevate ohvitseridega.

§ 8. Reservohvitseride ettevalmistamiseks auastmes kõrgendamise katseteks toimetatakse väeosades või garnisonides eriõppusi kaitseringkonna ülema korraldusel.

§ 9. Pideva ühenduse alalhoidmiseks sektsiooniga, mis on tarvilik õppetöö edukaks läbiviimiseks, määratakse igas väeosas üks ohvitser, kelle ülesandeks on:

- 1) vastavate reservohvitseridele ettenähtud õppuste korraldamine ja läbiviimine;
- 2) sektsiooni informeerimine väeosas korraldatavatest õppustest, milledest reservohvitserid võiksid osa võtta;
- 3) ühenduse pidamine sektsiooni juhatusega reservohvitseride soovide arvestamiseks ja teostamiseks.

§ 10. Õppuste korraldamine ja reservohvitseride osavõtmine õppustest arvestatakse Reservohvitseride Sektsioonide poolt Kesksektsiooni Juhatusele antud juhtnõuade kohaselt.

2. Korralised õppused.

§ 11. Käesolevas juhendis toodud korraliste õppuste õppekava oma ainete valikuga ja õppeajaga moodustab minimaalkava. Vastavalt seksioonide soovidele kaitseringkonna ülem võib õppekava laiendada mitmesuguste teiste sõjaliste ja üldhariduslike küsimuste juurdevõtmisega.

§ 12. Reservohvitseride korraline õppetegevus seksioonides jaguneb talviseks ja suviseks õppeperioodiks.

Talvisel õppeperioodil (01. 11.—30. 04.) korraldatakse vastavalt kohapealsetele võimalustele mitmesuguseid teoreetilisi ja praktilisi õppusi kestusega kokku kuni 24 õppetundi.

Suvisel õppeperioodil (01. 05.—31. 10.) korraldatakse võimaluse korral sõjaajalooline välisõit või muid väliõppusi üldkestusega 1—3 päeva.

§ 13. Talvisel õppeperioodil toimub õppetöö taktikalisel, sõjatehnilisel ja sõjaajaloolisel aladel.

14. Taktikalise ettevalmistuse eesmärgiks on värskendada ja täiendada reservohvitseride teadmisi ja oskusi juhtimise küsimustes, peamiselt sellel ametikohal, kus temal tuleb teotseda sõjakorral ja võimaluse korral ka ühe astme võrra kõrgemal ametikohal.

Iga aasta talveperioodil tuleb reservohvitseridega võtta läbi vähemalt kaks taktikalist harjutust, korraldades nende läbivõtmist võimalikult maastikul.

Iga harjutus koosneb sissejuhatavast ettekandest, lahendusest kaardil ja maastikul ning vahetult sellele järgnevast arutlusest.

Ülesanne peab olema antud kätte reservohvitseridele vähemalt 2 nädalat enne selle lahendamisele asumist. Ühtlasi tuleb teha teatavaks reservohvitseridele eeskirjade paragrahvid, milledega nad peavad tutvuma iseseisvalt. Reservohvitseride teadmisi eeltähendatud eeskirjade paragrahvides kontrollitakse enne harjutustele asumist.

Harjutuse läbiviimiseks reservohvitserid jagatakse gruppidesse.

Erilist rõhku harjutustel tuleb panna sõjaväelisele korrahoidmisele ja kindlalt väljendatud ning lühidate suuliste käskude ning korralduste andmise arendamisele.

Taktikalistel harjutustel ei tule käsitleda ainult schabloonilisi olukordi, vaid pöörata tähelepanu mitmesuguste eriolukordade lahendamisele. Seejuures tuleb harjutustel alaliselt silmas pidada võitlust vastase soomusjõududega ja äratada usku meie võimeisse edukalt võidelda ka ülekaalukalt motoriseeritud ja mehhaniseeritud vastasega. Õppused peavad olema elavad, milleks kaasa aitab õpetlikkude olukordade loomine lendülesannetega, kus vajalik kiire ja julge otsus. Eriti tuleb arendada reservohvitseres julgust ja teotsemisindu. Võimaluse korral, kui selleks aega, tuleb korraldada kahepoolseid õppusi.

Taktikalistel õppustel tuleb pöörata tähelepanu reservohvitseride kaardikasutamise ja orienteerumise oskuse arendamisele.

§ 15. Sõjatehnilise ettevalmistuse eesmärgiks on täiendada reservohvitseride teadmisi ja praktilisi oskusi relvade ja võitlusvahendite kasutamise, relvade tulejuhtimise, välikindlustamise, sideasjanduse ja g-asjanduse küsimustes. Missugused õppealad tulevad läbivõtmisele igal aastal, määrab kaitseringkonna ülem, arvesse võttes väeliikide erialalisi vajadusi ja kohapealseid võimalusi. Kõik tähendatud õppused on praktilised.

Suurtükiväes tuleb pühendada erilist tähelepanu laskereeglite äraõppimisele ja tulejuhtimise harjutustele.

Õppuste edukaks läbiviimiseks antakse reservohvitseridele teada vähemalt kaks nädalat enne õppust õppeülesanne ja määratakse kindlaks need paragrahvid eeskirjadest või osad käsiraamatutes, milledega nad peavad tutvuma iseseisvalt. Enne õppetööle asumist kontrollitakse ohvitseride teadmisi vastavate eeskirjade osade tundmises.

Talveperioodil korraldatakse sõjatehnilisel alal vähemalt kaks õppust.

§ 16. Sõjaajaloolise ettekande eesmärgiks on täiendada reservohvitseride teadmisi sõjaajaloo, eriti Vabadussõja alal. Vabadussõja sõjaajaloolise ettekande teema tuleb nii valida, et ettekanne oleks ettevalmistavaks osaks suvel korraldatavale sõjaajaloolisele välisõidule.

§ 17. Peale loetletud õppuste korraldatakse talveperioodil ettekandeid uute eeskirjade nõuete selgitamiseks ja reservohvitseride sõjalise silmaringi laiendamiseks aktuaalsetes sõjaasjanduslikes küsimustes.

§ 18. Suvisel õppeperioodil korraldatavate sõjaajaloolise välisõidu või väliõppuste üksikasjalik kava töötatakse välja kaitseringkondades kokkukõlas sektsioonide liikmete võimalustega välisõidust või õppustest osavõtmiseks.

§ 19. Sõjaajaloolise välisõidu eesmärgiks on selgitada Vabadussõja lahingtegevuse käike tegelikkudel lahinguväljadel. Sõjaajaloolisel välisõidul lahingtegevust kirjeldava ettekandega esineb kaitseringkonna ülema poolt määratud kaadriohvitser. Vajaduse korral esinevad ettekandega ka reservohvitserid.

Sõjaajalooline välisõit koosneb orienteerumisest ja ringvaate ettekandmisest tähtsamatel lahinguvälja maastiku punktidel ja vastava ettekande ärakuulamisest ning sellele järgnevast maastiku üksikasjalikust jälgimisest kooskõlas lahingukäiguga.

§ 20. Suvisel õppeperioodil korraldatavate väliõppuste eesmärgiks on reservohvitseride taktikalise ja rivilise juhtimisoskuse täiendamine väeosade alalistes asukohtades või laagrites ja reservohvitseride tutvustamine väeosade elu ja tegevusega.

3. Ettevalmistamine aastmes kõrgendamise katseteks.

§ 21. Reservohvitseridele, kes soovivad valmistuda aastmes kõrgendamise katseteks, korraldatakse väeosades või garnisonides vastavaid eriõppusi.

§ 22. Reservohvitserid, kes on avaldanud soovi osa võtta eriõppustest, on kohustatud viibima kõikidel nendele korraldatavatel õppustel.

§ 23. Eriõppuste üksikasjalik töökava koostatakse väeosas kokkuleppel Reservohvitseride Sektsiooni juhatusega, arvesse võttes osavõtjate soove ja õppetööst osavõtmise võimalusi.

Eriõppuste töökava koosneb kahest osast:

I osa — kus on üksikasjalikult märgitud need alad ja küsimused, mis reservohvitserid peavad läbi võtma iseseisvalt;

II osa — kus on loetletud õppused, mis korraldatakse reservohvitseridele kollektiivselt.

Märkused: 1) Iseseisvalt reservohvitserid peavad läbi töötama kõik eeskirjad ja juhendid, millede tundmist nõutakse aastmes kõrgendamise katsetel.

2) Kollektiivne õppetöö eriõppustel taotleb:

— reservohvitseridelt iseseisvalt läbivõetud küsimuste süvendamist;

— reservohvitseride praktiliste oskuste ja teadmiste arendamist vilunud juhtide juhatusel.

N. Reek
kindralmajor,
Kaitsevägede Staabi ülem.

A. Luts
major,
VI Osakonna ülema k. t.

VABARIIGI VALITSUSE OTSUS 11. NOVEMBRIST 1936.

Lubada riigi- ja omavalitsusteenistuses seisvaid: 1) tagavaraväeohvitseri ja 2) kaitseleiidus kindlapalgata ametikohtadel teenivaid tegeliku kaitseväeteenistuse ohvitseri vabastada teenistuskohuste täitmisest Ohvitseride teenistuskäigu seadluses ettenähtud aastmes kõrgendamise katsetest osavõtmiseks — igas aastmes kokku kuni kümneks päevaks. Teenistuskohuste täitmisest vabastamine teostub vastava asutise juhataja poolt Kaitsevägede Staabi vastava osakonna ülema ettepanekul.

K. Päts
Peaminister.

P. Lill
kindral-major.
Kaitseminister.

K. Terras
Riigisekretär.

VABARIIGI OHVITSERIDEKOGUDE PÕHIKIRI.

I OSA.

ÜLDMÄÄRUSED.

§ 1. Ohvitseridekogud on sõjaväeasutised, mille üldiseks ülesandeks on Vabariigi ohvitseride ja sõjaväeametnikkude koondamine ühemeelseks isamaaliseks pereks, nende seltskondliku ja sõjalise kasvatuse arendamine ning nende majandusliku omaabi korraldamine.

Ohvitseridekogudeks loetakse väeosakogud, Piirivalve Ohvitserikogu, Kaitseliidu Ohvitseridekogu ja Keskkogu.

Piirivalve Ohvitseridekogu ja Kaitseliidu Ohvitseridekogu kohta on maksvad kõik määrused, mis maksavad väeosakogude kohta, nendes määrustes Piirivalve või Kaitseliidu Ohvitseridekogu kohta ettenähtud eranditega.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 2. Ohvitseridekogudel on juriidilise isiku õigused.

Iga kogu võib selles põhikirjas ettenähtud korras omandada, pantida ja võõrandada kinnis- ja vallasvara, asutada kapitale, sõlmida lepinguid ja enda peale võtta kohustusi ning nõuda ja kosta kohtus.

Jgal ohvitseridekogul on oma pitsat, mille kuju kinnitab Sõjaministri abi.

RT 1927, 112.

§ 3. Sõjaväe valitsemise ja juhatamise korras kuuluvad ohvitseridekogud ülemuse järelevalve alla üldistel alustel.

RT 1927, 112.

§ 4. Ohvitseridekogus, s. o. kogu ruumides, spordi- ja laskeplatsidel jne., samuti kogu ametlikkudel koosolekutel ka mujal, peavad sõjaväelased peale üldiste seltskondlikkude heakommete täitma kõiki sõjaväelise distsipliini nõudeid.

Kogu liikmete ja alaliste külaliste ühiseks püüdeks peab olema kogu kõrgete eesmärkide teostamine, kogu väärilikkuse ja au kõrgelhoidmine.

RT 1927, 112.

§ 5. Juhatuseliikmed, või kui neid kohal ei ole, siis kohalolev vanem kogu liige, peavad valvama, et kõik koosolijad täidaks kogu korra nõudeid.

RT 1927, 112.

§ 6. Kui keegi koosolijatest ei täida kogu korra nõudeid, siis on iga kogu liige, kui meeldetuletus tagajärgi ei anna, kohustatud sellest teatama kogu juhatuse liikmele, või, kui neid kohal ei ole, siis vanemale kohalolevale kogu liikmele.

Korra jaluleseadmiseks teeb juhatuseliige korraldusi, kui temast vanemat kogu liiget kohal ei ole, vastasel korral teatab asjast viimasele korraldamiseks.

Juhatuseliikme ja vanema juuresoleva kogu liikme korraldused korra jaluleseadmiseks täidetakse kõikide nooremate sõjaväelaste poolt kui ülema käsud; enesest vanemate sõjaväelaste käsutamiseks pöördub juhatuseliige või vanem juuresolev kogu liige väeosakogus — väeosapälema, Keskkogus aga — Sõjainistri abi poole.

Igast sarnasest korraldusest teatab korraldusetegija kogu juhatusele, kes kohustatud on sündmuse asjas seisukoha võtma, ning kui tegemist on üldise sõjaväelise korra või distsipliini rikkumisega, ette kandma väeosakogus — väeosapälemale. Keskkogus — Sõjainistri abile.

RT 1927, 112.

§ 7. Selle põhikirja arendamiseks paneb iga kogu (väeosakogud ja Keskkogu) oma juures maksma kodukorra. Kodukord võetakse vastu kogu üldkoosolekul.

Väeosakogu kodukorra kinnitab ja kuulutab väeosa käskkirjas väeosapälem.

Keskkogu kodukord kinnitatakse Keskkogu juhatuse ettepanekul Sõjainistri abi poolt ja avaldatakse Sõjainistri käskkirjas.

RT 1927, 112.

II OSA.

VÄEOSA OHVITSERIDEKOGU.

1. peatükk.

Asutamine ja ülesanded.

§ 8. Igas üksikus väeosas, kus teenivad alaliselt vähemalt 10 ohvitseri, asutatakse ohvitseridekogu.

Administratiivselt iseseisvas sõjaväeasutises, kus teenivad alaliselt vähemalt 10 ohvitseri, võidakse asutada ohvitseridekogu diviisiülema või temale vastava asutise ülema eriloaga.

Väeosa ja asutis, kus teenivad alaliselt vähem kui 10 ohvitseri, liitub kogu loomiseks teise väeosaga diviisiülema või temale vastava asutise ülema otsusel.

Sõjaministeeriumi keskasutiste liitumist otsustab Sõjaministri abi.

Liitunud väeosade ja asutiste kogu suhtes väeosaülema kohuseid täidab kõrgemal teenistusastmel seisev väeosa- või asutiseülem, võrdsete ametiasutete korral — auastmes vanem väeosa- või asutiseülem.

Liidetud kogus on kõigil liikmetel ühesugused õigused.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 8¹. Väeosa või asutis, kus alaliselt teenib 10 või rohkem ohvitseri, võib liituda kogu loomiseks teise väeosaga või asutisega diviisi või vastava asutise ülema loal. Juba asutatud ohvitseridekogud võivad liituda samasugustel tingimustel, kui liitumist on otsustanud kõik asjaosalised ohvitseridekogud.

Väeosa jaotamise puhul iseseisvateks üksikuteks väeosadeks võib asutada liitunud kogu endise väeosa kogu asemel, kusjuures liituda võivad kas kõik uuesti asutatud väeosadekogud või ainult osa neist.

Otsuse teevad kogud üldkoosolekutel, kusjuures on nõutav kogu nimekirjas olevatest tegevliikmetest vähemalt kahe kolmandiku osavõtmine. Otsus tehakse koosolekul olijate kahe kolmandiku häälteenamusega.

Endise ohvitseridekogu või kogude liikvideerimist teostatakse üldiste kogude likvideerimise määruste järel, kusjuures kogude liitumise korral likvideerimisel ülejäänud varandus antakse üle liitunud kogudele.

RT 1929, 80, 538.

§ 8². Erakorralistel juhtumistel võib Sõjaministri abi loal asutada ohvitseridekogu väeosas või asutises, kus alaliselt teenib vähem kui 10 ohvitseri.

RT 1929, 80, 538.

§ 9. Kogu asutamisest kuulutab väeosa või asutise ülem käskkirjas.

RT 1927, 112.

§ 10. Väeosa ohvitseridekogu ülesandeks on :

- 1) arendada ohvitseride üldist ja sõjalist haridust ;
- 2) ühendada oma liikmeid ja kasvatada nende keskel isamaa-armastust, kohusetruudust ja autunnet ;
- 3) kaasa mõjuda, et liikmete vahel sõbralik vahekord valitseks ;
- 4) majandusliselt aidata kogu liikmeid ;
- 5) teenistusest vabal ajal võimaldada liikmetele väärilist meelelahutust.

RT 1927, 112.

2. peatükk.

Koosseis.

§ 11. Kogu koosseisu kuuluvad: 1) auesimees, 2) tegevliikmed, 3) toetajad liikmed ja 4) alalised külalised.

RT 1927, 112.

§ 12. Väeosatülem on kogu auesimees. Kahe või mitme väeosa või asutise liitumise korral on auesimeheks kõrgemal teenistusastmel seisev väeosa- või asutiseülelem, võrdsete ametiastmete korral — auastmes vanem väeosa- või asutiseülelem.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 13. Tegevliikmeteks on :

1) kogu asutamise korral :

- a) väeosakogu asutamise korral — kõik väeosa koosseisu kuuluvad ohvitserid, kes enne olid tegevliikmeteks mõnes ohvitseridekogus, ja liidetud kogus ka veel need väeosatülemate, vastavatel ja kõrgematel ametikohtadel teenivad ohvitserid, kes ei ole kogu auesimeheks ;
- b) Kaitseliidu Ohvitseridekogu asutamise korral — kõik ohvitserid ja sõjaväeametnikud, kes teenivad Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud Kaitseliidu koosseisudes ohvitseridele või sõjaväeametnikkudele ettenähtud kindlapalgalistel ametikohtadel ;

2) hiljem :

- a) väeosa koosseisu kogu asutamisest peale vahetpidamata kuuluvad ohvitserid ja sõjaväe-

ametnikud, kes olid tegevliikmeteks kogu asutamise korral, ning liidetud kogus ka veel need väeosaülemate, vastavatel ja kõrgematel ametikohtadel teenivad ohvitserid, kes ei ole kogu auesimeheks;

- b) väeosa koosseisu kuuluvad ohvitserid ja sõjaväeametnikud, kes on võetud vastu kogu tegevliikmeteks kogu üldkoosoleku poolt;
- c) väeosa koosseisu mittekuuluvad ohvitserid ja sõjaväeametnikud, kelle alaline teenistukoht on väljaspool selle väeosa piirkonda, kuhu ohvitser või sõjaväeametnik kuulub koosseisuliselt, ja kes kogu üldkoosoleku poolt on võetud vastu kogu tegevliikmeks;
- d) §§ 14 ja 16 põhjal kogu tegevliikmeks saanud väeosa koosseisu kuuluvad ohvitserid ja sõjaväeametnikud.

Punkt 2 lit. c all tähendatuid võib võtta vastu tegevliikmeteks üks nende alalisele teenistuskohale lähemas garnisonis asuvatest ohvitseridekogudest, ohvitseri või sõjaväeametniku enese valikul. Vastuvõtmisest teatatakse sellele ohvitseridekogule, kus vastuvõetu seni oli tegevliikmeks, tema kustutamiseks selle kogu tegevliikmete nimekirjast.

Kaitseliidu Ohvitseridekogu tegevliikmeteks võivad olla kaitseliidu ohvitserid ja sõjaväeametnikud, kes teenivad Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud kaitseliidu koosseisudes ohvitseridele või sõjaväeametnikkudele ettenähtud kindlapalgalistel ametikohtadel ning punkt 2 lit. c all tähendatud juhul ka alalises sõjaväes või piirivalves teenivad ohvitserid ja sõjaväeametnikud.
RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 14. Ohvitseriks ülendamise puhul või reservist või maakaitseväest või välismaa sõjaväest väeossa teenistusse määratud ohvitseri ei või vastu võtta tegevliikmeks enne 6-kuulist tegelikku teenistust väeosas toetaja liikmena.

Järgmisse auastmesse ülendamisega omab toetaja liige tegevliikme õigused rippumata üldkoosoleku otsusest.

RT 1927, 112.

§ 15. Sõjaväeametnikud võetakse tegevliikmeteks üldkoosoleku äranägemise järele.

RT 1927, 112.

§ 16. Ühe väeosakogu tegevliige, keda teenistusse üle viiakse teise väeossa, on ilma erilise vastuvõtmiseta selle teise väeosakogu tegevliige, kuid langeb oma endise teenistuskoha kogu tegevliikmete nimekirjast välja.

RT 1927, 112.

§ 17. Toetajateks liikmeteks on :

1) väeosas alaliselt teenivad ohvitserid ja sõjaväeametnikud, keda veel ei ole võetud vastu tegevliikmeteks :

2) teiste väeosakogude tegev- ja toetajad liikmed.

Peale selle võib võtta vastu toetajateks liikmeteks teistes ametkondades teenivaid tegelikus sõjaväeteenistuses olevaid ohvitseri, auväärilikke tagavaraväes ja erus olevaid ohvitseri, sõjaväeametnikke ja ohvitseri asetäitjaid ning erilistel juhtudel ka eraisikuid.

RT 1927, 112 ; RT 1933, 37, 287.

§ 18. Alalisteks külalisteks on väeosa ohvitseride ja sõjaväeametnikkude perekonnaliikmed. Peale selle võib alaliseks külaliseks vastu võtta iga isikut, kes kogu toetab ja kogu põhimõtteid pooldab.

RT 1927, 112.

§ 19. Toetajaid liikmeid ja alalisi külalisi võtab vastu kogu juhatus üldkoosoleku poolt kodukorras antud juhtnõu alusel.

RT 1927, 112.

§ 20. Toetajatel liikmetel on õigus osa võtta kogu elust ühistel alustel tegevliikmetega, välja arvatud need õigused, mis selles põhikirjas ja kodukorras eriti ainult tegevliikmete kohta on ette nähtud.

RT 1927, 112.

§ 20¹. Tagavaraväes ja erus olevad toetajad liikmed koonduvad sektiioonidesse, Kesksektiiooniga Ohvitseride Keskkogu juures, Ohvitseride Keskkogu üldkoosoleku poolt vastu võetud kodukorra alustel.

RT 1933, 37, 287.

§ 21. Alalised külalised võivad kogu ruumidesse ilmuda ja seal viibida kodukorras kindlaks määratud ajal ning tingimustel.
RT 1927, 112.

§ 22. Väeosas mitteteenivad toetajad liikmed ja alalised külalised, kes töötavad kogu eesmärkide vastu või ei täida kogu määrusi ja kodukorda, heidetakse kogust välja juhatuse otsusel.

Kogu tegev- ja toetajatele liikmetele, arvatud välja liidetud kogus väeosaülemate, vastavatel ja kõrgematel ametikohtadel teenivad tegevliikmed, kogu juhatusel on õigus ajutiselt keelata ära kogu asutiste ja ruumide kasutamist kogu poolt korraldatud pidustuste puhul, kui tegev- või toetaja liige end korduvalt peab ülal kogu eesmärkide vastaselt.

Igast eelpooltähendatud otsusest, pärast selle kinnitamist väeosaülema poolt, kogu juhatuse teatab Kesk-kogule ja annab aru lähemale väeosakogu üldkoosolekule.

RT 1927, 112: RT 1933, 37, 287.

§ 23. Iga tegevliige, samuti väeosas teeniv toetaja liige, kes soovib abielluda, on kohustatud teatama sellest kogu juhatusele. Kogu juhatusel on õigus nõuda andmeid tegev- või toetaja liikme tulevase abikaasa kohta.

Leiab kogu juhatuse, et kavatsetav abielu võib ähvardada kogu korda, väärilikkust või au, või et kavatsetav abielu võib takistada kogu liikme seltskondliku ja sõjalise kasvatusedaspidist arenemist, siis juhatuse teatab selle oma arvamise abielluda soovijale liikmele ja hoiatab teda soovimata abielu tagajärgede eest.

Selles paragrahvis ettenähtud toimetused, selle andmed ja tagajärjed hoitakse täies saladuses.

Käesolev paragrahv ei ole maksev väeosaülemate, vastavatel ja kõrgematel ametikohtadel teenivate ohvitseride kohta.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287,

§ 24. Astub liige hoiatusele vaatamata abiellu, siis võib kogu juhatuse liikme abikaasat kogu alaliste

külaliste nimekirja mitte võtta ja temale ära keelata kogu elust osavõtmise.

RT 1927, 112.

3. peatükk.

Väeosakogu organid.

§ 25. Väeosa ohvitseridekogu organiteks on: 1) üldkoosolek, 2) juhatus, 3) revisjonikomisjon ja 4) majavanem.

Üldkoosolek võib tarbekorral asutada kogu juurde selles põhikirjas eriti ettenägemata ametikohti ja nende ametite ülesandeid, õigusi ja kohuseid ära määrata selle põhikirja ja kodukorra alusel.

RT 1927, 112.

1. Üldkoosolek.

§ 26. Üldkoosoleku ülesanne on:

- 1) juhatuse, revisjonikomisjoni, majavanema ja muude kogu liikmetest ametisikute valimine ja vabastamine;
- 2) juhatuse poolt esitatud aruannete ja eelarvete läbivaatamine ja vastuvõtmine;
- 3) kogu tegevliikmete vastuvõtmine;
- 4) kaebuste läbivaatamine juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmete, majavanema ja muude kogu valitud ametisikute tegevuse kohta, nende vastutuselevõtmine ja ametist eemaldamine;
- 5) kodukorra ning muude kogu tegevusse puutuvate üldiste juhtnõuete määruste vastuvõtmine;
- 6) selles põhikirjas ettenägemata, kuid tarvilikkude ametikohtade asutamine kogu juurde ja erikomisjonide valimine;
- 7) kogule kinnisvara omandamise, pantimise ja võõrandamise, laenude tegemise, igasuguste kohtulikkude nõudmiste esitamise ning kodukorras ettenähtud tähtsamate majandusliikude küsimuste otsustamine igasuguse summa suuruses;
- 8) liikmetele ühekordsete maksude pealepanemine erakorraliste kulude katmiseks;

- 9) kogu laenu- ja hoiukassa asutamise otsustamine ;
10) teiste kogudega ühise ettevõtte asutamise otsustamine.

RT 1927, 112.

§ 27. Üldkoosoleku hääleõiguslikkudeks liikmeteks on kogu tegevliikmed. Kodukorras ettenähtud alustel võidakse üldkoosolekule lubada ka toetajaid liikmeid nõuandva sõnaõigusega.

RT 1927, 112.

§ 28. Üldkoosolek on korraline või erakorraline. Korraline koosolek on aasta-aruande läbivaatamiseks ja eelarve kinnitamiseks ning juhatuse ja revisjonikomisjoni valimiseks. Korralisel koosolekul võib ka muid jooksvaid küsimusi arutada. Erakorralised koosolekud kutsutakse kokku väeosaülemale, kogu juhatuse, revisjonikomisjoni või $\frac{1}{3}$ kogu tegevliikmete algatusel. Üldkoosoleku aja, koha ja päevakorra määrab kindlaks väeosaülem ja avaldab käskkirjas.

RT 1927, 112.

§ 29. Osavõtmise üldkoosolekust, samuti hääletamisest üldkoosolekul, tegevliikmetele on sunduslik, arvatud välja liidetud kogus väeosaülemate, vastavatel ja kõrgematel ametikohtadel teenivad tegevliikmed. Tegevliige, kellele koosolekust osavõtmine on sunduslik, võib jääda ära üldkoosolekult ainult väeosaülemaloga.

Kui ei tule kokku nõutav arv (§§ 8¹ ja 33) tegevliikmeid, siis seitsme päeva jooksul, kuid mitte varem kui kaks päeva pärast pidamata jäänud koosolekut, määratakse uus koosolek endise päevakorraga. Uus koosolek on otsusevõimeline: 1) neil juhtudel, kus on nõutav kogu nimekirjas olevatest tegevliikmetest kahe kolmandiku osavõtmine (§§ 8¹ ja 33) — kui on koos vähemalt pool kogu nimekirjas olevatest tegevliikmetest; 2) muil juhtudel — kokkutulnud liikmete arvule vaatamata.

RT 1927, 112; RT 1929, 80, 538; RT 1933, 37, 287.

§ 30. Üldkoosoleku avab juhatuse esimees, mille järele koosolekujuhataja ja protokollikirjutaja valitakse.

Koosolekujuhataja valvab korra järele, vaatab et arutamisele tuleksid ainult need küsimused, mis päevakorda üles võetud, juhhib hääletamist ja lõpetab avaldused, mis päevakorrast kõrvale kalduvad.

Üldkoosolekult enne lõppu lahkuda võib liige ainult koosolekujuhataja loaga.

RT 1927, 112.

§ 31. Üldkoosoleku otsused protokollitakse ja nad astuvad jõusse kinnitamisega väeosaülemale poolt.

Juhul, kui väeosaülem ei leia võimalikuks kinnitada korralise üldkoosoleku otsust, annab ta asja uueks otsustamiseks erakorralisele üldkoosolekule.

Kinnitatud protokollist ärakiri saadetakse ohvitseridekogu juhatuse poolt teadmiseks Keskkogule ja sõjaväeringkonna ülemale kaudu diviisiülemale.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287; RT 1936, 49, 397.

§ 32. Kodukord ja kodukorra lisana antavad üldised juhtnõõrid esitatakse väeosaülemale kinnitamiseks pärast heakskiitmist Keskkogu juhatuse poolt.

Kinnitatud ja väeosa käskkirjas avaldatud kodukorrast üks eksemplar saadetakse Keskkogule teadmiseks.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 33. Üldkoosolek on otsusevõimne, kui $\frac{1}{2}$ kogu nimekirjas olevatest tegevliikmetest koos on.

Erandina on nõutav üldkoosolekust $\frac{2}{3}$ kogu nimekirjas olevate tegevliikmete osavõtmise:

- 1) juhatuse, revisjonikomisjoni ja majavanema valimiseks, kaebuste läbivaatamiseks juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmete, majavanema ja muude kogu valitud ametisikute tegevuse kohta, nende ametist eemaldamiseks ja vastutuselevõtmiseks;
- 2) uute ametikohtade asutamiseks kogu juurde;
- 3) tegevliikmete vastuvõtmiseks;
- 4) kinnisvara omandamiseks, pantimiseks ja võõrandamiseks, laenude tegemiseks;
- 5) erakorraliste liikmemaksude määramiseks;
- 6) kogu laenu- ja hoiukassa asutamise otsustamiseks;

7) teiste kogudega ühise ettevõtte asutamise otsustamiseks.

RT 1927, 112.

§ 34. Piirivalves ja kaitseliidus võib pidada üldkoosolekuid esindajate kaudu: piirivalves — iga viie ohvitseri kohta üks esindaja, kaitseliidus — igast malevast, kus tegevliikmeid vähem kui viis, üks esindaja, teistest malevatest iga viie tegevliikme kohta üks esindaja. Üldkoosoleku kokkukutsumine toimub kodukorras ettenähtud alustel.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 35. Üldkoosoleku otsused tehakse lahtisel hääletamisel.

Kinnist hääletamist tarvitatakse: 1) juhatuse, revisjonikomisjoni, majavanema ja muude kogu liikmetest ametiisikute valimisel, eemaldamisel ja vastutuselevõtmisel, 2) uute tegevliikmete vastuvõtmise küsimuse otsustamisel, 3) juhtumisel, kui kinnist hääletamist nõuab $\frac{1}{4}$ üldkoosolekust osavõtvatest tegevliikmetest.

RT 1927, 112.

§ 35¹ Paragrahvides 8¹, 29 ja 33 ettenähtud juhtudel, millistel üldkoosoleku otsusevõimeliseks tunnustamiseks on nõutav poole või kahe kolmandiku kogu nimekirjas olevate tegevliikmete osavõtt, ei võeta nimekirjas olevatena arvesse tegevliikmeid:

- 1) kellele § 29 järgi osavõtt üldkoosolekust ei ole sunduslik;
- 2) kes on lähetatud väljapoole kogu asukoha garnisoni piirkonda;
 - a) hariduse täiendamiseks;
 - b) teenistusalaste kogemuste omandamiseks;
 - c) ajutiseks teenimiseks;
 - d) riigikaitselise õpetuse instruktoriteks;
 - e) kodanikkude ametikohtade ülesannete täitmiseks.

RT 1936, 49, 397.

§ 36. Otsused tehakse üldkoosolekul lihthääleenamusega.

Erandina üldreeglist nõutakse vähemalt $\frac{2}{3}$ koosolekul olijate häältest järgmiste otsuste tegemiseks:

- 1) kinnisvara omandamiseks, pantimiseks, võõrandamiseks ja laenu tegemiseks;
- 2) erakorralise liikmemaksu määramiseks;
- 3) kogu laenu- ja hoiukassa asutamise otsustamiseks;
- 4) kodukorras eriti tähendatud tähtsamate majandusliikude küsimuste otsustamiseks;
- 5) teiste kogudega ühise ettevõtte asutamise otsustamiseks.

RT 1927, 112.

2. Kogu juhatus.

§ 37. Juhatus esindab kogu ja teostab kogu eesmäärke selle põhikirja ja kodukorra alustel, üldkoosoleku ja väeosaülemale järelvalve all.

Juhatus ülesandeks on eriti:

- 1) aruannete ja eelarve kokkuseadmine;
- 2) kogu varanduse valitsemine;
- 3) majandusliikude küsimuste otsustamine põhikirja, eelarve ja üldkoosoleku juhtnõuõride piires;
- 4) lepingute ja tehingute sõlmimine ja volituste väljaandmine kogu nimel;
- 5) otsustada nõudmiste esitamist kohtus kuni 1000 kroonini, välja arvatud nõudmised kinnisvara pärast.
- 6) seada kokku kogu tegevusse puutuvaid üldisi juhtnõuõre ja määrusi ning esitada need üldkoosolekule vastuvõtmiseks;
- 7) revideerida kogu summasid, raamatu- ja arvepidamist, vähemalt kord kuu jooksul;
- 8) valvata korra järele kogu sisemises elus, eriti et liikmed ja külalised täidaksid kogu elusse puutuvaid määrusi;
- 9) läbi vaadata ja lahendada ülestõstetud kaebusi oma võimupiirides ning esitada üldkoosolekule küsimused, mis juhatuse otsustamisele ei kuulu;
- 10) esitades väeosaülemale küsimused, mis juhatuse ega üldkoosoleku otsustamisele ei kuulu.

RT 1927, 112.

§ 38. Kogu auesimees täidab esimehe kohuseid oma äranägemise järele pidulikkudel juhtumistel, nagu: aktused, koosviibimised, eriti tähtsate külaliste vastuvõtmised jne.

RT 1927, 112.

§ 39. Kogu juhatus ja kaks juhatusliikme kandidaati valitakse ametisse üldkoosoleku poolt tegevliikmete seast.

Juhatusse kuuluvad: esimees, abiesimees, sekretär ja laekahoidja.

RT 1927, 112.

§ 40. Valitavad peavad olema: juhatuse esimees — vähemalt kapteni auastmes, teised juhatuseliikmed — vähemalt leitnandi auastmes.

Erandina väeosakogudes, kus alla 20 tegevliikme, võivad valitavad olla: juhatuse esimees — leitnandi auastmes, teised juhatuseliikmed — nooremleitnandi auastmes.

Valitavad peavad olema tegelikult teeninud ohvitserina vähemalt kolm aastat Vabariigi sõjaväes.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 41. Juhatusesimees ja abiesimees valitakse kumbki eraldi, kusjuures valituks loetakse kõige rohkem hääli saanud tegevliige.

Teised juhatuseliikmed ja juhatuseliikme kandidaadid valitakse üheskoos, kusjuures valituks loetakse häälteenamuse järjekorras: kaks esimest — juhatuseliikmeteks, kaks järgmist — juhatuseliikme kandidaatideks.

Võrdse arvu hääli saanud valitakse ümber.

Sekretäri ja laekahoidja ametid kahe juhatuseliikme vahel jagab juhatus.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 42. Juhatus ja juhatuseliikme kandidaadid loetakse ametisse valituks kaheks aastaks.

Juhatusesimeesl aastal langevad välja kolm liiget liisu läbi, pärast seda igal aastal — üks liige vanaduse järgi ja kaks liiget liisu läbi.

Validalaskmisest keelduda võivad juhatusest samal aastal väljalangenud liikmed, samuti ka kõik tegevliikmed, kes teenivad väeosatülema, sellele vastaval või kõrgemal ametikohal. Kõigile teistele on validalaskmine ja valitud ametite pidamine sunduslik.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 43. Juhatus otsused tehakse lahtisel hääletamisel liht-häälteenamusega. Kui hääled pooleks lähevad, annab ülekaalu esimehe hääle.

Juhatus otsused kantakse protokollile ning nad astuvad jõusse kinnitamisega väeosatülema poolt.

RT 1927, 112.

3. Revisjonikomisjon.

§ 44. Ohvitseridekogu majapidamise revideerimiseks valib üldkoosolek ühe aasta peale kolme- kuni viieliikmelise revisjonikomisjoni tegevliikmetest. Revisjonikomisjoni liikmete äraoleku puhuks valitakse neile kaks kandidaati.

Revisjonikomisjon valib oma seast esimehe ja ase-täitja.

RT 1927, 112.

§ 45. Revisjonikomisjon valvab kogu majapidamise seaduslikkuse ja otstarbekohasuse järele. Selle ülesande täitmiseks revisjonikomisjon:

- 1) võib igal ajal oma äranägemise järele kogu majanduslikku asjaajamist revideerida, kuid on kohustatud seda tegema vähemalt üks kord iga nelja kuu jooksul;
- 2) revideerib möödunud aasta tegevuse aruannet enne selle esitamist üldkoosolekule, võrdleb aruannet raamatute ja dokumentidega, kogu kapitalidega ja muude varandustega; aruande revideerimiseks määratakse kodukorraga tähtaeg, mitte alla ühe kuu;
- 3) vaatab läbi järgneva aasta eelarve enne selle esitamist üldkoosolekule ja
- 4) võtab juhatuse kutsel nõuandva häälega osa lepingute ja tehingute otsustamisest, lepingute tekstide kokkuseadmisest ja väärtuste hindamisest.

RT 1927, 112.

§ 46. Revisjonikomisjoni kutsub koosolekuteks kokku komisjoni esimees, kas oma algatusel, komisjoni kahe liikme, või $\frac{1}{6}$ kogu tegevliikmete nõudmisel.

Revisjonikomisjoni koosolekud on otsusevõimsed, kui koos on vähemalt esimees või tema asetäitja ja kaks liiget.

Revisjonikomisjon kannab oma otsused protokollis ja esitab need väeosaülemale ja üldkoosolekule.

RT 1927, 112.

4. Majavanem.

§ 47. Üldkoosolek valib tegevliikmete seast majavanema. Majavanemaks võib valida tegevliiget, kes vähemalt 3 aastat Vabariigi sõjaväes ohvitserina on teeninud.

Juhatuses koosolekust võtab majavanem nõuandva sõnaõigusega osa, kui juhatus seda tarvilikuks peab.

RT 1927, 112.

§ 48. Majavanema ülesandeks on kogu ruumide, sisseseade ja koduse majapidamise vahetu valitsemine kogu juhatuse järelevalve ja juhtimise all.

Eriti majavanem :

- 1) akteerib kogu maja ja selle alla kuuluva kinnisvara, ruumide, sisseseade ja muu koduse varanduse seisukorra, vastuvõtmise ja üleandamise ;
- 2) kannab hoolt, et p. 1 ettenähtud vara heas korras oleks ja õigel ajal remonteeritud saaks ;
- 3) teeb juhatusele ettepanekuid teenijate palkamiseks (einelauda, kööki jne.) ja juhatab teenijate tööd ;
- 4) valvab sisemise korra järele kogu ruumides, võtab tarvitusele temale kodukorras ja muudes korra kohta antud üldmäärustes ettenähtud võimupiirides abinõud korrarikkumiste lõpetamiseks ja kannab sarnastest juhustest ette kogu juhatusele ;
- 5) peab arvet ja annab juhatusele aru temale tarvitada antud summade kohta.

RT 1927, 112.

4. peatükk.

Kogu varandus ja arvepidamine.

§ 49. Kogu varanduse suurenemisallikateks on:

- 1) liikmemaksud;
- 2) Riigikassa ja Keskkogu poolt antavad toetussummad;
- 3) Riigi poolt kogule üle antav kinnis- ja vallasvara, samuti Riigi poolt ruumide üürimiseks antavad summad;
- 4) oma vara kasutamisest saadav vili, samuti igasuguste maksuliste pidude, kontsertide ja muude lõbustuste kasu ülejäägid;
- 5) väeosaülema loal vastuvõetavad annetused ja Sõjainistri loal vastuvõetavad asutised;
- 6) mitmesugused juhuslikud sissetulekud.

RT 1927, 112.

§ 50. Liikmemaksu võetakse auesimehelt, kõigilt tegevliikmetelt ja üldkoosoleku otsusel ka toetajatelt liikmetelt.

Auesimehelt, tegevliikmetelt ja väeosas teenivatelt toetajatelt liikmetelt võetakse liikmemaksu ühe protsendi (1⁰/₀) suuruses nende põhipalgast.

Sõjaväeesindajatelt välisriikides võetakse liikmemaksu siseriigis asuvatelt sama kogu tegevliikmetelt saadava kõrgeima liikmemaksu määra suuruses.

Teistelt välisriikides viibivatelt tegevliikmetelt võetakse liikmemaksu selles määras, mis nad maksid siseriigis viimasel ametikohal teenides.

Teise väeosa juurde lähetatud tegevliikmelt maksu ei võeta, kui ta on maksustatud lähetamise asukohas toetaja liikmena.

Erakorraliste kulude katmiseks üldkoosolek võib määrata ühekordset lisaliikmemaksu väeosaülema nõusolekul.

RT 1927, 112; RT 1929, 80, 538; RT 1933, 37, 287.

§ 50¹. Peale eelmises (50) paragrahvis tähendatud liikmemaksu võetakse veel lisamaksu abiandmiskapitali (§ 111¹) heaks:

- 1) tegevliikmetelt ja väeosas teenivatelt toetajatelt liikmetelt — ühe kümnendiku protsendi (0,1⁰/₀) suuruses nende põhipalgast;

2) teistelt toetajatelt liikmetelt — Keskkogu üldkoosoleku otsuse kohaselt.

RT 1933, 37, 287.

§ 50². Paragrahvides 50 ja 50¹ tähendatud maksud, samuti kogu juhatuse teadaande põhjal ka muud kogu poolt määratud maksud, arvatakse maha tegevliikmete ja väeosas teenivate toetajate liikmete palgast ja saadetakse kogu juhatuse käsutusse.

RT 1933, 37, 287.

§ 51. Kogu liige võib maksustatud olla ainult ühe kogu kasuks. Lahkarvamiste puhul üksikute kogude vahel otsustab Keskkogu juhatuse, missugusele kogule ohvitser vaielusaluse liikmemaksu peab maksma.

RT 1927, 112.

§ 52. Ohvitseridekogud saavad nii riigi- kui ka eramajades ruume, kütet ja valgustust samadel alustel kui teised sõjaväeasutised.

Sõjaministri otsusel võib anda ühes garnisonis asuvatele ohvitseridekogudele ühise ruumi, kusjuures diviisi või vastava asutise ülem käskkirjas kindlaks määrab ruumi kasutamise korra.

Ruumide suuruse määrab kindlaks Sõjaminister.

Ohvitseridekogud, kellele on antud kasutada ühine ruum, võivad asutada einelaua ühises ruumis ainult põhikirja §§ 68—71 korras.

RT 1927, 112; RT 1929, 80, 538.

§ 53. Kogu ruume ei tohi välja üürida ükskõik missugusteks otstarveteks, ka heategevateks ühes arvatud.

RT 1927, 112.

§ 54. Rahatrahve võib määrata ainult raamatukogu tarvitamise eeskirjade mittetäitmise eest. Muud rahatrahvid on keelatud.

RT 1927, 112.

§ 55. Kogu rahasummad ja väärtpaberid hoitakse üldkoosoleku poolt määratud rahaasutises.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 56. Kogu raha ja muud varandust tarvitab juhatus kogu kasuks oma parema äranägemise järele kogu eelarves, kodukorras ja selles põhikirjas ettenähtud alustel ja piirides.

RT 1927, 112.

§ 57. Kogu vallasvara kohta peetakse üksikasjalised nimekirjad igal majanduse alal eraldi.

Kogu arvepidamist peetakse kodukorras väljatöötatud raamatute järele.

Aruande-aasta loetakse 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini.

RT 1927, 112.

§ 58. Hiljemalt 15. veebruariks annab juhatus revisjonikomisjonile möödunud aasta tegevuse aruande läbivaatamiseks ja revideerimiseks.

Revisjonikomisjoni poolt läbivaadatud aruande esitab juhatus ühes revisjonikomisjoni märkustega ja oma seletustega üldkoosolekule.

RT 1927, 112.

§ 59. Ohvitseridekogu liige vastutab tema kätte usaldatud kogu varanduse, kui teenistuse alal tema kätte usaldatud riigivaranduse eest.

RT 1927, 112.

§ 60. Ohvitseridekogu võlad ja muud kohustused ei pea tõusma kogusummas üle kogu kõigi tegevliikmete ühe kuu palga summa.

Erakorralistel juhtumitel Sõjainistri abi võib teha erandeid selle paragrahvi nõudmisest.

RT 1927, 112.

§ 61. Kogud on kohustatud esitama sõjaväeringkonna ülema kaudu diviisiülemale iga kolme kuu järele aruanded kogu võlgade ja kohustuste kohta.

RT 1927, 112: RT 1936, 49, 397.

§ 62. Diviisiülem valvab § 60 tähendatud nõudmise täitmise järele ja, kui kogu võlad ja muud

kohustused kogusummas selle piiri ületavad, paneb tema väeosaülema kaudu kogule ette tarvitusele võtta abinõusid kogu võlgade ja kohustuste vähendamiseks.

RT 1927, 112.

5. peatükk.

Kogu asutised.

§ 63. Kogu eesmärkide saavutamiseks asutatakse vastavalt majanduslikkudele oludele kasiinod söögi- ja lugemistubadega, spordiväljad ja saalid ühes spordiabinõudega, raamatukogud ja muud kogu eesmärkide saavutamiseks vajalikud ettevõtted ja tarbekorral laenu- ja hoiukassad.

Laenu- ja hoiukassad teotsevad Sõjaministri poolt kinnitatud põhikirja alusel.

RT 1927, 112; RT 1929, 89, 538.

§ 64. Raamatukogu juhatamise ja tarvitamise kord määratakse kindlaks kodukorras.

Kogu raamatukogu täiendatakse juhatuse valiku järele.

RT 1927, 112.

§ 65. Kogu liikmetele hea ja odava eine võimaldamiseks võib kogu asutada alalisi või ajutisi einelaudu.

Einelauas on lubatud võlgu anda ainult sööki, kusjuures krediidi suurus kodukorras kindlaks määratakse.

RT 1927, 112.

§ 66. Ohvitseridekogude einelauad, kus ohvitserid ise maja peavad, ilma eraisikule välja rentimata, ei kuulu ärimaksu alla riigi ja omavalitsuste kasuks.

RT 1927, 112.

§ 67. Ohvitseridekogudele on keelatud asutada ettevõtteid, mis ärilise riisikoga ähvardavad ja ohvitseridekogu eesmärkide teostamisega otsekohe seotud ei ole.

RT 1927, 112,

Mitme kogu ühised ettevõtted.

§ 68. Ühte garnisoni või diviisi kuuluvate väeosade või asutiste kogud võivad ühiselt asutada einelaua, kasiino ja muid kogule lubatud ettevõtteid.

Sarnase ühise ettevõtte asutamise otsustavad vastavad kogud eraldi.

RT 1927, 112.

§ 69. Kui kogud põhimõtteliselt on otsustanud asutada ühise ettevõtte, valib iga kogu kaks tegevliiget ühisesse komisjoni, kes töötab välja ühise ettevõtte kodukorra. Komisjoni esimeheks on aastmes vanem ohvitser.

Ühise ettevõtte kodukord peab määrama kindlaks ettevõtte juhtimise, revisjoni ja aruandmise korra, ettevõtte kasutamise üksikute kogude ja liikmete poolt, iga kogu ainelise toetuse ettevõttele, kasu või puudujääkide jaotamise kogude vahel ja ettevõtete likvideerimise korra. Peale selle kodukord võib sisaldada veel teisi juhatusi vastavalt kohalikkudele oludele.

Kodukorra vastuvõtmiseks kutsutakse kokku kõikide asjaosaliste kogude ühine koosolek, mille avab nimetatud kogude juhatuste esimeestest aastmes vanem esimees ja mis on otsusevõimeline, kui on koos igast kogust vähemalt pool kogu nimekirjas olevatest tegevliikmetest. Kodukord võetakse vastu lihthältenamusega.

Ülema, kes asjaosaliste kogude ühise koosoleku kokku kutsub, ettevõtte kodukorra kinnitab ning ettevõtte suhtes väeosaülema õigused ja kohused omab, määrab diviisiülema või juhul, kui kogud kuuluvad mitmesse diviisi — Sõjaministri abi.

RT 1927, 112 ; RT 1933, 37, 287.

§ 70. Ühise ettevõtte asutamise otsuse ja ettevõtte kodukorra kinnitab ja avaldab käskkirjas eelmise (69) paragrahvi põhjal määratud ülem pärast kodukorra vastuvõtmist kogude ühise koosoleku poolt ja Keskkoogu juhatuse arvamise ärakuulamist. Kodukord astub jõusse avaldamisega käskkirjas.

RT 1927, 112 ; RT 1933, 37, 287,

§ 71. Ühise ettevõtte asjus nõuab ja tema vastu esitatud nõudmistes kostab ühise ettevõtte juhatus, kuid ühise ettevõtte võlgade eest on iga ühinenud kogu täiel määral vastutav terve oma varandustega ja sissetulekutega.

RT 1927, 112.

7. peatükk.

Kogu tegevus.

§ 72. Kogu ruumid on ohvitseride koondumise ning üld- ja sõjateaduslike loengute, sportlike harjutuste, taktikaliste ülesannete üldiste lahendamiste jne. korraldamise kohaks.

Kogu ruumides on lubatud igasugused seltskondlikud mängud, välja arvatud hasartmängud, kusjuures kogul on õigus mängude tarvitamise eest maksu võtta.

Mängude tarvitamise aeg ja maksud nende pealt määratakse kindlaks kodukorras.

RT 1927, 112.

§ 73. Seltskonnaga läbikäimise arendamiseks ja liikmete omavaheliseks lähenemiseks korraldab kogu oma ruumides mitmesuguseid seltskondlike meelelahutusi (ballid, muusikaõhtud jne.) ning pidusööke (bankette).

Igasuguste meelelahutuste korraldamise, mis seotud rahaliste kuludega, otsustab üldkoosolek, kusjuures rahaline osavõtmine kõigile alalolevatele liikmetele on sunduslik, kui otsus on tehtud koosolekul $\frac{2}{3}$ häältega ning väeosaülema poolt kinnitatud. Selle juures ei või sarnaste juhtumiste puhul iga üksiku liikme osamaks aasta jooksul tõusta üle 5% tema aastapalgast.

RT 1927, 112.

§ 74. Kui kogu poolt korraldatavatel etendustel ja muusikaõhtutel maksu eest külalistel osavõtmine lubatud, on kogu juhatus kohustatud täitma kõik seaduslikud nõuded, mis on üldiselt maksuma pandud maksuliste koduste etenduste ja kontsertide korraldamise kohta.

RT 1927, 112.

Kogu tegevuse lõpetamine.

§ 75. Kogu lõpetab oma tegevuse väeosa likvideerimise korral. Liitunud väeosade ja asutiste kogu lõpetab oma tegevuse viimase kui ühe liitunud väeosa ja asutise likvideerimise korral.

Juhtumisel, kui väeosa koosseisu vähenemise või liitunud väeosadest ja asutistest mõne väeosa või asutise likvideerimise tõttu kogu tegevliikmete arv alla 10 langeb, on diviisi või sellele vastaval ülemal õigus esineda kogu tegevuse lõpetamise ettepanekuga, mille otsustab Sõjainistri abi.

Kogu likvideerimist ja varanduste hindamist toimetas diviisi või sellele vastava ülema poolt määratud likvideerimiskomisjon, kuhu kuuluvad: esimees ja kaks liiget — diviisiülema nimetamisel ja kaks liiget — likvideeritava kogu esindajat — kogu juhatuse ettepanekul. Juhtumil, kui likvideeritava kogu ülejääv varandus tuleb üle anda Keskkogule (§ 76 p. 4), kutsutakse likvideerimiskomisjonist liikmena osa võtma ka Keskkogu esindaja, kelle määrab Keskkogu juhatus.

RT 1927, 112.

§ 76. Likvideerimiskomisjon on kohustatud lõpetama kogu jooksvad tehingud, sisse nõudma võlad, välja kutsuma võlauskujad, tarbekorral võõrandama likvideeritava kogu varandused ja rahuldama võlauskujaid.

Kui kogu varanduste realiseerimisest saadud summadest kõigi võlgade katteks ei jätku, siis tasuvad ülejäänud osa võlgadest likvideeritava kogu need tegevliikmed, kes väeosa likvideerimise või ümbermoodustamise päeval väeosa nimekirjas seisid, proportsionaalselt nende palgale.

Varandus, mis kogu likvideerimisel üle jääb, antakse üle:

- 1) väeosa liitumise korra allüksusena teise väeosaga — selle väeosa ohvitseridekogule;
- 2) väeosa jaotamise korral allüksustena mitme väeosa vahel, samuti liidetud kogu jaotamise korral — jaotamise tagajärjel tekkinud ohvitseridekogu-

dele, kusjuures raha jaotatakse proportsionaalselt uutesse kogudesse ülejäänud endise kogu tegevliikmete ja väeosas teeninud toetajate liikmete palgale, muu varandus — endise väeosa või liidetud ohvitseridekogu üldkoosoleku otsuse kohaselt;

- 3) likvideeritud väeosa asemele samal ajal uue väeosa asutamise puhul — selle uue väeosa ohvitseridekogule, kui selles väeosas ohvitseridekogu asutatakse;
- 4) väeosa täieliku likvideerimise korral — Keskkogule.

Kogu likvideerimise aktid ja kogu kirjavahetus antakse Sõjaministeeriumi Arhiivi.

RT 1927, 112.

III OSA.

KESKKOGU.

1. peatükk.

Keskkogu ülesanded ja koosseis.

§ 77. Keskkogu ülesanded on üldiselt samad, nagu väeosakogude ülesanded.

Peale selle Keskkogu:

- 1) esindab Vabariigi ohvitserkonda;
- 2) ühtlustab kõikide väeosakogude tegevust;
- 3) annab üldiseid juhatusi väeosakogudele sise- elu korraldamiseks ning valvab selle järele, et väeosakogud edukalt ja seaduslikult täidaksid nende peale pandud ülesandeid;
- 4) otsib abinõusid väeosakogude tegevuse arendamiseks ja hõlbustamiseks ning sel alal tekkivate raskuste kõrvaldamiseks;
- 5) arutab kõiki ohvitseridekogude elusse puutuvaid üldisi küsimusi;
- 6) annab toetust abiandmiskapitalist: a) tegev- ja toetajatele liikmetele ja nende perekondadele; b) enne põhikirja käesoleva muudatuse maksma-

hakkamist surnud endiste tegev- ja toetajate liikmete perekondadele; c) erakorralistel juhtudel ka endistele tegev- ja toetajatele liikmetele ning nende perekondadele.

Perekonnaks käesoleva paragrahvi järgi loetakse naine, lapsed ja vanemad.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 78. Keskkogu liikmed on: 1) auliikmed, 2) tegevliikmed ja 3) toetajad liikmed.

RT 1927, 112.

§ 79. Auliikmeks võib valida tegelikus sõjaväeteenistuses mitteseisvaid isikuid, kellel on iseäralised kasulikud teened Vabariigi, tema sõjaväe või eriti ohvitserkonna ees. Auliikmeid valib Keskkogu üldkoosolek juhatuse ettepanekul.

Keskkogu auliikmetel on toetajate liikmete õigused kõikides väeosakogudes, kusjuures väeosakogudel ei ole õigust neile määrata liikme- või teisi makse.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 80. Tegevliikmeteks on kõikide väeosakogude, Piirivalve Ohvitseridekogu ja Kaitseliidu Ohvitseridekogu tegevliikmed ning kõik need väeosäülemad, vastavatel ja kõrgematel ametikohtadel teenivad ohvitserid tegelikus sõjaväeteenistuses, kes ei ole tegevliikmeteks üheski väeosa (Piirivalve, Kaitseliidu) ohvitseridekogus.

Väeosäülemast kõrgematel ametikohtadel teenivad ohvitserid tegelikus sõjaväeteenistuses, kes ei ole tegevliikmeteks üheski väeosa (Piirivalve, Kaitseliidu) ohvitseridekogus, maksavad liikmemaksu sellele ohvitseridekogule, mille nad valivad selleks.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 81. Toetajateks liikmeteks on kõik ohvitseridekogude toetajad liikmed. Peale selle Keskkogu juhatuse kodukorra juhtnõõride alusel võib võtta vastu toetajateks liikmeteks teistes ametkondades teenivaid ohvitseri, tagavaraväes ja erus olevaid ohvitseri ja sõjaväeametnikke ning erilistel juhtudel ka eraisikuid.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 82. Alalisteks külalisteks on ohvitseride ja sõjaväeametnikkude perekonnaliikmed. Tegelikult sõjaväe-teenistuses olevatel välisriikide ohvitseridel, kes Eesti Vabariigis ametlikult viibivad, on alaliste külaliste õigused. Peale selle võib Keskkogu juhatus kodukorra juhtnõuete alusel alaliseks külaliseks vastu võtta iga isikut, kes Keskkogu toetab ja kogu põhimõtteid pooldab.

RT 1927, 112.

§ 83. Toetajatel liikmetel on õigus osa võtta kogu elust ühistel alustel tegevliikmetega, välja arvatud need õigused, mis selles põhikirjas ja kodukorras eriti ainult tegevliikmete kohta ette nähtud.

RT 1927, 112.

§ 84. Alalised külalised võivad kogu ruumidesse ilmuda ja seal viibida kodukorras kindlaks määratud ajal ning tingimustel.

RT 1927, 112.

§ 85. Alalised külalised, samuti ka Keskkogu poolt vastu võetud toetajad liikmed, kes kogu eesmärkide vastu töötavad, oma tegevusega kogu au ja väärilikkust võivad riivata, või kogu määrusi ja kodukorda ei täida, heidetakse juhatus otsusel Keskkogust välja.

Igast sarnasest juhusest teatab kogu juhatus väe- osakogudele ja kannab ette Sõjainistri abile ning annab aru lähemale Keskkogu üldkoosolekule.

RT 1927, 112.

§ 86. Tegevliikmele ja sõjaväes teenivale toetajale liikmele, kes end korduvalt kogu eesmärkide vastaselt üleval peab, on Keskkogu juhatusel õigus ajutiselt ära keelata Keskkogu asutisi ja ruume kasutada.

Igast sarnasest juhusest teatab Keskkogu juhatus pärast kinnitamist Sõjainistri abi poolt vastavale väe- osakogule ja annab aru järgmisele üldkoosolekule.

RT 1927, 112.

§ 86¹. Väeosaülemate, vastavatel ja kõrgematel ametikohtadel teenivad ohvitserid tegelikus sõjaväe-teenistuses ning väeosaülema või suuremate õigustega kaitseliidu pealikud-ohvitserid, kes soovivad abielluda,

on kohustatud ette kandma sellest oma vahetule ülemale alalise teenistuskoha järgi. Viimasel on õigus nõuda andmeid abielluda soovija tulevase abikaasa kohta.

Leiab vahetu ülem, et kavatsetav abielu võib ähvardada ohvitserkonna väärilikkust ja au või takistada ohvitseri enese edaspidist seltskondlikku või sõjalist arenemist, siis ta teatab selle oma arvamise abielluda soovijale ohvitserile ja hoiatab teda soovimata abielu tagajärgede eest.

Astub ohvitser hoiatusest hoolimata siiski abiellu, siis vahetu ülem teatab juhtumisest Keskkogu juhatusele. Viimane võib hoiatusest hoolimata abiellunud ohvitseri abikaasat Keskkogu alatiste külaliste nimekirja mitte võtta ja temale ära keelata Keskkogu ja väeosakogude elust osavõtmise.

Selles paragrahvis ettenähtud toimetused ja selle andmed hoitakse täies saladuses.

RT 1933, 37, 287.

2. peatükk.

Keskkogu organid.

§ 87. Keskkogu organiteks on: 1) üldkoosolek, 2) juhatus, 3) revisjonikomisjon ja 4) majavanem.

Üldkoosolek võib tarbekorral asutada Keskkogu juurde selles põhikirjas eriti ettenägemata ametikohti ja ära määrata nende ülesandeid, õigusi ja kohuseid põhikirja ja kodukorra alusel.

RT 1927, 112.

1. Üldkoosolek.

§ 88. Üldkoosoleku ülesandeks on:

- 1) juhatuse, revisjonikomisjoni ja muude Keskkogu liikmetest ametisikute valimine ja ametist vabastamine;
- 2) aasta-aruannete ja eelarvete läbivaatamine ja kinnitamine;
- 3) kogu auliikmete vastuvõtmine, nende nimekirjast mahakustutamine;

- 4) kaebuste läbivaatamine juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmete ja muude Keskkogu valitud ametisikute tegevuse kohta ja nende, välja arvatud majavanema, vastutuselevõtmine ja ametist tagandamine ;
- 5) Vabariigi Ohvitseride Keskkogu kodukorra ning muude Keskkogu tegevusse puutuvate üldiste määruste kinnitamine ;
- 6) selles põhikirjas ettenägemata, kuid tarvilikkude ametikohtade asutamine Keskkogu juurde ja erikomisjonide valimine :
- 7) ohvitseridekogude elusse puutuvate üldiste küsimuste arutamine ja nende küsimuste kohta seisukoha võtmine.

RT 1927, 112.

§ 89. Keskkogu üldkoosolekust võtavad osa otsustava hääleõigusega :

- 1) Keskkogu juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmed ;
- 2) väeosajätkemate, vastavatel ja kõrgematel ametikohtadel teenivatest ohvitseridest, kes ei ole tegevliikmeks üheski väeosakogus :
 - a) diviisijätkemate, vastavatel ja kõrgematel ametikohtadel teenivatest ohvitseridest — 50% nimetatud ohvitseride eneste valikul ;
 - b) madalamatel ametikohtadel teenivatest ohvitseridest — 25% nimetatud ohvitseride eneste valikul ;
- 3) väeosakogude esindajad (§ 90).

Punktis 2 tähendatud valimisi korraldab Sõjaministri abi.

Punktis 3 tähendatud väeosakogude esindajateks võivad olla ainult kogude juhatuste liikmed ja nende kandidaadid, keda ei ole eemaldanud Keskkogu. Nimeetatud esindajad valib kogu juhatus.

Üldkoosolekust osavõtmine kõigile hääleõiguslikkudele isikutele (p. p. 1, 2 ja 3) on sunduslik. Üldkoosolekust osa võtma nad saadetakse kui ametialalisele lähetamisele.

Üldkoosolek on otsusevõimeline, kui on koos vähemalt pool eelpooltähendatud hääleõiguslikkudest isikutest.

RT 1927, 112 ; RT 1933, 37, 287.

§ 90. Kogu saadab ühe esindaja — kui kogus on kuni 25 tegevliiget; kaks esindajat — kui kogus on 26—50 tegevliiget; kolm esindajat — kui kogus on 51—75 tegevliiget, ja neli esindajat — kui kogus on üle 75 tegevliikme.

RT 1927, 112.

§ 91. Üldkoosolek on korraline või erakorraline. Korraline üldkoosolek on aastaaruande läbivaatamiseks ja eelarve kinnitamiseks ning juhatuse ja reisjonikomisjoni valimiseks. Korralisel koosolekul võib ka muid jooksvaid küsimusi arutada.

Erakorralisi koosolekuid kutsutakse kokku Keskkogu juhatuse, revisjonikomisjoni, $\frac{1}{3}$ kogude või Sõjainistri abi algatusel.

RT 1927, 112.

§ 92. Üldkoosoleku päevakorra seab kokku juhatus.

Üldkoosoleku aeg, koht ja päevakord määratakse kindlaks Keskkogu juhatuse ettepanekul Sõjainistri abi poolt ja avaldatakse Sõjainistri käskkirjas.

Üldkoosoleku kokkukutsumisest antakse väeosakogudele vähemalt kaks nädalat varem teada.

RT 1927, 112.

§ 93. Kui ohvitseridekogude juhatused soovivad mõne küsimuse üldkoosoleku päevakorda võtmist, siis peavad nemad seda Keskkogu juhatusele teatama mitte hiljem kui 15. veebruariks.

RT 1927, 112.

§ 94. Üldkoosoleku avab juhatuse esimees, mille järele koosolekjuhataja ja protokollikirjutaja valitakse.

RT 1927, 112.

§ 95. Üldkoosolekust osavõtjatel ei ole õigust ilma juhataja teadmiseta enne koosoleku lõppu koosolekult lahkuda.

Kogu esindajal ei ole õigust oma hääleõigust edasi anda.

RT 1927, 112.

§ 96. Koosolekujuhataja valvab korra järele, loeb hääli, vaatab, et arutusele tuleksid ainult küsimused, mis päevakorda võetud, lõpetab mõtteavaldused, mis päevakorrast kõrvale lähevad, ja kannab üldkoosoleku otsused Sõjaministri abile ette.

RT 1927, 112.

§ 97. Otsused tehakse lahtisel hääletamisel.

Kinnist hääletamist tarvitatakse:

- 1) juhatuse, revisjonikomisjoni ja muude ametisikute valimisel, tagandamisel ja vastutuselevõtmisel;
- 2) auliikmete vastuvõtmisel ja nimekirjast kustutamisel;
- 3) kui kinnist hääletamist nõuab $\frac{1}{3}$ üldkoosalekust osavõtvatest esindajatest.

RT 1927, 112.

§ 98. Otsused tehakse liht-häälteenamusega.

Erandina üldreeglist nõutakse $\frac{2}{3}$ koosolekust osavõtivate esindajate häälest järgmiste otsuste tegemiseks:

- 1) auliikmete nimekirjast kustutamiseks;
- 2) juhatuse või revisjonikomisjoni liikmete eemaldamiseks või vastutuselevõtmiseks;
- 3) kinnisvara omandamiseks, pantimiseks võõrandamiseks ja laenu tegemiseks;
- 4) tähtsamate majanduslikkude küsimuste otsutamiseks, mis kodukorras eriti tähendatud.

Üldkoosoleku otsused kinnitab Sõjaministri abi, mille järele need jõusse astuvad.

RT 1927, 112.

2. Juhatus.

§ 99. Juhatus esindab Keskkogu ja teostab kogu eesmärges selle põhikirja ja kodukorra alusel üldkoosoleku järelevalve all.

Juhatus ülesandeks on eriti:

- 1) aruanne ja eelarve koostamine ja üldkoosolekule esitamine;
- 2) Keskkogu varanduste valitsemine;

- 3) jooksvate majandusliikude küsimuste otsustamine põhikirja, eelarve ja üldkoosoleku juhtnõuete piirides;
 - 4) lepingute ja tehingute sõlmimine ja volituste andmine Keskkogu nimel;
 - 5) igasuguste nõudmistele esitamise otsustamine Keskkogu poolt kohtus, vaatamata nõudesummale;
 - 6) kogu tegevusse puutuvate üldiste juhtnõuete ja määruste kavade koostamine ja üldkoosolekule vastuvõtmiseks esitamine;
 - 7) kogu summade, raamatu- ja arvepidamise revideerimine vähemalt üks kord kolme kuu jooksul;
 - 8) korra järele valvamine kogu sisemises elus, eriti et liikmed ja külalised täidaksid kogu elusse puutuvaid määrusi;
 - 9) väeosakogude tegevuse üldise arenemise eest hoolitsemine, nende tegevuse arenemist takistavate üldiste raskuste kõrvaldamiseks abinõude otsimine ja juhatuse andmine kogude tegevuse ühtlustamiseks ja edukuse tõstmiseks;
 - 10) ettepanekute esitamine Sõjainistri abile neis üldistes kogudesse puutuvates küsimustes, mis Keskkogu ise ei saa lahendada;
 - 11) Keskkogu ametnikkude ja teenijate peale tõstetud kaebuste läbivaatamine ja lahendamine oma võimu piirides;
 - 12) Keskkogu majavanema kandidaadi valimine ja esitamine kohale määramiseks, ametist eemaldamiseks ja vabastamiseks;
 - 13) abiandmiskapitali valitsemine ja sellest toetuse määramine kapitali kodukorras ettenähtud alustel;
- RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 100. Keskkogu juhatusel on õigus eriti:

- 1) nõuda väeosakogudelt aru küsimustes, mis puutuvad kogude tegevuse ühtlustamisse ja kooskõlastamisse;
- 2) nõuda väeosakogudelt andmeid nende liikmete ja külaliste kohta, samuti nende varanduste valitsemise ja seisukorra kohta;
- 3) nõuda väeosakogu juhatuse ümbervalimist, juhtumisel, kui juhatuse oma kohustusi teiste kogude

ja Keskkogu vastu meeletuletuste peale vaatamata ei täida või lohakalt täidab.

RT 1927, 112.

§ 101. Eelmise paragrahvi (100) punkt 3 tähendatud juhtumisel kutsub väeosaülem Sõjaministri abi ettepanekul kokku väeosakogu üldkoosoleku Keskkogu juhatuse nõudmise otsustamiseks.

RT 1927, 112.

§ 102. Keskkogu juhatus ja kaks juhatuseliikme kandidaati valitakse ametisse üldkoosoleku poolt tegevliikmete seast.

Juhatusse kuuluvad: esimees, abiesimees, sekretär, abisekretär, laekahoidja, abilaekahoidja ja ametita liige.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 103. Juhatusse valitakse vähemalt neli vanemohvitseri. Üks juhatuseliige ja kandidaat peavad olema vähemalt kapteni (vanemleitnandi) auastmes.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 104. Juhatuse esimees ja tema abi valitakse eraldi, kusjuures üks neist peab olema ohvitser, kelle alaline elukoht on Tallinnas. Teised juhatuseliikmed ja kandidaadid valitakse üheskoos, kusjuures ohvitserid, kes said vähem hääli üldises järjekorras, jäävad kandidaatideks.

Võrdse arvu hääli saanud valitakse ümber.

Juhatuse sekretäri, abisekretäri, laekahoidja ja abilaekahoidja valitud liikmete hulgast määrab juhatus ise.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287,

§ 105. Juhatus ja juhatuseliikme kandidaadid loetakse ametisse valituks kaheks aastaks.

Juhatusest esimesel aastal langevad välja viis liiget liisu läbi, pärast seda igal aastal — kaks liiget vanaduse järgi ja kolm liiget liisu läbi.

Validalaskmisest võivad keelduda ainult juhatuses samal aastal väljalangenud liikmed.

Valitud astuvad ametisse pärast valimiste tagajärgede avaldamist Sõjaministri käskkirjas.

RT 1927, 112. RT 1933, 37, 287.

§ 106. Valimised kinnitab Sõjaministri abi ja valimiste tulemused avaldadakse Sõjaministri käskkirjas.

RT 1927, 112.

§ 107. Juhatus on otsusevõimne, kui vähemalt esimees või abiesimees ja kaks liiget koos on.

Juhatus otsused tehakse lahtisel hääletamisel liht-häälteenamusega. Kui hääled pooleks lähevad, annab esimehe hääle ülekaalu.

Juhatus otsused kantakse protokollis.

RT 1927, 112.

§ 107¹. Keskkogu juhatuseliikmed ja nende kandidaadid saadetakse Keskkogu juhatus esimehe nõudmisel juhatus koosolekutest osa võtma kui ametialalisele lähetamisele.

RT 1933, 93, 678.

3. Revisjonikomisjon.

§ 108. Keskkogu majapidamise revideerimiseks valib üldkoosolek samadel alustel kui väeosakogu revisjonikomisjoni, kes tegutseb selles põhikirjas §§ 44 kuni 46 ettenähtud alustel ja korras.

Revisjonikomisjon kannab oma otsused protokollis ning esitab need Sõjaministri abile ja üldkoosolekule.

RT 1927, 112.

§ 108¹. Keskkogu revisjonikomisjoni liikmed ja nende kandidaadid saadetakse Keskkogu revisjonikomisjoni esimehe nõudmisel revisjonikomisjoni koosolekutest osa võtma kui ametialalisele lähetamisele.

RT 1933, 93, 678.

4. Majavanem:

§ 109. Keskkogul on majavanem, keda ametisse määratakse ja ametist vabastatakse üldistel alustel Ohvitseride teenistuskäigu seadluse korras selle põhikirja § 99 ettenähtud erandiga.

Majavanema tegevuse piirid ja kord on ette nähtud §§ 47 ja 48.

RT 1927, 112.

3. peatükk.

Keskkogu varandus ja arvepidamine.

§ 110. Keskkogu saab oma sissetulekuid üldiselt samadest allikatest, nagu väeosakogu.

RT 1927, 112.

§ 111. Tallinna Garnisoni kuuluvate väeosade kogud maksavad Keskkogule liikmemaksuna ühe veerandi, teised kogud — ühe kaheksandiku nende poolt oma liikmetelt võetud liikmemaksust.

Abiandmiskapitali heaks kogu liikmetelt kinnipeetud lisamaksu (§ 50¹) väeosakogud saadavad tervelt Keskkogu juhatuse käsutusse.

RT 1927, 112; RT 1933, 37, 287.

§ 111¹. Abiandmiskapital moodustatakse:

- 1) annetustest;
- 2) paragrahv 50¹ järgi väeosakogudelt ning Piirivalve ja Kaitseliidu Ohvitseridekogudelt saadavatest summadest;
- 3) pidude, korjanduste ja muudest sissetulekutest.

RT 1933, 37, 287.

§ 112. Keskkogu varanduse, arvepidamise ja eriti tema ettevõtete ja asutiste, samuti meelelahutuste kohta käsitatakse selles põhikirjas §§ 49—67 ja 72 ettenähtud reeglid, kusjuures väeosasülemale määratud kohuseid täidab Keskkogus Sõjainistri abi.

RT 1927, 112.

4. peatükk.

Keskkogu tegevuse lõpetamine.

§ 113. Keskkogu võib oma tegevust lõpetada või katkestada ainult Vabariigi Valitsuse otsuse põhjal.

Likvideerimiskomisjoni määrab Vabariigi Valitsus. Sõjaajal võib Sõjavägede Ülemjuhataja Keskkogu tegevuse ajutiselt seisma panna.

RT 1927, 112.

§ 114. Keskkogu likvideerimise korral läheb tema varanduse ülejääk üle Riigi kasuks.

Likvideerimise aktid ja dokumendid hoitakse alal Sõjaministeeriumi Arhiivis üldistel alustel.

RT 1927, 112.

IV OSA.

PÕHIKIRJA MAKSMAHAKKAMINE.

§ 115. 1869 a. S. S. K. XX raamat (II väljaanne) § 2 lisa ja Sõjaministri päevakäsuga nr. 192 — 21. märtsist 1921 a. maksmapandud Vabariigi ohvitseridekogude ja Keskkogu põhikiri kaotavad maksvuse.

RT 1927, 112.

§ 116. Seni asutatud ohvitseridekogud ja Keskkogu tegutsevad edasi käesoleva põhikirja alusel.

RT 1927, 112.

§ 117. Käesolev põhikiri hakkab maksma 1. jaanuarist 1928. a.

RT 1927, 112.

Riigivanem J. Teemant.

Sõjaminister kindralstaabi
kindral-majoor N. Reek.

Riigisekretär K. Terras.

Vabariigi ohvitseride keskkogu üldkoosoleku poolt
29. aprillil 1933 a. vastu võetud

VABARIIGI OHVITSERIDEKOGUDE TAGA- VARAVÄE OHVITSERIDE SEKTSIOONI KODUKORD.

Alus: Vabariigi ohvitseridekogude põhikirja § 20¹
(RT 37—1933).

1. Sektsioonid.

§ 1. Tagavaraväe ohvitseride sektsioonid asutatakse väeosade ohvitseridekogude juure.

§ 2. Sektsioonide ülesandeks on ohvitseridekogude avitamine Vabariigi tagavaraväe ohvitseride koondamisel ja liitmisel ühemeelseks kaitseväelaste pereks alalise kaitseväe ohvitseridega, nende sõjalisel arendamisel ja kasvatamisel ning nende majandusliku omaabi korraldamisel.

§ 3. Käesolevas kodukorras mõeldakse tagavaraväe ohvitseride all reservväe-, maakaitseväe- ja eru-ohvitserid. Tagavaraväe ohvitseride kohta käivad määrused kohaldatakse ka tag. kaitseväeametnikkude, sõjaaegsete kaitseväeametnikkude, kaitseväeametniku asetäitjate, ohvitseri asetäitjate ja ohvitseride ametkottadele sõja puhuks arvelolevate sanit. ja vet. arstide ja farmatsöitide kohta.

§ 4. Sektsiooni liikmeteks on ohvitseridekogu toetavliikmeteks vastuvõetud tagavaraväe ohvitserid.

Pärast sektsiooni asutamist toetavliikmeid tagavaraväe ohvitseride hulgast ohvitseridekogu juhatus võtab vastu sektsiooni juhatuse ettepanekul.

§ 5. Sektsioonidesse kuuluvad § 4. tähendatud tagavaraväe ohvitserid territoriaalselt, vastavalt väeosade ohvitseridekogudele.

Kui ühes linnas on mitme väeliigi ohvitseridekogud, siis tagavaraväe ohvitserid võivad kuuluda sektsioonidesse ka väeliikide kaupa.

Sektsioonid võivad jaguneda tegevuse hõlpsamaks korraldamiseks territoriaalselt allsektsioonideks.

Tagavaraväe ohvitserid jaotatakse sektsioonidesse ja allsektsioonidesse, arvestades nende soove.

Vajalikke juhtnõõride sektsioonide asutamise ja korraldamise alal annab Vabariigi ohvitseride keskkogu juhatus.

§ 5 täiendatakse järgmise lõiguga :

Ühe väeosa ohvitseridekogu juurde võib tingitult territoriaalsusest ja väeliiksusest moodustada ka mitu iseseisvat sektsiooni.

Km. ksk. nr. 109, 16. 05. 34. a.

§ 6. Sektsioon asutatakse ohvitseridekogu toetavliikmete tagavaraväe ohvitseride algatusel, mille teostamisele aitab kaasa ohvitseridekogu juhatus.

§ 7. Sektsiooni organiteks on tema üldkoosolek ja juhatus.

Üldkoosolek ja juhatus võivad tarbekorral juure asutada üksikute tegevusealade juhtimiseks ja küsimuste lahendamiseks komisjone.

§ 8. Üldkoosoleku ülesanneteks on sektsiooni juhatuse ja komisjonide valimine, juhatuse poolt esitatud tegevusekava, eelarve, tegevusearuande ja kassaaruande läbivaatamine ja vastuvõtmine, tagavaraväe ohvitseridesse puutuvate küsimuste arutamine ja käesoleva kodukorra täiendamiseks ettepanekute tegemine.

§ 9. Üldkoosolekud on korralised ja erakorralised.

Korraline koosolek peetakse üks kord aastas veebruarikuu kestel sektsiooni juhatuse valimiseks, tegevuse- ja kassaaruannete, tegevusekava ja eelarve läbivaatamiseks ja vastuvõtmiseks. Peale selle võib ka jooksvaid küsimusi arutada. Erakorralisi koosolekuid peetakse tarviduse järgi sektsiooni juhatuse, sektsiooni ühe neljandiku liikmete, või ohvitseridekogu juhatuse algatusel.

Peale selle võivad tagavaraväe ohvitserid kui toetavliikmed sõnaõigusega osa võtta ohvitseridekogu koosolekustest ohvitseridekogu põhikirja ja kodukorra alusel.

Sektsiooni juhatus koostab üldkoosoleku päevakorra, määrab koosoleku koha ja aja. Soovitav on korraldada sektsiooni üldkoosolek ühel päeval ohvitseridekogu koosolekuga, et võimaldada tema liikmetele osavõttu mõlemast koosolekust.

Koosolekukutsed saadetakse laiali vähemalt 10 päeva enne koosolekut.

§ 10. Üldkoosolek on otsusevõimeline, kui on koos vähemalt $\frac{1}{3}$ sektsiooni liikmeist.

Kui määratud kellaajaks ei tule kokku vajalik arv esindajaid, siis peetakse poole tunni möödumisel sama päevakorraga uus koosolek, mis on otsusevõimeline kokkutulnud liikmete arvule vaatamata.

§ 11. Üldkoosolekust võivad osa võtta peale sektsiooni liikmete hääle- ja sõnaõigusega väeosaülem, ohvitseridekogu juhatus ja revisjonikomisjoni esimees ning sõnaõigusega kõik ohvitseridekogu tegevliikmed.

§ 12. Üldkoosoleku avab sektsiooni juhatuse esimees, mille järele valitakse koosoleku juhataja ja protokollikirjutaja. Sektsiooni asutamise koosoleku avab ohvitseridekogu esimees.

§ 13. Üldkoosoleku otsused protokollitakse ning need astuvad jõusse pärast nende kinnitamist väeosaülemalt. Protokollis ühes ohvitseridekogu juhatuse seisukohtadega kannab ette koosoleku juhataja.

§ 14. Sektsiooni juhatuse ülesanneteks on sektsiooni tegevusekava, eelarve, tegevuse- ja kassaaruannete koostamine ja nende esitamine üldkoosolekule, sektsiooni tegevuse juhtimine vastavalt üldkoosoleku ja ohvitseridekogu juhatuse poolt ülesseatud põhimõtetele ja antud juhenditele, allsektsioonide ja komisjonide tegevuse juhtimine, küsimuste esitamine lahendamiseks üldkoosolekule, ettepanekute tegemine ohvitseridekogu

juhatusesele, sektsiooni asjaajamine, esindajate määramine kesksektsiooni koosolekule ja sektsioonile sissetulekute nõutamine lisaks liikmerahale.

§ 15. Sektsiooni juhatus koosneb esimehest, abiesimehest, sekretärist ja laekahoidjast. Juhatuseliikmetele valitakse kaks kandidaati.

Juhatusese esimees ja abiesimees valitakse kumbki eraldi, kusjuures valituks loetakse kõige rohkem hääli saanud liige.

Teised juhatuseliikmed ja juhatuseliikme kandidaadid valitakse üheskoos, kusjuures valituks loetakse häälte enamuse järjekorras: 2 esimest — juhatuseliikmeteks, 2 järgmist — juhatuseliikme kandidaatideks.

Võrdse arvu hääli saanud valitakse ümber.

Sekretäri ja laekahoidja ametid kahe juhatuseliikme vahel jagab juhatus.

Juhatusese langevad välja igal aastal üks liige vanaduse järgi ja kaks liiget liisu läbi.

§ 15 täiendatakse järgmise lõiguga:

Juhatuseliikmed ja juhatuseliikme kandidaadid valitakse ametisse kaheks aastaks.

Km. ksk. 109, 16. 5. 34.

§ 16. Juhatus on otsusevõimeline, kui on koos vähemalt kolm liiget, nende hulgas esimees või tema abi. Juhatusese koosolekutest võib hääle- ja sõnaõigusega osa võtta ohvitseridekogu juhatusese esindaja. Koosoleku aeg- ja koht tehakse aegsasti teatavaks ohvitseridekogu juhatusesele.

§ 17. Juhatusese koosolekute protokollid kinnitab väeosaülem. Protokollid ühes ohvitseridekogude juhatusese seisukohtadega kannab ette sektsiooni esimees.

§ 18. Sektsiooni asjaajamist revidēerib ohvitseridekogu revisjonikomisjon põhikirjas ettenähtud korras samuti kui muud kogu majapidamist ja asjaajamist.

§ 19. Sektsiooni liikmed maksavad liikmemaksu 2 krooni -aastas.

Sellest läheb :

- 1) 1 kroon ohvitseride keskkogu abiandmiskapitali täiendamiseks ;
- 2) 50 senti ohvitseridekogule alalise- ja tagavara-väe ohvitseride ühiste ülesannete (kasiino, raamatukogu, lugemiselaud jne.) lahendamiseks ;
- 3) 50 senti sektsioonile sektsiooniliikmete eriliste ülesannete lahendamiseks, asjaajamise kuludeks, esindajate läkitamiseks kesksektsiooni koosolekule ja kesksektsioonile asjaajamise kuludeks.

Tallinna garnisoni ohvitseridekogud, kellel ei ole oma kasiinot, raamatukogu ja lugemislaua, maksavad sektsioonidelt saadud liikmemaksust 75³/₀ Vabariigi ohvitseride keskkogule kasiino ja lugemislaua ülevõlpi-damiseks. Erandid sellest määrab kindlaks Vabariigi ohvitseride keskkogu juhatus.

Kesksektsioonile asjaajamise kuludeks maksetav summa tasutakse ühes teiste maksudega ohvitseridekogu juhatusel, kes on kohustatud seda edasi saatma.

§ 19 täiendatakse järgmiste lõikudega :

Need sektsioonid, mis asuvad kohtades, kus ohvitseridekogudel pole kasiinot, on vabastatud selle paragrahvis p. 2 ettenähtud 50 sendilisest maksust ohvitseridekogu heaks.

Ohvitseridekogu juhatusel on õigus tõsise tarviduse korral vabastada üksikuid sektsiooni liikmeid liikmemaksu tasumisest.

Km. ksk. 109.

§ 20. Liikmemaks tasutakse sektsiooni laekahoidjale igal aastal esimeseks oktoobriks. Sektsiooni juhatus on kohustatud möödunud kuul sissekasseeritud liikmemaksudest § 19. p. 1 ja 2, tähendatud summad üle andma ohvitseridekogu laekahoidjale järgneva kuu esimeseks päevaks.

Ohvitseridekogud tasuvad Vabariigi ohvitseride keskkogule sektsioonidelt saadud summad ühes ohvitseridekogu liikmemaksuga Vabariigi ohvitseride keskkogu kodukorra § 50. ettenähtud korras.

§ 21. Tähtajaks liikmemaksu tasumata jätnud sektsiooni liikmed loetakse toetavliikmetest ja sektsioonist lahkunuteks sektsiooni juhatusel ettepanekul ohvitseride-

kogu juhatuse otsusel. Erandeid selles võib teha ohvitseridekogu juhatus sektsiooni juhatuse ettepanekul. Sektsiooni liige, kes elukoha muutmise tõttu astub liikmeks mõnesse teise sektsiooni, kui ta on ühes kohas liikmeraha tasunud, on uues kohas samal aastal liikmeraha maksmisest vabastatud.

§ 22. Sektsioon võib hankida ohvitseridekogu juhatuse nõusolekul sissetulekuid peale liikmemaksu pidudest, korjandustest ja annetustest.

§ 23. Sektsioonide kulude ja tulude arvestamiseks peab sektsiooni juhatus vastavaid raamatuid.

§ 24. Sektsiooni liikmed võivad kasutada ohvitseridekogu ruume ja ettevõtteid alustel nagu see on ette nähtud toetavliikmetele ohvitseridekogude põhikirjas ja kodukorras. Sektsioonide eriliste ülesannete lahendamisel kasutab tema ruume ja ettevõtteid kokkuleppel ohvitseridekogu juhatusega.

Sektsiooni liige võib kasutada ka teiste ohvitseridekogude ja sektsioonide ettevõtteid oma sektsiooni liikmekaardi ettenäitamisel.

§ 25. Tagavaraväe ohvitseride sektsiooni liikmete, kui ohvitseridekogude toetavliikmete kohta on maksavad ohvitseridekogude põhikiri ja vastava kogu ning Vabariigi ohvitseride keskkogu kodukord.

§ 26. Sektsioon lõpetab oma tegevuse sektsiooni ja ohvitseridekogu üldkoosoleku otsusel.

II. Keskseltsioon.

§ 27. Keskseltsioon asutatakse Vabariigi ohvitseride keskkogu juures ja moodustatakse ohvitseridekogude sektsioonide esindajatest.

§ 28. Keskseltsiooni organiteks on üldkoosolek ja keskjuhatus.

§ 29. Üldkoosolekud on korralised ja erakorralised.

Korralise üldkoosoleku ülesandeks on keskjuhatuse valimine, tegevusekava, eelarve, tegevuse- ja kassaaruande läbivaatamine ja vastuvõtmine ja seksioonidelt keskseksioonile asjaajamise kuludeks maksetava liikmemaksu suuruse kindlaksmääramine. Peale selle võib ka muid jooksvaid küsimusi arutada.

Üldkoosolekute üldisteks ülesanneteks on tagavara-väe ohvitseridesse ja nende seksioonidesse puutuvate üldiste küsimuste ja käesoleva kodukorra täiendamise ja muutmise vajaduste arutamine ja esitamine Vabariigi ohvitseride keskkogu juhatusel.

§ 30. Korraline üldkoosolek kutsutakse kokku üks kord aastas, märtsikuu kestel, keskjuhatuse poolt Vabariigi ohvitseride keskkogu juhatusel nõusolekul.

Erakorralisi koosolekuid peetakse vajaduse järgi keskseksiooni, $\frac{1}{4}$ seksioonide või Vabariigi ohvitseride keskkogu juhatusel algatusel.

Esimese üldkoosoleku kutsub kokku Vabariigi ohvitseride keskkogu juhatus pärast seksioonide asutamist käesoleva kodukorra alusel.

§ 31. Seksioonid saavad keskseksiooni üldkoosolekule ühe esindaja, kui seksioonis on kuni 75 liiget, võivad saata kaks esindajat, kui seksioonis on 75—150 liiget ja kolm esindajat, kui seksioonis on üle 150 liikme. Esindajad valib seksiooni juhatus juhatuseliikmete ja nende kandidaatide hulgast.

Esindajate sõidukulud kannab vastav seksioon.

§ 32. Üldkoosolekust võivad osa võtta peale seksioonide esindajate hääle- ja sõnaõigusega Vabariigi ohvitseride keskkogu juhatusel liikmed ja revisjonikomisjoni esimees.

§ 33. Keskseksiooni üldkoosoleku kohta käesolevas kodukorras ettenähtud eranditega on maksivad samad määrused, mis käesolevas kodukorras on loetletud seksiooni üldkoosoleku kohta.

§ 34. Keskjuhatuse ülesandeks on nõupidamine ja ettepanekute tegemine Vabariigi ohvitseride keskkogu

juhatusele sektsioonide tegevuse üldisel juhtimisel, tagavaraväe ohvitseride üleriiklikkude ja sektsioonidesse puutuvate küsimuste arutamisel ja lahendamisel, tagavaraväe ohvitseride organiseerimisel, eriti abiandmise ja omaabi korraldamise aladel, Tallinna garnisoni ohvitseridekogude sektsioonide tegevuse ühtlustamisel ja käesoleva kodukorra täiendamise või muutmise vajaduse puhul.

§ 35. Keskjuhatuse koosseis, tema valimise viis ja asjaajamise kord on analoogilised sektsiooni juhatuse koosseisule, valimise- ja asjaajamise viisile.

§ 35 muudetakse ja pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

Kesksektsiooni juhatus koosneb esimehest, abiesimehest, sekretärist, abisekretärist, laekahoidjast, abilaekahoidjast ja ühest ametita liikmest. Juhatuseliikmetele valitakse kaks kandidaati.

Juhatuse esimees ja tema abi valitakse eraldi, kusjuures üks neist peab olema liige, kelle alaline elukoht on Tallinnas.

Teised juhatuseliikmed ja kandidaadid valitakse üheskoos, kusjuures liikmed, kes said vähem hääli üldises järjekorras, jäävad kandidaatideks.

Võrdse arvu hääli saanud valitakse ümber.

Juhatuse sekretäri, abisekretäri, laekahoidja ja abilaekahoidja määrab valitud liikmete hulgast juhatus ise.

Juhatus ja juhatusliikme kandidaadid loetakse ametisse valituks kaheks aastaks.

Juhatusest eelmisel aastal langevad välja viis liiget liisu läbi pärast seda igal aastal — kaks liiget vanaduse järgi ja kolm liiget liisu läbi.

Km. ksk. 109, 16.05.34.

§ 36. Üldkoosoleku ja keskjuhatuse protokollid kinnitab Vabariigi ohvitseride keskkogu juhatus.

§ 37. Keskjuhatuse arvepidamist revideerib Vabariigi ohvitseride keskkogu revisjonikomisjon. Juhendeid sektsioonide arvepidamise alal annab Vabariigi ohvitseride keskkogu juhatus.

§ 38. Keskjuhatuse asukohaks on Vabariigi ohvitseride keskkogu kasiino.

§ 39. Keskseksioon lõpetab oma tegevuse keskseksiooni ja Vabariigi ohvitseride keskkogu üldkoosoleku otsusel.

G. J o n s o n
kindral-major,
Vabariigi ohvitseride keskkogu
juhatuse abiesimees.

M. T u i s k
kolonel-leitnant,
sekretär.

Lisa Kaitseministri käsu-
kirjale nr. 146 — 1933. a.

Vabariigi ohvitseride keskkogu üldkoosoleku poolt
29. aprillil 1933. a. vastu võetud.

VABARIIGI OHVITSERIDE KESKKOGU ABI- ANDMISKAPITALI KODUKORD.

A l u s: Vabariigi ohvitseridekogude põhikirja § 99. p. 13.
(RT 37—1933).

§ 1. Abiandmiskapital asutatakse Vabariigi ohvitseride keskkogu põhikirja § 77. punkt 6. määratud ülesande täitmiseks.

§ 2. Kapitali aluseks on 5000 krooni, mis on annetatud selleks Vabadussõjaaegse Kaitsevägeade Ülemjuhataja kindral-leitnant Johan Laidoneri algatusel tema nimelisest invaliidide kapitalist 1933. aastal.

§ 3. Kapitali suurendatakse :

- 1) ohvitseridekogude liikmetelt põhikirja § 50¹ alusel abiandmiskapitali moodustamiseks võetavate maksudega ;
- 2) annetuste ja korjandustega ;
- 3) selleks korraldatud pidude sissetulekutega ;
- 4) kapitali protsentidega.

§ 4. Kapital koosneb põhi- ja tegevusekapitalist.

§ 5. Põhikapitaliks määratakse esialgu 2000 krooni. Põhikapitali igakordne suurendamine otsustakse keskkogu üldkoosolekul.

§ 6. Abiandmiseks kasutatakse tegevusekapitali.

§ 7. Toetusi antakse ainelistesse raskustesse sattunud :

- 1) ohvitseridekogude tegevliikmetele ;
- 2) ohvitseridekogude toetavliikmetele ;
- 3) punktides 1 ja 2 loetletud isikute perekonnaliikmetele ;
- 4) endiste tegev- ja toetavliikmete perekondadele.

§ 8. Kapitali valitseb ja määrab sellest toetusi Vabariigi ohvitseride keskkogu juhatus. Juhatuse otsused kapitali valitsemise alal kantakse erilisse abiandmiskapitali protokolliraamatusse.

§ 9. Kapitali asjaajamine, arvepidamine, revideerimine, aruandmine ja toetust saajate arvestamine sünnib Vabariigi ohvitseride keskkogu põhikirjas ja kodukorras ettenähtud alustel.

§ 10. Toetusi määrab keskkogu juhatus oma algatusel, väeosakogude ettepanekul või toetust vajava sellekohasel palvel.

§ 11. Toetuse vajaduse kindlaks tegemiseks keskkogu juhatus kogub andmeid vastavate väeosade ohvitseridekogude kaudu ja muul teel.

§ 12. Toetust antakse ühekordselt või perioodiliselt. Ühekordse toetuse ülemmääraks on 100 krooni ja perioodilise toetuse ülemmääraks on 30 krooni igas kuus.

§ 13. Keskkogu juhatus võib rahalise toetuse asemele abivajajale muretseda vajalikku varustust, toitu, arstiabi või teenistust jne.

§ 14. Avaldan Vabariigi Ohvitseride Keskkogu korralise üldkoosoleku poolt 28. aprillil s. a. vastuvõetud ja Sõjaministri poolt 19. mail s. a. kinnitatud Vabariigi Ohvitseride Keskkogu abiandmiskapitali kodukorras § 14 muudatuse :

„§ 14. Aasta lõpul saadab Keskkogu juhatus teadmiseks asjaosalistele väeosakogudele andmed nende ettepanekul määratud toetuste kohta“.

Õ i e n d u s : Sõmini ksk. nr. 146 § 2—1933. a.

Sõmin. ksk. nr. 88, 27. 05. 38. a.

§ 15. Kapitali vabad summad antakse hoiule protsente kandma ohvitseride keskkogu summade hoidmiseks ettenähtud rahaasutisse eriarvele. Raha väljavõtmine toimub Vabariigi ohvitseride keskkogu kodukorra § 49. ettenähtud korras.

§ 16. Kapital lõpetab oma tegevuse ohvitseride keskkogu üldkoosoleku otsusel.

§ 17. Kapitali tegevuse lõpetamisel ülejäävate summade kasutamise määrab ohvitseride keskkogu üldkoosolek.

G. J o n s o n
kindral-major,
Vabariigi ohvitseride keskkogu
juhatuse abiesimees.

M. T u i s k
kolonel-leitnant,
sekretär.

TEGELIKUST KAITSEVÄTEENISTUSEST VABAS- TATUD KAITSEVÄELASTE VORMIKANDMISE SEADLUS.

Antud Riigivanema poolt 9. detsembril 1936.

Alus: Riigikaitse rahuaegse korraldamise ja juhtimise seaduse (RT 18—1934) § 4.

§ 1. Tegelikust kaitseväeteenistusest enne või pärast käesoleva seadluse kehtimahakkamist vabastatud kindralitel, üksiku väeosa ülema, sellele vastaval või kõrgemal ametikohal teeninud vanemohvitseridel ja kõigil Vabaduse Risti kavaleridel on õigus alaliselt kanda kaitsevävormi vastavalt reserv- või erukaitsevälase tunnustega oma viimase auastme, ametikoha, ametiala või kutseliigi järgi.

§ 2. Peale eelmise (1.) paragrahvis loendatute on õigus kanda kaitsevävormi vastavalt reserv- või erukaitsevälase tunnustega oma viimase auastme, ametikoha, ametiala või kutseliigi järgi:

- 1) Ohvitseridekogu tagavaraväe-ohvitseride sektsiooni liikmetel järgmistel päevadel:
 - a) vana-aasta (31. detsembri) õhtul ja uusaastal (1. jaanuaril);
 - b) iseseisvuspäeval (24. veebruaril);
 - c) ülestõusmispühadel (3 päeva);
 - d) nelipühal (2 päeva);
 - e) võidupühal (23. juunil) ja jaanipäeval (24. juunil);
 - f) jõulupühadel (3 päeva);
 - g) selle väeosa aastapäeval, mille ohvitseridekogu tagavaraväeohvitseride sektsiooni ta kuulub;
 - h) ohvitseridekogude tagavaraväe - ohvitseride sektsioonide poolt korraldatavatel sõjalistel õppustel;
 - i) Kaitseministeeriumis või kaitseväes korraldatud õppustest lubatud osavõtmise puhul;
 - j) erilistel juhtudel — Kaitseministri loal.

- 2) Koolides riigikaitsealise õppuse instruktorite ametikohtadel teenivatel tagavaraväe arvel olevatel kaitseväelastel — Kaitseministri loal.

§ 3. Ei ole õigust kaitseväevormi kanda § 1 ja 2 tähendatud kaitseväelastest neil, kes on vabastatud tegelikust kaitseväeteenistusest:

- 1) teenistuse huvides, kui teenistusest vabastamise otsusega on ühtlasi otsustatud vabastatav ilma jätta vormikandmise õigusest;
- 2) aukohtu- või kohtuotsuse põhjal.

§ 4. Paragrahvides 1 ja 2 loendatud isikutel ei ole lubatud kanda kaitseväevormi:

- 1) kohtades ja juhtudel, kus vormikandmine on keelatud tegelikus kaitseväeteenistuses olevatel kaitseväelastel;
- 2) erateenistuskohuste täitmisel;
- 3) välismaal viibides.

§ 5. Tagavaraväes ja erus olevad isikud (§ 1 ja 2) on kaitseväevormi kandes kohustatud täitma kaitseväes kehtivaid viisakus- ja distsipliininõudeid ning vormikandmise määrusi.

§ 6. Tagavaraväes ja erus olevatel isikutel (§ 1 ja 2), kes kaitseväevormi kandes on eksinud kaitsevälise viisakuse ja distsipliini nõuete vastu või kes on kandnud kaitseväevormi kirjeldusele mittevastavat vormiriidetust või kes on rikkunud kaitseväe vormikandmise määrusi, teeb Kaitseminister esimese üleastumise puhul kirjaliku hoiatuse. Korduva eksimuse juhul võib neilt vormikandmise õiguse ära võtta:

- 1) kindralitelt, üksiku väeosa ülema, sellele vastaval või kõrgemal ametikohal teeninud vanemohvitseridelt ja Vabaduse Risti kavaleridelt — Riigivanem Kaitseministri ettepanekul;
- 2) kõigilt teistelt — Kaitseminister Kaitsevägede Staabi ülema ettepanekul;

Raskema üleastumise korral võidakse kaitseväevormi kandmise õigus ära võtta ka esialgse hoiatuse ta.

§ 7. Käesoleva seadluse kehtimahakkamisega kaotab kehtivuse Tegelikust kaitseväeteenistusest vabastatud kaitseväelaste vormikandmise seadlus (RT 15—1930 ja 93—1933).

Tallinnas, 9. detsembril 1936.

K. Päts
Peaminister
Riigivanema ülesannetes.

P. Lill
kindral-majoor
Kaitseminister.

Kinnitan.
3. novembril 1936. a.
P. Lill,
kindral-majoor,
Kaitseminister.

Lisa: Kaitseministri ksk.
nr. 158 — 1936. a.

VABARIIGI OHVITSERIDEKOGUDE TAGA- VARAVÄEOHVITSERIDE SEKTSIOONIDE ÜHISE RINNAMÄRGI PÕHIKIRI.

I.

Rinnamärgi otstarve.

§ 1. Rinnamärk asutatakse Vabariigi Ohvitseridekogude tagavaraväe-ohvitseride sektsioonide liikmete ühistunde süvendamiseks, nende ühisesse perre kuuluvuse väliseks tunnuseks ja sektsioonidelt taotletavate sihtide embleemiks.

II.

Rinnamärgi kirjeldus ja mõõdud.

§ 2. Tagavaraväe-ohvitseride sektsioonide ühine rinnamärk kujutab endast risti, mille põhivärv on valge

ja ääred ilustatud sinisega. Risti keskel on kuldtähtedest monogramm „T.O.S.“

Risti üldine kõrgus on 37,5 mm, laius 37,5 mm. Rist on kullatud metallist, pealt emailitud valgeks, äärtel on 0,75 mm laiune sinine kant, mille mõlemaid ääri palistab 0,5 mm jämedune kuldjoon. Rist on vähese kumerusega ettepoole. Risti harude pikkus on 15,5 mm, harude otste laius 17 mm ja harude vahe üksteisest 15 mm. Risti harud ja harude otsad on kõverusega sissepoole.

Risti keskel oleva monogrammi tähtede „T“ kõrgus on 18 mm, laius 10 mm, „O“ kõrgus 14,5 mm, laius 12,5 mm ja „S“ kõrgus 10 mm, laius 6 mm.

III.

Rinnamärgi kandmise reeglid.

§ 3. Rinnamärki kantakse vastavalt kaitseväevormi kandmise määrustele. Vormi juures kantakse rinnamärki vasakpoolsel rinnataskul. Ühe rinnamärgi kandmisel asub see rinnatasku keskkohal, kuna mitme rinnamärgi kandmisel kannavad tagavaraväe-ohvitseride seksioonide liikmed seksiooni rinnamärki teistest rinnamärkidest kõrgemal (esikohal). Erariietuse juures kantakse rinnamärki kuue vasakpoolsel rabatil. Erariietusel kantakse vähendatud rinnamärki mõõtudes 1 : 2,5.

§ 4. Tagavaraväe-ohvitseride seksioonide rinnamärgiga võib ilustada seksioonide poolt annetatavaid auhindu ja kingitusi.

IV.

Rinnamärgi kandmise õigus ja selle omandamise kord.

§ 5. Rinnamärgi kandmise õigus on tagavaraväe-ohvitseride keskseksiooni esimehel.

§ 6. Rinnamärgi kandmise õiguse võivad saada:

- 1) tagavaraväe-ohvitseride seksioonide liikmed, kes on olnud vähemalt ühe aasta seksioonide liik-

meks ja on sektsioonide tegevusest selle aja kestel aktiivselt osa võtnud:

2) välisriikide reservohvitserid.

§ 7. Rinnamärgi kandmise õigus eelmises paragrahvis (§ 6) tähendatud isikutele antakse:

- 1) sektsiooni liikmetele, välja arvatud sektsiooni juhatuse liikmed, — sektsiooni juhatuse ettepanekul väeosatülema otsusel;
- 2) sektsiooni juhatuse liikmetele — väeosa ohvitseridekogu juhatuse ettepanekul väeosatülema otsusel;
- 3) välisriikide reservohvitseridele — kesksektsiooni juhatuse ettepanekul Vabariigi ohvitseride kesk-kogu juhatuse otsusel.

§ 8. Rinnamärgi saajale annab vastava väeosa ülem välja tunnistuse rinnamärgi kandmise õiguse omamise kohta. Tunnistus kirjutatakse alla väeosatülema ja sektsiooni juhatuse esimehe poolt. Väljaantud tunnistuste registrit peab vastav väeosa. Registrisse kantakse tunnistuse saaja kohta: 1) ees-, isa- ja perekonnanimi, 2) sündimisaeg, 3) auaste, 4) sektsiooni astumise aeg, 5) märgi kandmise õiguse omandamise aeg ja 6) rinnamärgi number.

Rinnamärgi number graveeritakse rinnamärgi tagaküljele.

§ 9. Ühes rinnamärgi tunnistusega antakse isikutele ka rinnamärgi põhikirja ära kiri ja võetakse neilt allkiri, et nad kohustuvad pidama kõiki põhikirja määrusi ning rinnamärgi kandmise õiguse kaotamise korral kohustuvad rinnamärgi kandmist õigustava tunnistuse andma tagasi vastavale väeosale.

V.

Rinnamärgi kandmise õiguse kaotamine.

§ 10. Rinnamärgi kandmise õiguse kaotavad: 1) isikud, kes jäänud ilma hääleõigusest Riigikogu valimise, rahvahääletamise ja rahvaalgatamise seaduse põhjal, 2) isikud, kes karistatud kohtu poolt mõnesuguste

õiguste ja eesõiguste kitsendusega teenistuse alal, 3) isikud, kes kaotanud õiguse olla tagavaraväe-ohvitseride seksiooni liige või sellekohases korras seksioonist välja heidetud, 4) isikud, kes oma tegevusega või ülalpidamisega on teotanud ohvitseri kutset või au, 5) isikud, kes pidevalt mittemõjuvatel põhjustel seksiooni tegevusest osa ei võta, 6) isikud, kes ise lahkuvad seksioonist või sellekohases korras lahkunuks loetakse.

§ 11. Eelmises paragrahvis (§ 10) tähendatud juhtudel kaotavad rinnamärgi kandmise õiguse :

- 1) § 5 tähendatud isikud — Vabariigi ohvitseride keskkogu juhatuse ettepanekul Kaitseministri abi otsusel ;
- 2) § 7 p. 1 tähendatud isikud — seksiooni juhatuse ettepanekul väeosapälema otsusel ;
- 3) § 7 p. 2 tähendatud isikud — väeosa ohvitseridekogu juhatuse ettepanekul väeosapälema otsusel.

VI.

Rinnamärkide hankimise ja väljaandmise kord.

§ 12. Rinnamärgi muretsevad rinnamärgi kandmiseks õigustatud isikud omal kulul. § 6 p. 2 tähendatud isikutele võib rinnamärki annetada tagavaraväe-ohvitseride keskseksiooni kulul.

§ 13. Rinnamärgid muretsetakse keskseksiooni kaudu.

§ 14. Rinnamärkide või nende tunnistuste väljaandmine seksioonidesse kuuluvatele isikutele sünnib harilikult vastava väeosa aastapäeval, — väeosapälema poolt määratud pidulikkusega. Erakorralistel juhtudel sünnib väljaandmine väeosapälema poolt määratud ajal ja korras.

J. Soots,
Keskseksiooni juhatuse
esimees.

F. Kuusekänd,
sekretär.

RESERVLASTE TASUTA SÕIDU ÕIGUSE TEOSTAMISE MÄÄRUS.

Antud Riigivanema poolt 24. märtsil 1937.

1.

§ 1. Tunnistusi Sõjaväeteenistuse seaduses § 83 ettenähtud tasuta sõidu õiguse tõendamiseks riigiraudteedel, -laevadel ja kõigil muudel riigi üldkasutatavatel liiklemisvahenditel antakse õppustele kutsutavatele reservohvitseridele, -sõjaväeametnikkudele ja -allohvitseridele ning ohvitseride või allohvitseride ametikohtadele määratavatele teistele reservlastele välja nende sõjaväeringkonna staapide või väeosade poolt, kelle korraldusel või kaudu teostub reservlaste õppustele kutsumine ja õppustelt vabastamine.

§ 2. Eelmises (1.) paragrahvis tähendatud tunnistuste blanketid antakse sõjaväeringkonna staapidele ja väeosadele välja Sõjavägede Staabist Veomäärustiku § 19—22 korras.

Blankettide seadusepärase tarvitamise kontrolli teostab Sõjavägede Staap.

§ 3. Eelmises (2.) paragrahvis tähendatud blanketide täitmine ja allakirjutamine toimub Veomäärustiku § 34 korras kas Sõjavägede Staabis või selles sõjaväeringkonna staabis või väeosas, kelle peale on pandud reservlaste õppustele kokkukutsumise või õppustelt vabastamise eeltööde läbiviimine.

Blankettide täitmisel reservlastele sõiduks alalisest elukohast õppuse kogumiskohta jäetakse märkimata lähtejaam (sadam, peatus). Lähtejaama nimetuse märgib tunnistuse talongile ja piletile enne väljasõitu lähtejaama piletimüüja.

§ 4. Tunnistus tasuta sõidu õiguse tõendamiseks sõiduks alalisest elukohast õppuste kogumiskohta saadetakse õppusele kutsutavale reservlasele kätte kas koos õppustele ilmumise kutselehega või varem.

Tunnistus sõiduks õppuste kogumiskohast tagasi reservlase alalise elukohta antakse reservlasele kätte õppustelt vabastamisel koos teiste vabastamisdokumentidega.

§ 5. Reservohvitser-, -sõjaväeametnik, -allohvitser või ohvitseri või allohvitseri ametikohale määratav muu reservlane, kellele on välja antud tunnistus tasuta sõiduks õppuste kogumiskohta, on õigustatud seda tunnistust kasutama ainult õppuste kutselehes või temale mõnel teisel teel antud korralduses märgitud ajal ja sõiduks. Muu-otstarbeliseks sõiduks tunnistust kasutanud reservlaselt nõutakse tehtud sõidu eest sisse tariifides ettenähtud vastava sõidu täispileti hind.

Enne kasutamist esitatakse tunnistus kompostreerimiseks üldises korras.

§ 6. Tasuta sõidu õiguse tõendamiseks väljaantud tunnistuste talongid koondatakse Teedeministeeriumi vastavas valitsuses ja saadetakse Sõjavägede Staabile, eraldatult sõjaväe-sõidupiletite talongidest, üldises korras. Sõjavägede Staap saadab vajaduse korral talongid tunnistusi väljaandnud sõjaväeringkonna staapidele või väeosadele kontrollimiseks.

Sõjaväeringkonna staabis või väeosas kontrollimisel seadusepäraselt kasutatuks osutunud talongid kleebitakse tunnistuse juure külge äralõikejoone kohal. Ühtlasi märgitakse tunnistuse juurele lähtejaama nimetus, kui see oli jäänud lahtiseks.

Talongi põhjal, mille kontrollimisel selgub tunnistuse mitte-seadusepärane kasutamine, asutakse süüdlaselt § 5 ettenähtud täispileti hinna sissenõudmisele. Sissenõutud summad kantakse Teedeministeeriumi vastava valitsuse arvele.

Mitte-seadusepäraselt kasutatud tunnistuste talongid, mille kohta kirjavahetus on lõpetatud, kleebitakse käesoleva paragrahvi teises lõikes märgitud korra kohaselt tunnistuste juurte külge.

Tunnistuste juured ühes külgekleebitud talongidega saadetakse Veomäärustiku § 23 korras Sõjavägede Staapi.

II.

§ 7. Teadaandeid Sõjaväeteenistuse seaduses § 98 ettenähtud tasuta sõidu õiguse tõendamiseks Eesti Vabariigi piirides raud- ja veeteedel ning omnibustel (autobustel) mobilisatsiooni korral kogumiskohtadesse sõitmisel antakse reservohvitseridele, -sõjaväeametnikkudele ja ohvitseride ametikohtadele määratavatele teistele reservlastele välja sõjaväeringkonna staapide

poolt, kuivõrd Sõjavägede Juhataja poolt kehtima pandud korra kohaselt neid teadaandeid ei anna reservlastele välja Sõjavägede Staap vahetult.

§ 8. Eelmises (7.) paragrahvis tähendatud teadaannetele kirjutavad alla, kui väljaandjaks on Sõjavägede Staap, sama staabi V osakonna ülem ja vastava jaoskonna ülem, või juhul, kui väljaandjaks on sõjaväeringkonna staap, selle staabi ülem ja 2. jaoskonna ülem.

Teadaanne varustatakse väljaandja asutise pitseriga.

§ 9. Eelmistes (7. ja 8.) paragrahvides tähendatud teadaannete blanketid trükitakse Sõjaministeeriumi arvel, nummerdatakse, registreeritakse ja hoitakse kuni väljaandmiseni Sõjavägede Staabi korralduses.

Nummerdatud blankette annab Sõjavägede Staap välja sõjaväeringkondade staapidele vastavalt vajadusele.

III.

§ 10. Tasuta sõidu õiguse tõendamiseks väljaantud § 1 märgitud tunnistuse või § 7 märgitud teadaande kaotamisest või hävimisest on reservlane kohustatud teatama väeosale või asutisele, kelle poolt temale ülaltähendatud dokument välja anti. Koos teadaandega esitatakse dokumendi kaotsimineku korral tõendis Riigi Teatajas kaotsimineku kuulutamise kohta ja hävimise korral vastav tõendis. Sõjavägede Staap, sõjaväeringkonna staap või väeosa, kellele selline teadaanne esitatakse, annab esitatud andmete usutavuse korral reservlasele uue vastava dokumendi või juhul, kui on selgunud reservlase kuritahtlikkus või hooletus, algatab tema vastutusele võtmist üldises korras.

§ 11. Käesolev määrus hakkab kehtima 1. aprillist 1937.

Tallinnas, 24. märtsil 1937.

K. P ä t s
Peaminister
Riigivanema ülesannetes.

P. L i l l
kindral-major
Kaitseminister.

RESERVLASTELE RIIGI ÜLDKASUTATAVATEL LIIKLEMISVAHENDITEL SÕIDUSOODUSTUSE ANDMISE NING RESERVLASTELE TASUTA SÕIDU ÕIGUSE TÕENDAMISEKS ANTAVATE TUNNISTUSTE JA TEADAANNETE VORMIDE MÄÄRUS.

Antud Vabariigi Valitsuse poolt 24. märtsil 1937.

Alus: Sõjaväeteenistuse seaduse (RT 15—1937)
§ 33, 83 ja 98.

I.

§ 1. Reservohvitserid, -sõjaväeametnikud ja ohvitseride ametikohtadele määratavad muud reservlased, kes on Kaitseliidu tegevliikmed või on koondunud reservohvitseride-sektsioonidesse, on õigustatud sõitma riigiraudteedel ja -laevadel ning muudel riigi üldkasutatavatel liiklemisvahenditel III klassi täispiletiga II klassis.

§ 2. Eelmises (1.) paragrahvis ettenähtud sõidusoodustuse kasutamise õiguse tõendamiseks teeb sõjaväeringkonna staap staabis arvelseisva reservohvitseri, -sõjaväeametniku või ohvitseri ametikohale määratava muu reservlase päevapildiga varustatud Kaitseliidu või reservohvitseri-sektsiooni liikmekaardile sissekande käesolevale määrusele lisandud (lisa nr. 1) vormi järgi.

Sissekanne kinnitatakse sõjaväeringkonna staabi ülema ja 2. jaoskonna ülema allkirjaga ning sõjaväeringkonna staabi pitsoriga.

Sissekande kehtivuse lõpupäevana märgitakse sissekande väljaandmisaastale järgneva aasta 31. jaanuar.

§ 3. Eelmises (2.) paragrahvis tähendatud sissekandeid liikmekaartidele teeb sõjaväeringkonna staap nimekirja põhjal, mida esitavad :

- 1) Kaitseliitu tegevliikmetena kuuluvate reservohvitseride, -sõjaväeametnikkude ja ohvitseride ametikohtadele määratavate muude reservlaste kohta — kaitseliidu malevapealikud ;
- 2) reservohvitseride-sektsiooni liikmetena kuuluvate ohvitseride, sõjaväeametnikkude ja ohvitseride

ametikohtadele määratavate muude reservlaste kohta — reservohvitseride-sektsiooni juhatused väeosälema kaudu, kellele alluva väeosa ohvitseridekogu juurde sektsioon kuulub.

Koos nimekirjaga Kaitseliidu malevapealik või sektsiooni juhatus esitab nimekirjas tähendatud isikute päevapiltidega varustatud liikmekaardid.

§ 4. Eelmises (3.) paragrahvis tähendatud nimekirjad saadetakse malevapealikute ja reservohvitseride-sektsiooni juhatuste poolt sõjaväeringkonna staabile:

- 1) Kaitseliitu tegevliikmena või reservohvitseride-sektsiooni liikmena vastuvõetute kohta — pärast nende vastuvõtmist;
- 2) aasta vahetusel — kui on selgunud Kaitseliidu maleva või reservohvitseride-sektsiooni isiklik koosseis järgnevakts kalendriaastaks.

II.

§ 5. Reservohvitserid, -sõjaväeametnikud ja ohvitseride ametikohtadele määratavad muud reservlased, kes on Kaitseliidu tegevliikmed või on koondunud reservohvitseride-sektsioonidesse, saavad, kui nad on vabatahtlikult sooritanud Sõjavägede Juhataja poolt määratud katsed või õppused, riigiraudteedel ja -laevadel ning kõigil muudel riigi üldkasutatavatel liiklemisvahenditel sõites viiekümneprotsendilise sõiduhinnalalanduse reisijateveotariifides ettenähtud kõigist veomaksumääradest Sõjavägede Juhataja poolt määratud aja jooksul, kestusega 1 kuni 12 kuud.

§ 6. Eelmises (5.) paragrahvis tähendatud sõidusoodustuse õiguse tõendamiseks tehakse reservohvitseri, -sõjaväeametniku või ohvitseri ametikohale määratava muu reservlase päevapildiga varustatud Kaitseliidu või reservohvitseride-sektsiooni liikmekaardile väeosas või sõjaväeringkonna staabis, kus reservohvitser, -sõjaväeametnik või ohvitseri ametikohale määratav muu reservlane sooritas Sõjavägede Juhataja poolt määratud õppused või katsed, sissekanne käesolevale määrusele lisandatud (lisa nr. 2) vormi järgi.

Sissekanne kinnitatakse väeosälema ja väeosa staabiülema (adjutandi, sekretäri) või sõjaväeringkonna

staabi ülema ja 2. jaoskonna ülema allkirjaga ja vastavalt kas väeosa või sõjaväeringkonna staabi pitseriga.

Sissekande kehtivuse kestuseks märgitakse terved kuud või aasta.

III.

§ 7. Kaitseliidu tegevliikmete hulgast või reservohvitseride-sektsioonist lahkumisel reservohvitser, -sõjaväeametnik või ohvitseri ametikohale määratav muu reservlane on kohustatud § 2 või 6 tähendatud sissekandega varustatud liikmekaardi tagasi andma maleva pealikule või sektsiooni juhatajale.

§ 8. Reservohvitser, -sõjaväeametnik või ohvitseri ametikohale määratav muu reservlane, sõites riigiraudteel, -laeval või mõnel muul riigi üldkasutataval liiklemisvahendil III klassi täispiletiga II klassis või kasutades viiekümneprotsendilist sõiduhinna-alandust, on sõidupileti ostmisel ja sõidupiletite revideerimisel kohustatud ühes piletiga ette näitama vastavalt § 2 või 6 nimetatud sissekandega varustatud liikmekaardi. Viimase mitteettenäitamisel nõutakse sõitjalt sisse tariifi vaheraha ühes seaduses ettenähtud trahviga.

IV.

§ 9. Sõjaväeteenistuse seaduses § 83 ettenähtud tasuta sõidu õiguse tõendamiseks riigiraudteedel, -laevadel ja kõigil muudel riigi üldkasutatavatel liiklemisvahenditel õppustele kutsutavatele reservohvitseridele, -sõjaväeametnikkudele, -allohvitseridele ja ohvitseride ning allohvitseride ametikohtadele määratavatele teistele reservlastele antakse välja tunnistus käesolevale määrusele lisandatud (lisa nr. 3) vormi järgi.

V.

§ 10. Sõjaväeteenistuse seaduses § 98 ettenähtud tasuta sõidu õiguse tõendamiseks, Eesti Vabariigi piirides raud- ja veeteedel ning omnibustel (autobustel) mobilisatsiooni korral kogumiskohta ilmumisel, reservohvitseridele, -sõjaväeametnikkudele ja ohvitseride

ametikohtadele määratavatele muudele reservlastele antakse teadaanne käesolevale määrusele lisandatud (lisa nr. 4) vormi järgi.

Teadaanne trükitakse musta kirjaga punasele paberile.

VI.

§ 11. Käesolev määrus hakkab kehtima 1. aprillist 1937.

Talinnas, 24. märtsil 1937.

Peaminister K. P ä t s.

Sõjaminister kindral-major P. Lill.

Riigisekretäri abi F. A k e l.

Lisa nr. 1.

§ 2 juurde.

„Selle liikmekaardi omanik.....
on õigustatud sõitma riigiraudteedel, -laevadel ja muudel riigi üldkasutatavatel liiklemisvahenditel III klassi täispiletiga II klassis. Kehtiv 31. jaanuarini 19“.

Lisa nr. 2.

§ 6 juurde.

„Selle liikmekaardi omanik.....
on õigustatud saada riigiraudteedel, -laevadel ja muudel riigi üldkasutatavatel liiklemisvahenditel sõites viiekümneprotsendilist sõiduhinna-alandust reisijateveotariifides ettenähtud kõigi veomaksumääradest. Kehtiv kuni „19.....“.

Tunnistus tasuta sõiduks.

Alus Sõjaväeteenistuse seaduse § 83 (trükitakse punase kirjaga)

SOJAVÄE SÕIDUPILET

Nr J U U R

(Jahh väeosas)

Sõitjad

- I kl
- II kl
- III kl

(Arv tähtedega)

(Jaamast või sadamast)

(Jaamani või sadamani)

üle
Välja antud

poolt

(Väeosa või asutise nimetus)

193 a

P (Väeosa või asutise ülem)
(Adjutant või sekretär)

Alus (Väeosa või asutise käsk nr ja §)

Märkusi 1) Väljakraapimised ja puhastamised on keelatud Parandused tuleb vastavalt kinnitada

2) Kui sõidupileti esitamisel on jätetud märkimata saatejaama nimetus siis see märgitakse sõidupileti juurel talongi juurdekeelpimisel

Tunnistus tasuta sõiduks.

Alus Sõjaväeteenistuse seaduse § 83 (trükitakse punase kirjaga)

SÕJAVÄE SÕIDUPILET

Nr T A L O N G

(Jahh piletkassasse)

Sõitjad

- I kl
- II kl
- III kl

(Arv tähtedega)

(Jaamast või sadamast)

(Jaamani või sadamani)

üle
Välja antud

poolt

(Väeosa või asutise nimetus)

193 a

P. (Väeosa või asutise ülem)
(Adjutant või sekretär)

Raudtee märkmeid

Tunnistus tasuta sõiduks.

Alus Sõjaväeteenistuse seaduse § 83 (trükitakse punase kirjaga)

SOJAVÄE SÕIDUPILET

Nr P I L E T

Kontroll-
pitsar

(Jahh sõitjale sõidupiletina Võetakse ära raudtee kontr poolt üldisel alusel)

- I kl
- II kl
- III kl

(Arv tähtedega)

jaamast (sadamast)

jaamani (sadamani)

üle
Välja antud

poolt (Väeosa või asutise nimetus)

193 a

P (Väeosa või asutise ülem)
(Adjutant või sekretär)

Märkusi 1) Väljakraapimised ja puhastused on keelatud Parandused tuleb vastavalt kinnitada

2) Kui sõidupileti esitamisel on jätetud märkimata saatejaama nimetus, siis see märgitakse sõidupileti talongil ja pileti sõidupileti kompostreerimisel saatejaama (piletimüüja) poolt

Sõitja suaste, perekonnanimi ja nimi

Sõitja suaste, perekonnanimi ja nimi
ning sõidu põhjus.

Lisa nr. 3 tagakülg.

.....
(Adjutant või sekretär)

Vastu võtnud: (Allkiri)

.....
(Lauajuhendi number, kui pillet saadetakse välja posti teel)

.....
(Adjutant või sekretär)

Selle teadaande ettenäitajal on Sõjaväeteenistuse seaduse § 98 alusel õigus mobilisatsiooni korral sõita tasuta Eesti Vabariigi piirides raud- ja veeteedel ja omnibustel (autobustel)klassis oma alalisest elukohast kuni teadaandes nimetatud kogumiskoha asukohani.

T E A D A A N N E

reserv
(Auaate, perekonnanimi ja nimi)

Mobilisatsiooni korral olete Teie kohustatud viivitamata ilmuma
(Kogumiskoha nimetus)

mis asub
(Asukoht)

.....
(Pitser) (allkirjad)

Nr.

„ “193..... a.

Teadaanne jääb reservlase kätte kuni väeossa saabumiseni ja antakse saabumisel ära väeosatülemale.

Kinnitan.
3. novembril 1937.
J. Laidoner,
kindral-leitnant,
Sõjavägede Ülemjuhataja.

Lisa Sv. Ülemjuh. ksk.
nr. 167—1937. a.

JUHEND RESERVLASTELE RIIGI ÜLDKASUTATAVATEL LIIKLEMISVAHENDITEL SÕIDUSOODUSTUSE ANDMISEKS

(J.R.S.)

Alus: Reservlastele riigi üldkasutatavatel liiklemisvahenditel sõidusoodustuse andmise ning reservlastele tasuta sõidu õiguse tõendamiseks antavate tunnistuste ja teadaannete vormide määrus (RT 27—1937) § 5.

§ 1. Reservohvitseridele, kes on kaitseliidu tegevliikmed või koondunud reservohvitseride-sektsioonidesse, antakse sõidusoodustusena riigi raudteedel ja laevadel ning kõigil muudel riigi üldkasutatavatel liiklemisvahenditel 50% sõiduhinna-alandust reisijateveotariifides ettenähtud kõigist veomaksumääradest tihedordselt kestusega kaksteist (12) kuud, kui nad on:

- 1) sooritanud Ohvitseride teenistuskäigu seadluse (RT 85—1931) § 238—243, 245 ja 304—307 tähendatud aastmes kõrgendamise katsed või
- 2) täitnud edukalt Sv. Ülemjuhataja poolt 13. novembril 1936. kinnitatud Juhendis reservohvitseride sektsioonide õppetööks (J.R.S.Õ.) ettenähtud kõik korralised õppused ja õppetöö nõuded vastavalt reservlaste väeliikidesse ja erialadesse kuuluvusele.

§ 2. Reservsõjaväeametnikkudele ja ohvitseride ametikohtadele määratavatele muudele reservlastele, kes on kaitseliidu tegevliikmed või koondunud reservohvitseride-sektsioonidesse, antakse sõidusoodustusena riigi raudteedel ja laevadel ning kõigil muudel riigi üldkasutatavatel liiklemisvahenditel 50% sõiduhinna-alandust reisijateveotariifides ettenähtud kõigist veo-

maksumääradest ühekordselt kestusega kaksteist (12) kuud, kui nad on edukalt täitnud Sv. Ülemjuhataja poolt 13. novembril 1936. kinnitatud Juhendis reservohvitseride sektsioonide õppetööks (J.R.S.Õ.) ettenähtud kõik korralised õppused ja õppetöö nõuded vastavalt reservlaste väeliikidesse ja erialadesse kuuluvusele.

§ 3. Sõjaministeeriumi või sõjaväe asutistes ja üksustes või kaitseliidus § 1 p. 2 ja § 2 tähendatud õppuste läbiviimiseks koostatakse õppekavad vastavalt reservlaste väeliikidesse ja erialadesse kuuluvusele Juhendis reservohvitseride sektsioonide õppetööks toodud nõuete kohaselt kogu õppeaasta peale.

Sõjaministeeriumi või sõjaväe asutistes ja üksustes koostatud õppekavad kinnitatakse vastavalt alluvusele — vastava lähema väekoondise või sõjaväeringkonna või keskasutise ülema ning kaitseliidus kaitseliidu ülema poolt.

Kinnitatud õppekavadest saadetakse Sõjavägede Staapi kaks eksemplari iga aasta 1. novembriks.

§ 4. Õppetöö korraldamine, juhtimine ja järelevalve lasub eelmise §-i teises lõikes tähendatud ülematel.

§ 5. Iga aasta, 30 päeva pärast § 3 tähendatud õppekava läbivõtmist, saadetakse Sõjavägede Staapi nimekirjaga sõidusoodustuse vääriliseks tunnustatud reservohvitseride, -sõjaväeametnike ja ohvitseride ametikohtadele määratavate muude reservlaste kohta.

§ 6. Käesolevat juhendit kohaldatakse arvates 1. novembrist 1937.

N. R e e k,
kindral-majoor,
Sõjavägede Staabi ülem.

A. L u t s,
majoor,
VI Osakonna ülema kt.

LASKERIISTADE JA LASKEMOONA MÄÄRUS.

Antud Vabariigi Valitsuse poolt 23. märtsil 1938.

Alus: Lõhkeainete, kaltsium-karbiidi, atsetüleeni, laskeriistade ja püssitongide seaduse (RT 1930, 39) § 46.

1. peatükk.

Üldeeskirjad.

§ 1. Käesoleva määruse mõttes loetakse laskeriistadeks igasugused tulirelvad, laskemoonaks aga igasugused tulirelvade laskemoon ja selle komponendid, välja arvatud jahipüssirohi.

2. peatükk.

Laskeriistade valmistamine ja parandamine ning laskeriistadega ja laskemoonaga kauplemine.

§ 2. Laskeriistade valmistamine ja parandamine töenduslikult ning laskeriistadega ja laskemoonaga kauplemine ilma sellekohase loata on keelatud.

§ 3. Paragrahvis 2 tähendatud load annab Politsei-valitsus kestusega 1 kuni 5 aastani.

§ 4. Laskeriistadega ja laskemoonaga kauplemise loalt võetakse riigi kasuks maksu 10 krooni aastas.

Load laskeriistade valmistamiseks ja parandamiseks antakse maksuta.

§ 5. Siseminister võib tühistada § 3 alusel antud lube.

§ 6. Laskeriistu võib valmistada, parandada või müüa, samuti müüa laskemoona ainult isikuile, kellel on käesolevas määruses ettenähtud luba laskeriista ja laskemoona pidamiseks, kandmiseks või nendega kauplemiseks, kusjuures müüdavate laskeriistade ja padru-

nite arvu suhtes tuleb silmas pidada § 21, 22 ja 25 nõudeid.

§ 7. Laskeriistade valmistamise töökodade ja kaupluste omanikud või nende asemikud on kohustatud laskeriista võõrandamisel § 14 tähendatud loa omanikule märkima laskeriista omandaja loale võõrandatud laskeriista liigi, süsteemi, numברי ja võõrandamise aja.

§ 8. Laskeriistade valmistamise töökodades kui ka laskeriistade- ja laskemoonakauplustes peetakse laskeriistade ja laskemoona kohta eraldi sellekohaseid, prefekti poolt kinnitatud nõõrraamatuid, kuhu ühele poolele märgitakse valmistatud või ostetud ning teisele poolele võõrandatud laskeriistad või laskemoon. Võõrandatud laskeriistade kohta annab omandaja allkirja kas raamatus või erilehel.

Prefekti poolt kinnitatud nõõrraamatuid peetakse ka laskeriistade parandamise töökodades parandamisele toodud ja parandatult tagasiantud laskeriistade märkimiseks.

Raamatute vormid on toodud lisades nr. 1, 2 ja 3.

§ 9. On keelatud välja panna vaateakendele ja hoida äriruumis lahtiselt kummaski kohas korraga rohkem kui üks laskeriist § 16 tähendatud suurekaliibriliste ja tugevajõuliste püstolite ja revolvrите igast tüübist. Suurekaliibriliste ja tugevajõuliste püstolite ja revolvrите laskemoona hoidmine vaateakendel ja lahtiselt äriruumis on keelatud.

§ 10. Politseil on õigus igal ajal revideerida laskeriistade- ja laskemoonakauplusi, laskeriistade valmistamise ja pidamise töökodasid ja neis peetavaid raamatuid.

§ 11. Laskeriistade, laskemoona ja jahipüssirohu sisseveoks välismaalt annab igakordse sisseveo puhuks loa Politseivalitsus.

§ 12. Käesoleva määruse § 2, 8, 10 ja 11 nõuded ei käi sõjaväe, piirivalve, kaitseliidu ja politsei ettevõtete kohta.

3. peatükk.

Laskeriistade ja laskemoona pidamine ja kandmine.

§ 13. Laskeriista ja laskemoona pidamine ning kandmine ilma sellekohase loata on keelatud.

§ 14. Paragrahvis 13 tähendatud loa annab loa-soovija elukoha järgi vastav prefekt Politseivalitsuse juhtnõõride kohaselt.

§ 15. Prefekti luba ei ole tarvis :

- 1) sõjaväelastele tegevas sõjaväeteenistuses ;
- 2) riigiasutiste ametnikele ja teenijaile ja kaitse-liidu liikmeile, kes kannavad tulirelvi vastavate seaduste ja seadluste alusel ;
- 3) riigiasutiste ametnikele ja teenijaile, kes ei kannata tulirelvi seaduste ja seadluste alusel, kuid kellele see siiski osutub vajaliseks teenistuse huvides ; neile laskeriistalubade andmine toimub vastavate keskasutiste juhatajate poolt antavate määruste alusel.

Juhitulirelvade — haavlipüssid, kombineeritud haavli- ja kuulipüssid, vintpüssid, mis valmistatud jahipidamiseks — ja nende laskemoona pidamiseks ja kandmiseks peab ka p. 2—3 tähendatud isikul olema prefekti luba, välja arvatud riigimetsaametnikud ja -teenijad.

§ 16. Erasikul on keelatud pidada ja kanda : a) sõjaväevintpüsse, kuulipildujaid ja neist võimsamaid lahingutulirelvi ; b) püstoleid ja revolvreid kal. 9,0 ja suuremaid ; d) tugevajõulisi püstoleid ja revolvreid, mis tunnustatud seesugusteks Siseministri vastava otsusega.

Erandina võib prefekt vastava sõjaväeringkonna ülema nõusolekul lubada pidada ja kanda : 1) sõjaväes tarvitatavaid tulirelvi ja nende laskemoona reservi lastud ohvitseridel, sõjaväeametnikel ja allohvitseridel ja 2) sõjaväe vintpüsse ja nende laskemoona isikul, kellel see on tarvilik hülgeküttimiseks elukutselise tööna.

§ 17. Paragrahvis 14 ettenähtud laskeriista- ja laskemoonaload on: a) nimelised, mis antakse füüsilistele isikutele, ja b) nimeta, mis antakse omavalitsusasutistele ja riigi-, omavalitsus- või eraettevõtetele.

Nimelist luba võib kasutada ainult isik, kelle nimelise luba on antud.

Nimeta loa ühes lubatud laskeriistaga võib omavalitsusasutis või riigi-, omavalitsus-, või eraettevõtte, kellele luba on antud, anda kasutada ainult oma ametnikule või teenijale.

Nimeta luba antakse eraldi iga laskeriista kohta. Jahipüsside pidamiseks ja kandmiseks nimeta lube ei anta.

§ 18. Laskeriistaluba antakse kestusega 1 kuni 5 aastani.

Erandina võivad prefektid anda lühiajalisi laskeriistalube, kehtivusega kuni 1 kuuni, Eestis lühikest aega peatuvale või läbisõitvatele isikuile.

§ 19. Laskeriistaloalt võetakse maksu 2,5 krooni aastas, vaatamata loas märgitud laskeriistade arvule. Selle maksu hulka on arvatud ka omavalitsustele kuuluv osa.

§ 20. Maksuta antakse:

- 1) paragrahvis 15 tähendatud load;
- 2) paragrahvis 16 teises lõikes tähendatud load;
- 3) paragrahvis 17 tähendatud omavalitsusasutistele ja riigi- või omavalitsusettevõtetele antavad nimeta load;
- 4) paragrahvis 18 tähendatud lühiajalised load.

§ 21. Laskeriistaloale tähendatakse loaandja poolt, mitut ja mis liiki laskeriista on lubatud pidada ja kanda.

On keelatud pidada ja kanda laskeriistu suuremal arvul, kui loal tähendatud.

Laskeriista kaasaskandmisel peab kaasas olema ka laskeriistaluba.

§ 22. Laskeriistaluba on ühtlasi loas tähendatud laskeriistadele vastava laskemoona pidamise ja kaasaskandmise jaoks.

Pidamiseks ja kaasaskandmiseks lubatava laskemoona ülemmäär eraisikuil on 100 padrunit laskeriista kohta. Kui aga loa alusel peetakse mitut laskeriista, siis ei tohi nende padrunite üldarv ületada 200.

§ 23. Laskeriistaload, välja antud § 15 p. 2—3 ning § 16 ja 18 teises lõikes tähendatud load, on raamatukujulised, 8-leheküljelised, formaadis 13,2×8 sm, mustast kašeeritud kalingurist ilma pealkirjata kaantega; raamatulehed on hallikasroheline kaitsevõrguga, ümbritsetud roheline raamistikuga, pikuti lehekülge sõnad: „Eesti Vabariik“. Loa tekst on toodud lisas nr. 4.

Kuni käesoleva määruse kehtimahakkamiseni tarvitusel olnud laskeriistaloo-blankettide tagavarade äratritvitamiseni antakse load senistel blankettidel.

Laskeriistaloo-blanketid trükitakse Majandusministeeriumi korraldusel ja antakse Eesti Panka müügiks prefektidele.

§ 24. Prefekti poolt antud laskeriistalubade omanikud, välja arvatud § 18 tähendatud lühiajaliste lubade omanikud, on kohustatud oma laskeriistu registreerima: linnades — politseijaoskonnas, maal — politseikons-taabri juures 7 päeva jooksul, arvates laskeriistade muretsemisest.

Registreerimisel tuleb laskeriist ühes loaga ette näidata.

Registreerimise kohta tehakse loale vastav märkus.

Elukoha muutmise või loa uuendamise korral ei nõuta kord registreeritud laskeriista uuesti registreerimist.

§ 25. Laskeriistaloo omanik võib oma laskeriista ja laskemoona võõrandada, hoidmiseks või tarvitamiseks anda ainult isikule, kellel on võõrandatava, hoidmiseks või tarvitamiseks antava laskeriista osas kasutamata § 14 või 15 tähendatud luba või § 3 tähendatud luba laskeriistade valmistamiseks või nendega kauplemiseks, kusjuures võõrandaja on kohustatud § 14 või 15 tähendatud loale märkima võõrandatud laskeriista liigi, süsteemi, numbri ja võõrandamisaja.

Laskeriista võõrandamise korral peab prefekti poolt antud loa omanik võõrandamise 7 päeva jooksul registreerima § 24 tähendatud ametivõimude juures, mille kohta tehakse vastav õiendis loale. Registreerimisel peab loaomanik esitama järgmised andmed:

millal ja kellele laskeriist võõrandatud, kelle poolt, millal ja mis numbri all laskeriista omandajale välja antud laskeriistaluba.

§ 26. Laskeriistaloha kaotamise või hävimise korral on laskeriista omanik kohustatud muretsema uue loa. Kulunud, rebenenud või määrduud loa asemele antakse soovi korral uus luba, kusjuures loa ümbervahetamisel uue vastu võetakse ära vana luba.

Kui uus luba antakse endise loa tähtaja piires, siis uut maksu peale loablanketi valmistamise kulude ei võeta.

§ 27. Politseivalitsuse direktor võib tühistada § 14 korras väljaantud laskeriistalube.

§ 28. Isikuilt, kellede laskeriistoload on tühistatud või jäetud uuendamata, võetakse ära laskeriist ning laskemoon ja antakse vastavasse politseijaoskonda hoiule.

Loa tühistamise korral ei maksta loaomanikule tagasi tema poolt ettemakstud loamaksu.

Hoiulevõetud laskeriista või laskemoona omanikule jääb õigus laskeriista või laskemoona ühe aasta jooksul võõrandada või lubada kasutada isikul, kellel on vastav luba.

Kui omanik ei võõranda või ei anna kasutamiseks hoiulevõetud laskeriista või laskemoona ühe aasta jooksul, siis võib politsei need ära müüa avalikul enampakkumisel. Müügist saadud summa makstakse välja omanikule.

4. peatükk.

Lõppeeskirjad.

§ 29. Käesoleva määruse jõustumisega kaotab kehtivuse Määrus laskeriistade hoidmise, kandmise, nendega kauplemise ja nende valmistamise kohta (RT 1921, 13; 1925, 135/136; 1934, 102, 798).

Riigihoidja K. P ä t s.

Siseminister K. E e n p a l u.

Riigisekretär K. T e r r a s.

LASKERIISTADE RAAMAT.

Kuu- päev	Ostetud või valmistatud laskeriista		Kellelt või kust saadud
	liik, süsteem, kaliiber ja number	arv	

Kuu- päev	Müüdud laskeriista		Kellele müüdud või valmistatud, ettenäi- datud loa number ning kelle poolt luba antud	Ostja või tellija allkiri
	liik, süsteem, kaliiber ja number	arv		

LASKEMOONA RAAMAT.

Kuu- päev	Ostetud või valmistatud laskemoona		Kellelt või kust saadud
	liik	hulk	

Kuu- päev	Müüdud laskemoona		Kellele müüdud, ettenäidatud loa number ning kelle poolt luba antud
	liik	hulk	

PARANDUSELE TOODUD LASKERIISTADE RAAMAT

Vastu võtmise aeg	Parandusele toodud laskeriista liik, süsteem ja number	Laskeriista omaniku nimi, ettenäidatud loa number ning kelle poolt luba antud	Tagasiandmise aeg ja laskeriista omaniku allkiri

1 lehekülg
LASKERIISTALUBA
nr. _____

2. lehekülg
pidada ja kanda

uhes ^{sellele}
nelle

vastava laskemoonaga.

kelle elukoht

Käesolev luba on kehtiv kuni

„ “ 19

„ “ 19

(pitser)

on lubatud.

(allkirjad)

3. lehekülg

Päevapilt

(Loa omaniku allkiri)

4. lehekülg

Märkused laskeriista
omandamise, registreeri-
mise ja loa pikendamise
kohta.

SISUKORD.

<i>Ohvitseride teenistuskäigu seadlus.</i>		Lhk.
<i>I osa.</i>	<i>Üldeeskirjad. Seadluse ulatus</i>	3
	<i>Üldnõuded ohvitseride kohta</i>	4
	<i>Ohvitseride liigitamine</i>	4
	<i>Ohvitseriks ülendamine</i>	7
<i>II osa.</i>	<i>Ohvitseride teenistuskäik rahu ajal.</i>	
	<i>Tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride</i> <i>teenistuskäik rahu ajal</i>	10
	<i>Reservohvitseride teenistuskäik rahu ajal</i>	56
	<i>Eruohvitseridest</i>	58
<i>III osa.</i>	<i>Ohvitseride teenistuskäik sõja ajal.</i>	
	<i>Tegeliku sõjaväeteenistuse ohvitseride</i> <i>teenistuskäik sõja ajal</i>	58
	<i>Reserv- ja eruohvitseride teenistuskäik</i> <i>sõja ajal</i>	62
	<i>Eesti Vabariigi sõjaväe ohvitseri</i> <i>auastme andmine välisriikide sõja-</i> <i>vägedes ohvitserikutse omandanud</i> <i>isikutele</i>	62
	<i>Ohvitseride degradeerimine ja rea-</i> <i>meheks alandamine.</i>	
	<i>Degradatsioon</i>	64
	<i>Reameheks alandamine</i>	64
	<i>Ohvitseride teenistuskirjade pidamine .</i>	66
	<i>Lõppeeskirjad</i>	70
	<i>Reservlaste arvestamise juhendid .</i>	78
	<i>Juhendid reservlaste õppustele kut-</i> <i>sumiseks</i>	99

Juhend reservohvitseride sektsioonide õppetöök.

	Lhk.
<i>Üldist</i>	103
<i>Korralised õppused</i>	105
<i>Ettevalmistamine auastmes kõrgendamise katseteks</i>	107
<i>Vabariigi valitsuse otsus 11. XI 36.</i>	108

Vabariigi ohvitseridekogude põhikiri.

<i>I osa. Üldmäärused</i>	109
<i>II osa. Väeosa ohvitseridekogu.</i>	
<i>Asutamine ja ülesanded</i>	110
<i>Koosseis</i>	112
<i>Väeosakogu organid</i>	116
<i>Kogu varandus ja arvepidamine</i>	124
<i>Kogu asutised</i>	127
<i>Mitme kogu ühised ettevõtted</i>	128
<i>Kogu tegevus</i>	129
<i>Kogu tegevuse lõpetamine</i>	130
<i>III osa. Keskkogu.</i>	
<i>Keskkogu ülesanded ja koosseis</i>	131
<i>Keskkogu organid</i>	134
<i>Keskkogu varandus ja arvepidamine</i>	141
<i>Keskkogu tegevuse lõpetamine</i>	142
<i>IV osa. Põhikirja maksmahakkamine</i>	143
<i>Vabariigi ohvitseridekogude tagavaraväe ohvitseride sekts. kodukord</i>	143
<i>Vabariigi ohvitseride keskkogu abiandmiskapitali kodukord</i>	151
<i>Tegelikust kaitseväeteenistusest vabastatud kaitseväelaste vormikandmise seadus</i>	154

<i>Vabariigi ohvitseridekogude taga- varaväeohvitseride sektsioonide ühise rinnamärgi põhikiri.</i>		Lhk.
<i>Rinnamärgi otstarve</i>		156
<i>Rinnamärgi kirjeldus ja mõõdud</i>		156
<i>Rinnamärgi kandmise reeglid</i>		157
<i>Rinnamärgi kandmise õigus ja selle omandamise kord</i>		157
<i>Rinnamärgi kandmise õiguse kaotamine</i>		158
<i>Rinnamärkide hankimise ja väljaand- mise kord</i>		159
<i>Reservlaste tasuta sõidu õiguse teostamise määrus</i>		160
<i>Reservlastele riigi üldkasutatavatel liiklemisvahenditel sõidusoodustuse andmise ning reservlastele tasuta sõidu õiguse tõendamiseks anta- vate tunnistuste ja teadaannete vormide määrus</i>		163
<i>Juhend reservlastele riigi üldkasu- tatavatel liiklemisvahenditel sõidu- soodustuse andmiseks</i>		170
<i>Laskeriistade ja laskemoona määrus.</i>		
<i>Üldeeskirjad</i>		172
<i>Laskeriistade valmistamine ja paranda- mine ning laskeriistadega ja laske- moonaga kauplemine</i>		172
<i>Laskeriistade ja laskemoona pidamine ja kandmine</i>		174
<i>Lõppeeskirjad</i>		174

A 30056

